

בכרית חדש (אר קלט)
 עתה יבין כל מיני מסלולי - שפת התרגומים
 העברית ד"ר א. כרמון האחרון: דוד שך
 הכרית: מורה חרש בע"מ, ת"א, רח' הנגב 11.

XII. עיון
 שמה כח
 מוצע: Dr. MARTON ERNO.
 A szerkesztést és kiadást felelős:
 SCHÖN DEZSŐ. - Klado: Mizrach
 Chadas Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev
 (volt Schlesinger) 11. sz. Telefon: 31677.

UJ KELET

PÁRTONKIVÜLI NAPILAP

Anglia és Németország összeegyezteti léghárító védelmét

Taktikai atomerő létesítését határozta el a Nyugateurópai Szövetség

Páris, (Reuter). — A Nyugat-Európai Szövetség nagytanácsa, amely a tagállamok parlamentjeinek delegátusaiból áll, tegnap kétharmad szótöbbséggel olyan határozatot hozott, hogy taktikai atom-haderőt kell létesíteni a már fennálló amerikai stratégiai légi haderő kiegészítéséért, hogy ez elrettentse a kisebb méretű támadásokat Nyugat-Európa ellen.

A nagytanácsban Anglia, Franciaország, Nyugat-Németország, Olaszország, Hollandia, Belgium és Luxemburg vannak képviselve. A javaslat mellett 32 delegátus, ellene kilenc szavazott, míg 16 tartózkodott a szótól.

Bonn, (Reuter). Harold Watkinson angol hadügy-miniszter tegnap Franz Josef Strauss német hadügy-miniszterrel megállapodást kötött, amelynek alapján a két ország teljes mértékben összeegyezteti léghárító védelmét. Ugyancsak megegyeztettek abban, hogy közösen fognak repülőgépmotorokat kifejlesztetni, — ezenfelül a német tankokat angol ágyúkkal szerelik fel. A két miniszter javasolni fogja a NATO-nak, hogy az Atlanti Szövetség hadseregeiben vezessék be az új angol „Blue Water” típusú rövidtávú rakétát.

Eisenhower ma érkezik Rómába

Az amerikai elnök megkezdte 11 európai és ázsiai államba szóló körútját

Washington, (Reuter, IFP). — Eisenhower elnök ma érkezik Rómába, nagy jelentőségű körutazásának első állomására, hogy megkezdje tanácskozásait tizenegy európai és ázsiai állam vezetőivel a csúcskonferencia előkészítéséről. Ugy Rómában, mint utazásának következő állomásán — Ankarában, az elnök tárgyalásaiban jelentős helyet fognak elfoglalni a Közelkelet problémái is.

Vasárnap XXIII. János pápa fogadja az elnököt, aki ezután Ankarába repül. A török külügyminiszterium szóvivője közölte, hogy Ankarában a közelkeleti helyzetről, a Központi (bagdadi) Szövetség

megegyezéséről és az általános nemzetközi helyzetéről fognak tárgyalni Eisenhowerrel. A szóvivő hozzáfűzte, hogy Törökország szívesen látná az arab világ egyesülését, de azzal a feltétellel, hogy ezt törvényes uton és nem erőszak által éri el. Törökország

elíteli a nagyhatalmak beavatkozását az arab országok belügyeibe, de azt is, hogy az arab országok más államok ügyeibe avatkozzanak bele. „Főleg azt nem kívánjuk, hogy a kommunizmus legyen urrá az arab világban.”

New-Delhi, (IFP, Reuter). — Pandit Nehru miniszterelnök tegnap sajtókonferenciáján közölte, hogy a jövő szerdán Indiába érkező Eisenhower elnökkel „természetesen” tárgyalni fog India és Kína viszályáról. Egyben azon reményének adott kifejezést, hogy a nagyhatalmak közötti megegyezés megfékezi a kínai terjeszkedési vágyakat is.

Arra a kérdésre válaszolva, milyen lépéseket lehet tenni a kínai expanzió lefékezésére, Nehru így válaszolt: „Ezekben a kérdésekben az alapvető tény az, hogy a mai helyzetben a világban uralkodó status quo megváltoztatására irányuló minden kísérlet fegyveres viszályhoz vezet és ez világháborút robbanthat ki, amelyet senki sem kíván. Ezért örül az egész világ Eisenhower elnök, Chruscsev és Macmillan kezdeményezésének a nemzetközi feszültség csökkentésére. Ezek a világpolitikai lépések gátat vetnek minden terjeszkedési vágynak.”

Nehru egy Németországra vonatkozó kérdésre ezt az érdekes választ adta: „Sokat beszélnek erről, de úgy tudom, hogy senkinek kívánja Németország egyesítését. Nem kívánja Amerika, sem Franciaország, sem Nyugat-Németország, sem Kelet-Németország, sem a Szovjetunió, sem Csehszlovákia és Lengyelország.”

Mai számunk

16

OLDAL

Begényfolytatás
Keresztretjtvény

Több mint 400 ember pusztult el egy franciaországi gátszakadásnál

A mesterséges hegyítő vize valósággal elsodorta a rivireai Fréjus városkát

Fréjus, (Reuter). — Az elmúlt napok viharos esőzések által okozott áradás borzalmas tömegkatasztrófahoz vezetett a francia Rivierán fekvő Fréjus városkában, amelyet egy gát beszakadása következtében óriási víztömegek öntöztek el.

Attól tartanak, hogy a halálos áldozatok száma meghaladja a négyszázat.

A 13.500 lakosú városka polgárai és az északi részben fekvő St. Rafael fürdő hely nagyszámu vendége békésen aludt a tegnapi virradó éjjel, amikor a megmulató vendégek mennydörgésszerű robraja figyeltek fel. Néhány perccel rá borzalmas erejű vizáradat zúdult a városkára. Kiderült, hogy a várostól északra fekvő 60 méter magas Malpasse gát beszakadt és a megáradt Reyran folyó összegyűlt vize rázúdult a tengerparton fekvő Fréjus városára. A szökőár magassága helyenként 15 métert ért el és

szökőár sok embert álmában kapott el és elsodorta a tengerbe az omladozó házakból.

A Malpasse duzzasztógátat nyolc év előtt építették és ezáltal hét kilométer hosszú, 3 és fél kilométer szélességű mesterséges töltés keletkezett. A gát beszakadása következtében sokmillió tonnás víztömeg zúdult le a néhány kilométerrel (Folytatás a 16-ik oldalon)

Olaszországban, ahol Woodrow Wilson 1919-ben történt látogatása óta első ízben várnak amerikai elnököt, óriási előkészületek történtek a fogadtatására. A Róma melletti Chiampino repülőtérrel televízió közvetítik, amint Giovanni Gronchi köztársasági elnök és a kormány tagjai fogadják Eisenhowert. Az amerikai elnökkel érkezik fia, John Eisenhower őrnagy is.

Csodásan érzem magam

ezt feleségemnek köszönhetem. Mióta könyhankban a pirrossallos olajosíveg megjelent (az „Ez Házajt” extra olaja), az ételük kétszer olyan ízletesek és egészségesebbek.

Ennek oka? — Ez az egyetlen olaj, amelyet C. D. eljárással finomítanak, amely eljárás segítségével az olaj finomabb, ízletesebb, egészségesebb.

Seiler-zongorák azoknak, akik kártérítést kapnak.

A közismert haifai Liling zenéhez, a „Seiler-zongora” világcég vezérképviselete, megbízott bennünket a Seiler zongorák egyedárúsításával azoknak, akik kártérítést kapnak.

ELECTRONICS Co., „DUCE” Ltd.

Központ:
Tel Aviv, Karl Netter-u. 6. tel. 62594
Fiók:
Haifa, Háneviim-u. 20. telefon: 69681 (*)

A klacionisták nem csallakoznak a kormánykoalícióhoz

Ben Gurion tegnap is eredménytelenül tárgyalt a progresszív párttal a nemzeti betegsegélyző kérdésében

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet tudósítójától). Ben Gurion miniszterelnök tegnap ismét találkozott a progresszív párt képviselőivel, hogy folytassa velük a kormánykoalíciós tárgyalásokat. — Mint ismeretes, a progresszív szívek az állami betegsegélyzés bevezetéséhez költötték az új kormányba való belépésüket. Ben Gurion hajlandó volt ezen a téren bizonyos engedelményeket tenni, amelyekhez azonban a Mápáj vezetősége nem járult hozzá.

Tegnap este tartott ülést a Klacionista párt vezetősége és elhatározta, hogy a párt nem csallakozik a kormánykoalícióhoz. Ennek a döntésnek az oka, hogy a párt három pontban nem kapott kielégítő ígéreteket a Mápájtól: a devizaellenőrzés megszüntetése, az általános állami megbiztosítás bevezetése és a közigazgatás depolitizálása tekintetében.

Indiában bevezetik az idegenellenőrzést

A brit birodalom polgárain kívül minden külföldinek tartózkodási engedélyt kell kapnia — Az egész Távolkeleten súlyosbodik a kínai probléma

New-Delhi, (Reuter). — Pandit Nehru miniszterelnök tegnap sajtókonferencián közölte, hogy minden Indiában lakó külföldi állampolgárnak egy hónapon belül tartózkodási engedélyt kell beszereznie a hatóságoktól. Ez az intézkedés az angol Birodalmi Szövetség tagállamainak polgáira nem vonatkozik. Nehru nem is titkolta, hogy a rendelkezés mindenekelőtt a Kalkuttában élő 19 ezer kínai ellen irányul, akik az India és Kína közötti viszály kirobbanása óta sok gondot okoznak kormányának.

A külföldön élő kínaiak problémája nemcsak Indiát aggasztja. Nemrégben Indonézia tett intézkedéseket a kínai vándorkereskedők ellen, akiket kiiltottak a falvakból és a városokba koncentrálták őket, nyilvánvalóan a céllal, hogy megelőzhesse a kivándorlásra kényszerítést őket. Ezeknek a kínaiaknak jelentős része híven követi Peking utasításait, számos kommunista ügynök van közöttük, de Csang-Kaj-Sek hívei is működnek a kínaiak körében és az egymással szembenálló titkos társaságok valóságos rémképet jelentenek a biztonszági szolgálat számára.

AROMATIC
CIKÓRIA

AROMATIC
pót-KÁVÉ

AROMATIC
FÜSZER

Ödüljön **TIBÉRIASON** kellemes családi légkörben, a közkedveit

AZGUT penzióban
Rosnerék és Kleinék vezetése alatt. Kötő orth. 1959. mágyar konyha. Kívánságra mindenfajta diéta is.
Telefon 119. — Flözsezon árak.

TEL AVIVBAN A MÁPÁJ MEGEGYEZETT A VALLÁSOS NEMZETI PÁRTTAL

Tegnap létrejött a meg egyezés a Mápáj és a vallásos nemzeti párt között a tel-avivi városi koalíció kérdésében. A megállapodás értelmében a vallásosok azzal a feltétellel támogatják Mordecháj Námir volt munkaügyi miniszternek Tel-Aviv polgármesterévé való megválasztását, hogy a Mápáj kötelezi magát a vallási oktatási status quo fenn tartására a városban. Abraham Bauer rabbi, a nemzeti vallásos párt listavezetője megtartja alpolgármesteri tisztségét és átveszi a városháza egyik osztályának vezetését.

Többi vallási jellegű követeléseit.

Tibériásban tegnap este eléggé viharos körülmények között alakult meg az új városi koalíció, amely újra Mose Cáhár eddigi polgármestert választotta meg erre a tisztségre. Simon Jais klacionista tanácsost, aki a központ utasításától eltérően részt vett az ülésen, emiatt kizárták a pártból. Ennek ellenére Jais megválasztották Cáhár egyik helyettesének.

Fontos azoknak akik kártérítést kapnak.

HAIFAN
megnyitottuk új fiókunkat

ELECTRONICS Co., „DUCE” Ltd.

HAIFA, Háneviim u. 20. tel. 69681. Irodai órák: 8-1, 3.30-6.30-ig, pénteken 8-1-ig. KÖZPONT: Tel Aviv, Karl Netter-u. 6. telefon: 62594.

Aki kártérítést kap, általunk beszerezhet Grundig hangkészülékeket, irdagépeket, mindenféle villamos háztartási cikket és Seiler zongorákat. Kívánságra megijöttünk meglátogatja (*)

Mély fájdalommal közöljük, hogy szeretett férjem, édesapám, testvérem,

Sládek Imre

(Rámát-Gán—Kassa)

tegnap 52 éves korában elhunyt és ugyanaznap örök nyugalomra helyezték.

Felésege: Ibi, leánya: Julika, fivére: Vilmos
Részvétlátogatások mellőzését kérjük.

Örömmel hívjuk meg rokonainkat, barátainkat, az itt élő RACHOVIAKAT

BENJÁMIN fiuk BÄR-MICVÄ
ünnepélyére, szombaton, december 12-én (1959. 12. 12.) este

KAHAN PEPI és CHAJIM
Kirját-Chajim, rechov Száméck 5.

FARKAS SAMU és FELESEGE NEK
JICCHÄK fiuk BÄR-MICVÄJÄRA
minden jót kíván
Erzmann és felesége Haniel

HIREK

AZ ÚJ KELET
ELŐFIZETÉSI DIJA
HAVONTA IL 4.600

5720 Kiszlív 3.
1959. december 4. péntek

Gyertyagyújtás:
Jeruzsálem 3.59
Tel-Aviv 4.17
Haifa 4.06

5720. Kiszlív 4.
1959. december 5. szombat
Heti szidra: Toldot
Haftara: „Máshá ödvár Há-
sém” Mátschi I. 1.

Szombat kimenetele:
Jeruzsálem 5.13
Tel-Aviv 5.08
Haifa 5.11

ALDOTT EGY ORSZÁG...

Memi De-Salit, az országos turisztikai hivatal igazgatója, a múlt héten tért vissza Amerikából, ahol — többek között — Danny Kaye vendége volt, a film-színész Palm-Spring-i villájában. Ugyanakkor ott vendégeskedett még két hollywoodi zsidó csillag: Toni Curtis és Kirk Douglas. — „Elmentünk golfozni, — meséli Memi De-Salit — és mint jó zsidóknál szokás, az antiszemizmusról beszélgettünk.”

— Izrael áldott egy országot, — sőt hajót fel Danny Kaye — ott, ha valakinek azt mondják, hogy büdös zsidó, akkor az már egy hete nem mosdott. L.T.

— Gideon Rafael visszautazott, Natan Peled hazakerült. Gideon Rafael, Izrael belgiumi nagykövete tegnap visszautazott Brüsszelbe, miután megbeszéléseket folytatott a külügyminisztériummal. Ugyanakkor Bulgáriából hazakerült Natan Peled szófiai követ, hogy itt töltse kétéhetes szabadságát.

SUHAJDA ARANY-DESSERT ÉS CARMEN CSEMEGE

A **ROWAL** cukrázszt különlegességei.

Kaphatók az egész ország jobb üzleteiben.

T.-A., Dizengoff-u. 111

* Külföldi utazás. Utazások Magyarországra, Kanadába, USA-ba, Mexikóba és a világ minden tájára. Az utazással kapcsolatos minden formálást elintézzük: „CITOUR” utazási iroda, Tel-Aviv, Brenner-u. 2. sz. Magyarul beszélünk. — Telefon: 67969.

— A hivatalos lap ma közli a községi választások eredményeit. Ma jelenik meg a hivatalos közlöny 723-as száma, amelyben nyilvánosságra hozzák a községi tanácsok választási eredményeit. Ezzel a községi tanácsok formálisan is megválasztottak tekintetűk és 14 napon belül össze kell ülniök, hogy megválasszák a vezetőséget. A városi választások eredményét már a hivatalos közlönynek egyik régebbi számában közzé tették.

Magvak, növényvédelmi szerek
rózsató, citrus félek és mindenféle gyümölcsfacsapadék a legnagyobb választékban,
különböző rovarirtók, trágya, műtrágya
Vevőinket betanítjuk és tanácsot látjuk el

MALINOVSKY Tel-Aviv, Fin-u. 2. Az Egged csomag-
(Tachaná Merkazit) 2. osztályával szemben
Beszélünk magyarul

Üzletfelünk és barátunk

Dr. EFRÁJIM KERTÉSZ
auditori — hites könyvvizsgáló — irodájának megnyitása alkalmából sok sikert kívánunk.
Tel-Aviv, 1959. december 1.

Sérut Vöchiszáhon Lejiszráel B. M.
Tel-Aviv

— Gyanus átszivárgók Necer kibuc környékén. A hadsereg szővívőjének közlése szerint egy izraeli járőr a csütörtökre virradó éjjel gyanus alakokra bukkant a Somronban lévő Necer kibuc környékén. Amikor észrevették a járőr közeledtét, a határ irányában menekülni kezdtek. Minden valószínűség szerint átszivárgókról volt szó, akik lopás céljából jöttek át Transzjordániából, de a járőr megzavarta őket.

* Kirakatunk tele van a legújabb szakkönyvekkel, szótárakkal. — Üzletünkben még többet talál. „Hadash” Hajarkon ötvenkilenc.

— Az európai viharok miatt késnek a repülőgépek. A viharos európai időjárás az egész kontinensen megzavarta a repülőforgalmat időben való lebonyolítását. Luddra is többórás késéssel érkeztek az európai repülőgépek és néhány vonalon egy egész nappal elhalasztották jövetelüket.

Végleges hajlékváltás
garantáltan
ARCKEZELÉS
Kiképző kurzus a kozmetika minden ágának perfekt elsajátítására.

H. Heilbrunn, Tel-Aviv.
Bét Hásóvá 12. III. em.
Allenby 96. mögött Tel. 69997.

— Gázolt a jeruzsálemi autóbusz. Egy jeruzsálemi Hámekásér autóbusz, amelyet Abraham Celin soffőrvetett, tegnap a Dávid Jelin és Jozsef Ben Matitjáhu utcák sarkán elütött egy törpemotort. A motorbicikli vezetőjét, Abraham Groszt életveszélyes állapotban a Hadassza kórházba szállították. A rendőrség megindította a nyomozást a szerencsétlenség körülményeinek megállapítására.

* Szakkönyvek. szépirodalmi könyvek legnagyobb választékban: Allenby könyvtárban, Tel-Aviv, Allenby 11.

— Luxusautóbuszokat állítanak be Tel-Aviv és Éjlát között. Az Egged igazgatósága közli, hogy a Tel-Aviv—Éjlát vonalon, amely az ország leghosszabb autóbuszvonal, a turistaszolgáltatást minden luxussal felszerelt új kocsikat állít be. Az autókön kényelmes, jól rugózott ülőhelyek, ventilátorok és hűtőszekrények lesznek. Az első négy kocsi már a közeljövőben kerül forgalomba.

Női-és gyermekruha szabászatot
(Konfekció és méret után) a legújabb módszer szerint

TANITOK
Beck Mirjám, Tel-Aviv, Rut-u. 6. (Kikár Dizengoffnál)

— Három új iparvállalat Choloban. A közeli hetekben három új gyár nyílik meg Choloban. Ezek közül kettő exportra fog termelni plasztikterítőket, a harmadik pedig a kábelekhöz szükséges technikai alkatrészeket fog előállítani. A három gyár összesen 150 munkást foglalkoztat majd.

Hajó- és repülőgépek eredeti árakon

Utlevél- és vízum-formulások

EUROPABA
USA, Kanada, Ausztrália
Forduljon hozzánk bizalommal.

Specialisták figyelmes kiszolgálását csak nálunk találja:

PANTOURIST LTD.
Travel & Tourist Agency
T.-A., Dizengoff-u. 101-103 (Passzázs, „Hod” mozinál)
Telefon: 52195.

- Ha barátságos atmoszférát keres...
- Ha utazási problémái vannak...
- Várjuk!

Magyarul beszélünk!

* Disztigváljunk! Csakis jó könyvtárba járjunk — „Hadash” könyvtár a legjobb. Iratkozzon be! Hajarkon ötvenkilenc.

— Váradiai haifai baráti körének összejövetele Haifán kedden, 8-án este fél 9-kor a Karmelia Courtban.

— Repülőgépen egy napos esikéket szállítottunk Bulgáriának. A baromfitegyesület mezőgazdasági települések szövetkezetének képviselője, Jakob Szak, tegnap érkezett vissza Szófiából, ahol szerződést írt alá a bolgár állami mezőgazdasági intézettel, 650 ezer egy napos izraeli csibének Bulgáriába való exportálására. Még a megállapodás aláírása előtt az Arkija három szállítmánnyal 120 ezer csibét szállított repülőgépen Szófiába.

* Haifán jó könyv Sámuel kölcsönkönyvtárban, Herzlia utca 7., udvarban. Detektívregények is.

AZ UHJA
átképző tanfolyamán

elsajátítja: gyermekruha, pullover sál, stb., kőtésétkézikötőgépen; manikűr, pedikűr, kerámia, mozaik, plasztik- és gumijátékok, stb. készítését; üveg- és porcelánfestést, grafikát, stb. Kozmetikai kurzus szervezésé alatt.

Felvilágosítás és jelentkezés a rámat-gáni átképzőotthonban, továbbá Bleich Lajosnál, Tel-Aviv King George 33., délelőtt 9—11-ig, vasárnap, kedden és szerdán d. u. 1/25-től 7-ig is.

* Legszébb női táskák, kesztyűk „Eva”-tól. Tel-Aviv Allenby 90. — Vízonteladónak is.

— A keresztshadjarat idejéből való sarkóvet talált Akkón. Egy akkói lakás padlózatának felszedése közben a keresztshadjaratok idejéből származó sarkóre bukkantak, amelyen az 1290-es évszám szerepel. A sarkó az első a keresztshadjaratok idejéből, amelyet Akkón találtak és rajta gót betűkkel archaikus francia nyelven írott felirat olvasható. Azonkívül az elhunyt vésett képmása is díszíti a sarkóvet. Dr. J. Goldmann, az akkói múzeum igazgatója, aki a felfedezést közölte a sajtóval, egyúttal bejelentette, hogy a múzeum chanuka első napján nyitja meg újra a kapuit és első kiállításán régi akkói pénzerméket, valamint a 17-ik, 18-ik és 19-ik századból származó acél és rézkarcokat és litográfiákat mutat be.

* Közvetlen a készítőnél model-kabátok, kosztymök, ruhák készen és rendelésre; varrás nélküli esőkabát 11.750 font, „Elisabeth”-nél, Tel-Aviv, Ibn Gvirol-u. 65. Frischmann-sarok

TRIC
„MASCARA”
SZEMPILLAFESTÉK
KAPHATÓ GYÓGYSZER ÉS ILLATSZERTÁRÁKBAN

— Ben Gurion és Arán tárgyalta a tanárokkal. Dávid Ben Gurion miniszterelnök és Zalmán Arán közoktatásügyi miniszter tegnap találkoztak a tanítószövetség, valamint a tanítószövetség ellen fellázadt tanáregyesület képviselőivel a fizetésrendezési viszály elsimítása érdekében. A megkezdett tárgyalásokat folytatni fogják, mielőtt az új kormány megalkul.

Ne panaszkodjék — hanem keverje a kávét fele „SHAVIT”-tal. Így kávéja még egyszer annyi ideig tart, sokkal jobb az aromája és jóval olcsóbb.

A SHAVIT a leghigiénikusabb eljárással készül.

A SHAVIT elfeledtetni velünk a kávé-mizériát.

IGYUNK KÁVÉT SHAVIT HOZZA-ADÁSAVAL

— Három évet fog ülni, mert meglapta az apját. Jifrách Lévi 24 éves meonai lakos három évet fog börtönben ülni, — 140 font ellopásáért. Lévi, aki rovtöltött bűnöző, 7 hónap pal ezelőtt töltötte ki utolsó börtönbüntetését és a rendőrség azért tartóztatta le, mert ellopott apjától 140 fontot. Tekintettel bűncselekményekkel gazdag múltjára, Löwenthal akkói járásbíró a lopásért két évre ítélte, azonkívül pedig életfelfüggetelt ellene egyelőzetesen kimondott egyéves feltételes börtönbüntetést.

— Hétfőn érkezik Brailovszki. Alexander Brailovszki, a világhírű amerikai zsidó zongoraművész a filharmonikus zenekar vendégeként hétfőn Izraelbe érkezik. Ez Brailovszki harmadik látogatása az országban. Először 1934-ben, másodsor pedig két évvel ezelőtt járt itt. A filharmonikusokkal Schuman La Minor zongorakoncertjét fogja játszani, majd önálló estéken is fellép. A zenekart Georg Singer fogja vezényelni. Brailovszkit, aki Oroszországban született, Rachmaninov fedezte fel.

UJPESTIEK — RAKOSPALOTAIK
baráti találkozója december 8-án, kedd este 6-kor a **Raphael étteremben** Tel-Aviv, Rámán-u. 15. (Allenbynél). Mindenkit szeretettel vár a vezetőség

* Lóránt könyvtár fogalom! Lóránt könyvtár friss, modern! Lóránt könyvtár csak Hár Szináj 2. (Nagytemplom mellett!)

— A munkásokkal tele teherautó lefutott az utról. Az akkói körzetben egy teherautó, amely 26 munkást szállított, leszaladt az utról és megsérült, de csak egyetlen munkás sebesült meg könnyebben. A sofőrt, egy pekkini arabot a rendőrség kihallgatta, majd szabadlábra helyezte.

MANCI
pedikűrös
közli t. vendégeivel, hogy pedikűr-szalonját

T.A., Sheinkin-u.52
sz. alatt megnyitotta.

KUN ISTVAN
okl. látszerész (Arad)
optikai és foto-szaküzletét, a Foto „Astra”-val karöltve

Natanján Herzl-utca 71. megnyitotta. Szakszerű szolid kiszolgálás Dúsan felszerelt raktár

Tel Avivban eladott sorsjegy nyerte meg a 30.000 fontot

A 10.000 fontos nyeresemény Rechovotnak jutott

Tegnap tartották meg a Mifal Hápajisz ezévi 25-ik sorsolását, melyen a 30 ezer fontos nyereseményt a Tel-Avivban eladott 041544 számú sorsjegy nyerte meg, míg a Rechovotban eladott 108947 számú sorsjegy 10 ezer fontot nyert.

Ezer fontot nyertek a következő számok: 269515, 014632, 005796, 208620 és 200035.

500 fontot nyertek: 234559, 056880, 259456, 151262, 162518, 117556, 241122, 189636, 134419.

100 fontot nyertek a következő számok: 294302, 059870, 281583, 095539, 078878, 000088, 211985, 188522, 170271, 193257, 214836, 172029, 224123, 206896, 093259, 038734, 274205, 078181, 213018, 164365, 097259, 280168, 126933, 179227, 287737, 015775, 013919, 208738, 144914, 175587, 281284, 095267, 237869, 211755, 204987, 217156, 167229, 000169, 050534, 073096, 144396, 140813, 229728, 019715, 067740, 115067, 242424, 077475, 063277, 167267.

Az 1422, 8112, 1054, 0468 és 6878 végződésű sorsjegyek 40 fontot nyertek

20 fontot nyertek a következő végződésű sorsjegyek: 5169, 2809, 3117, 6602, 4494, 9729, 2773, 1914, 9399, 5128, 2817, 1887, 9572, 6474, 0837, 0782, 2884, 2098, 9574, 1917.

A 29-cel végződő sorsjegyek 5 fontot, a 0, 5 és 1 végződésű sorsjegyek pedig 2 fontot nyertek.

Mindazok a sorsjegyek, amelyek 9729-cel végződnek, 20 fontot nyertek.

A pótsorsolásban 10 fontot nyertek a következő végződésű sorsjegyek: 9374, 6902, 2022, 4872, 7958, 0128, 3313, 0962, 1298, 3257, 2097, 1052, 7062, 0937, 8162, 9146, 4477, 2783, 9483, 9296, 8648, 1413, 3864, 4627, 4363, 5972, 3802, 8814, 1463, 4733.

A sikorsorsolásban a 612645 számú sorsjegy Tel-Avivban, az 589471 szám Choloban, az 504905 szám pedig Haifán nyert háromszobás lakást.

VIGASZDIJAK:
500 font: 041543 és 041545,
250 font: 041541, 041542, 041546 és 041547,
100 font: 108946 és 108948,
50 font: 108944, 108945, 108949 és 108950.

Von Horn elutazott New-Yorkba

Amman, (Reuter). — Karl von Horn tábornok, az UNO megfigyelőkar főnöke tegnap Jeruzsálemből New-Yorkba indult, hogy jelentést tegyen Hamarskjöld főtitkárnak az izraeli határok mentén uralkodó helyzetéről. A tábornok beszámolója ki fog terjedni a legutóbbi határincidensekre is. UNO körök szerint von Horn tábornok egy hónapig marad New Yorkban és részt fog venni a Biztonsági Tanács ülésén.

Csak az egyik lányon követelt el erőszakot a kilenc bestiális fiatalember

Bilincsbetve állították őket a vizsgálóbíró elé

A rendőrség tegnap bilincsbetve szállította a járásbíróra a Hatikva negyedbeli kilenc fiatalembert, akiket két lányon való erőszak elkövetésével gyanúsítanak. Nyolc gyanúsított ellen Mágori-Kohen járásbíró 8 napos vizsgálati fogságot rendelt el, míg a kilencedik ellen, aki tagadja, hogy bármilyen kapcsolata is lenne a bűncselekménnyel, kétnapos vizsgálati fogságot rendelt el.

A bírósági épületben nagy feszültség uralkodott, mint-hogy az üléssteremben jelen voltak a gyanúsítottak családtagjai is. Amint egyenként elővezették őket, megszeppent gyerekek benyomását keltezték és nyilvánvalóan el voltak keseredve. A kilencediken kívül egyiknek sem jött eszébe, hogy védekezzen a rendőrség kép

viselőjének vádjai ellen, aki cselekményüket „borzalmak”-nak bélyegezte meg. A bíró megtiltotta egyelőre nevüknek nyilvánosságra hozatalát. A kilencedik gyanúsítottal kapcsolatban a rendőrség utána nyomoz annak megállapítására, hogy valóban ártatlanul keveredett-e bele az ügybe.

A rendőrségi nyomozás egyébként tegnap új fényt vetett az erőszakos merényletre. Eszerint a két lány közül az egyiknek sikerült elmenekülnie, még mielőtt a támadók végrehajtották volna szándékukat és így mind a 9 fiatalember egy lányon követelt el erőszakot, aki még mindig nem tért magához az idegösszeomlásból és így nem lehetett kihallgatni.

IKKA vámmentes csomag

a LEGGAZDASÁGOSABB és LEGBIZTOSABB mód MAGYARORSZÁGI rokonainak támogatására.

A chanukára kiosztandó (11 sz.) listát lezártuk. A 12. sz. listára (január végi kiosztásra) megrendelések már feladhatók a

MEGRENDELŐHELYEKEN:
JERUZSÁLEM: Vajda Mose (delután 4—6 óráig a TUV TAAM cukrászdában, King Georg 9.)
TEL-AVIV: G. Kemény, Ben Jehuda-u. 27. I. emelet, d. e. 10—12. és delután 4—7 óra között.
HAIFA: Giszkalay Klári, Nordau 21. (az udvarban, Liehtmann cipésznél) delután 4—7 óráig.

VEGYE MEG SÁBBÁTRA

AMÉT
KÖZS. PARAZSÁLLÁMCHETIKA

TEGNAP MEGJELENT LEGUJABB SZÁMAT.

NYEREMÉNYPALYAZATUNKON RÉSZTVEVŐK FIGYELMÉBE!

E heti számunkban folytatjuk a résztvevők névsorának közzétételét. — Kérjük, kövesse figyelemmel szerepel-e a listán. Jegyezze meg a neve mellett feltüntetett számot, amellyel résztvesz a pályázaton. Olvasóink részéről már eddig is több reklamáció érkezett, amelyben kifogásolják, hogy nevüket nem közöljük. Tekintettel a pályázók nagy számára és arra, hogy meghatározott hely áll rendelkezésünkre, a névsorok közzétételére kérjük olvasóink türelmét.

Ara változatlanul 300 pruta. • Mindenütt kapható!

Izraeli hétköznapok

Írta: Barzilay István

Golda Meír külügyminiszter marad

Személyeken túlnem létező van annak, hogy Golda Meír végre engedett a rábeszélésnek és megtartja külügyminiszteri tárcáját Dávid Ben Gurion jövődőlét új kormányában is. Izrael népszerű diplomata-asszonyának kemény küzdelem kellett vívni azért, hogy megfelelő garanciát kapjon cselekvési szabadságának, valamint annak biztosítására, hogy a kormány más tagjai nem fogják beleavatkozni a külügyek irányításába. A közte és a miniszterelnök közötti konfliktus hátterében Simon Peresz, az új kormány kizemelt helyettes minisztere áll, aki hadügyi államtitkári minőségben néhány olyan kormányzati akaszt hajtott végre és nyilatkozatot tett, amivel megkezdte a külügyminiszter, mert a tárcájába való beavatkozásnak tekintette Peresz egy-két ilyen lépését. A konfliktus tehát, nem Golda Meír és Dávid Ben Gurion között közvetlenül tört ki, hanem Simon Pereszben keresztül, aki egyike a miniszterelnök politikai tanítványainak és teljes bizalmát élvezte.

Golda Meírnek sikerült az amit Mose Sárét nem tudott elérni és amiért a volt miniszterelnök egyelőre visszavonult a politikai élettől. Emlékezzünk rá, hogy Mose Sárét aktív külügyminiszter korában Indiában tartózkodott és ott a

sajtóban értesült a Sziná-hadjárat megindulásáról, amely történelmi jelentőségű lépéshez pedig nyilvánvalóan köze kellett volna, hogy legyen a külügyminiszteri-umnak is. Nem nehéz lelektani magyarázatot találni erre a helyzetre: minden időben és minden országból történt ilyen konfliktusok, ha a kormány élén olyan dinamikus egyéniség állott, mint Dávid Ben Gurion. Egyéniségek harca ez és úgy látszik, Ben Gurion mellett Sárét túlságosan is önálló személyiség. Ha pedig bekövetkezett volna az a sajnálatos esemény, hogy Golda Meír is kimarad a jövő kormányából, nem lett volna könnyű helyzete a miniszterelnöknek más jelölt találásában. A kézenfekvőnek látszó lehetőség, hogy Mose Sárét kinevezése lett volna ebben az esetben Csak Mose Sárét sem kisebb diplomata, mint Mose Sárét.

Dicsérik a lakásainkat

A minap megírtuk, hogy egy amerikai építkezési nagyvállalat igazgatója nagy elismeréssel nyilatkozott az izraeli építkezések ipari fejlettségéről. Nem kevesebbet mondott, mint hogy Izraelben szebbek és kellemesebbek a lakások, mint Amerikában. Feltételezzük, hogy ezt a hasonlítást nem egy Amidar sikun és valamelyik amerikai filmsztár kaliforniai villája között von-

ta meg. Ez a nagyvállalkozó arra biztatta az amerikai befektetőket, hogy jöjjenek házakat építeni Izraelbe, nemcsak szepérségük gyönyörködtetésére, — hanem azért, mert Izraelben az építkezés jó üzlet.

Nem ilyen indoklással és sokkal univerzálisabb szempontok figyelembevételével kaptunk hasonló bókókat az UNO két építkezési szakértőjétől, akik nálunk jár-

tak, hogy építkezési tevékenységünket tanulmányozzák. A belga és holland nemzetiségű mérnökök szerint, ez a kultúra igen fejlett, a lakások jók, szépek, bár talán kissé drágák, mert nem használunk elegendő mértékben olcsó anyagokat, amelyek a költséges beton és más építkezési alapanyagok helyét ugyanolyan hasznosan foglalhatják el. Dicsérik az új lakóegységek városrendészeti tervezését is, mint például Rámát-Avivét, vagy a Bám Jemmet épült Rámát Joszefét.

Minden izraeli polgár örül a bókóknak, amelyekkel a külföldi szakértők el szoktak halmozni bennünket. A lakás azonban olyan általánosan ismert fogalom minden várak és olé számára, hogy a két helyről csaknem egyszerre érkező bókók valamennyiünknek egyenesen a mindennapi életébe nyúlnak bele. Ha például az említett szakértők e sorok íróját is megírták volna ellenőrző látogatásukkal, számos panaszt hallhattak volna egy tapasztalt izraeli vátik lakásélményeiről. Az ajtókról, amelyek nem csukódnak és a vízvezetékcsatlakozásokról, amelyek folyanak, a rollőről, amely túl hamar mondja fel a szolgálatot és egy-két balatnáról, amelyet a vállalkozó enyhén szőlvá elspórolt a nagykerékly hosszabból vagy a konyha tervszerinti méretéből.

Sajnos a két szakértő nem járt nálunk Rámát Gánban és így nem tudtuk megkérdezni tőlük, miért áll például ferdén a WC egy olyan talajon, amelyet az Isten is egyenesnek teremtett. Ezt a kérdést úgy is hiába tettük fel néhány közvetlenül érdekelte izraeli építkezéstől... Minden jó azonban, ha a vége jó: kiderül a szakértők dicséretéből, hogy ezek a mi véres panaszaink világviszonylatban illiputi jelentőségűek. Olyannyira, hogy ezeket a mi csurgó vízvezetékünket, rosszul záró ajtóinkat, példaképpen állítják oda a világ elé és el is akarják vinni mindenfelé, ime, nagyvilág tanujatokat építeni a kis Izraelből... S ha ez a megtisztelő ajánlat végül még dollárjévedelmekhez is fogja juttatni éhes államkasszánkat, ki fog derülni, hogy mi, izraeli vátikok és olék egyformán kishitű és kicsinyes emberek vagyunk, akik minden bolhájból elefántot szeretünk csinálni...

A LABDARÚGOK MEGNYERTÉK A CSATÁT

Drágák a jegyek, ezt a panaszt többször készültünk megírni ebbe a rovatba az izraeli-lengyel mérkőzés kapcsán. Ugy látszik azonban ennek a nagyon átértézt kifogásnak is az a sorsa, mint a fenti problémának.

Ha panaszkodnánk unneprontással vádolnánk bennünket. Amellett a mérkőzés rendezése azaz a logikus érveléssel szólna ellenünk, hogy ötvenezer jegy-nél többet nem adhatott el, mert a rendőség nem engedte, vevő lett volna még, vagy tizezerre. Ne legyünk tehát unneprontók, nem is lehetünk, mert labdarúgók ezen a fronton is csatát nyertek. A nézők szerint ugyanis érdemes volt a sok pénzt kiadni és ezt készségesen aláírjuk mi is, mert ott voltunk.

Nem is illik ez a tréfás hangnem annak az általános lelkesedésnek a közepette, mely az országot magával ragadta a tizenegy (a második féldőben csak tíz), keménykötésű futballista teljesítménye miatt. S ha izraeli atyák is akadnak az olvasók között, úgy azoknak lelki felemelkedése céljából közzöljük, hogy a tizenegyből nyolc szábre, hamisítatlan tel-avivi, petach-tikvai vagy haifai „termelvény”. Tizenegy szábre még jobb volna. S ha ez a tizenegy olyan remek szakembert kap maga fölé, mint Mándi Gyula és

MIT IR A VILÁGSAJTÓ

A moszkvai egyetem — a tudományok katedrálisa

(Reprinted by permission from TIME, The Weekly Newsmagazine, copyright TIME Inc., 1955.)

Épületét, mely büszkén emelkedik Moszkva felett az égnél, Napoleon is megbámulta volna. Mert a 32 emeletes Tudományok Palotája, a moszkvai állami egyetem büszkesége, olyan hatással van a szemre, mint a párisi Eiffel-torony. Egy Sztalin izlést híven visszatükröző Viktória korára emlékeztető felhőkarcoló ez — a legnagyobb esküvői torta a szovjet nevelési rendszer kirakatában. Hogyan fest ez a nevelési rendszer közelről, azt a jövő évben öt amerikai professzor fogja felfedezni. A Columbia egyetem már pályázatot hirdetett öt amerikai professzor részére, akik a két ország közötti első tanácsere akcióban Amerika színeit fogják Moszkvában képviselni.

A moszkvai egyetem, melynek 27.000 növendéke van, az az intézmény, ahonnan a Szovjetunió elindult a világ úr meghódítására. 420 főnyi tanári karából 33 tagja a Szovjet Tudományos Akadémiának. Aerodinamikai és matematikai fakultásai világhírűek, míg bölcsészeti fakultásait a régi moszkvai egyetem (alapítva 1755) épületeibe száműzte. Az új moszkvai egyetem igazi szüve az 1953-ban elkészült Tudományok Palotája, a Lenin dombok tetején terpeszkedő 37 épületből álló komplexum, ahol tíz esztendővel ezelőtt még egy egyszerű parasztfalu volt.

A PROFITOT PEKINGBE

A főiskolai hallgatóknak, aki bekerül a szentélybe, öt éven át el sem kell hagynia az egyetem területét. Tandiját az állam fizeti. Külön szobát kap ingyen, vagy fil-lérékért. Az olcsó menzában jobb a koszt, mint a legjobb moszkvai szállodákban. Tudását az 1.200.000 kötetet számláló könyvtárban melegengetheti és a masszív uszodában hűtheti le. Labirintusszerű alma mater-je egy külön város, 133 liftejt és mérföldeket kitevő oszlopos márványfolyosókkal: 45.000 szobája között 168 óriási előadóterem és 1700 elsőrendű laboratórium van. Csak a földrajz szakos diákok 20 laboratóriummal rendelkeznek és különleges vetítgépeket használnak, ha a légi felvételek tanulmányozására kerül a sor.

1700 külföldi növendéke számára, akik 53 különböző technológiára éhes országból verbuvalódnak, ez a tudományok katedrálisa. Az idegen diákok közül számszerint a legnagyobb és tudásra a leg-szomjasabb a 400 főnyi kínai csoport. Ezek állandóan együtt vannak és megvették a legártatlanabb szórakozásokat is. Egy kínai diák azt a hibát követte el, hogy lemondott az ebédjéről és az

egy megtakarított összegét egy rádiót vett. Barátai szigorúan megdorgálták és kö-zölték vele, hogy minden megtakarított pénzt a „nemzeti jóléti alapra kell adomá-yoznia. A diák gyorsan adta a rádióját és a pénz elküldte Pekingbe.

ÖNKÉTESEK A VILÁGURBAN

A multévi kultúregyemény értelmében a moszkvai egyetemen 15 amerikai diplomás diák (és öt feleség) tanul, míg 13 másik a leningrádi egyetemen folytatja tanulmányait. Mint az orosz kormány vendégei, jelentős havi „apanaszt” kapnak (1500 rubelt, vagy 150 dollárt), tehát kétszer annyit, mint a hasonló képesítéssel rendelkező orosz diákok. Keményen dolgoznak a jogi, filológiai és közgazdaságtudományok (fakultásokon) és jól élnek kényelmes szobáikban, de alá kell vetniük magukat az egészségügyi bizottság héténtekénti, porra vadászó inspekciónak. Itt még a tisztaságot is osztályozzák és szigorúan előírják a viselkedés formáit is. Így például figyelmeztették az amerikaiakat, hogy nyilvánosság előtt nem szabad keresztbevetni lábakkal ülniök. (Ne kúturno.)

A szesz ital olyan ritka a moszkvai egyetemen, mint a könnyű házfeladat és a plakátok arra figyelmeztetik a lányokat, hogy a polkba vezető út nyugati kozmetikai cikkekkel van kikövezve. Ezzel szemben a hűvös és józan moszkvai diákok tudják, hogy a szovjet mennyország útja a tudással van kikövezve és minden kiutasított diák helyére öt pályázó várakozik. De a ki-maradások arányszáma meglepően alacsony — 7 százaléka az amerikai 40 százalékkal szemben, (aminek gyakran gazdasági okai vannak) A moszkvai diákoknak a fizika a legkedvesebb tantárgya és számosan közülük pályáznak arra a dícsőségre, hogy ők legyenek az első, akiket kilőnek a világűrbe. Az amerikai professzorok számára a tudásra szomjazó lelkes arcok tengere bizonyára nem mindennapi élmény lesz, amint fellépnek a katedrara az egyik moszkvai előadóteremben.

NAGY EMBEREK MONDTAK

Errol Flynn: „En csak filmekben vagyok bátor.”
Lavater: „Ne mondj rosszat embertársadról, ha nem vagy benne biztos; és ha biztos vagy benne, akkor tedd fel magadnak a kérdést: miért mondom el?”
Byron: „Egy könnyet letörölni tiszteletreméltóbb dolog, mint vért patakokban ontani.”

...ők is Ascot-ot szívnak
Ascot izletesebb
és jobb

ASCOT - A MINDENKIT KIELÉGÍTŐ FÜSTSZÜROS CIGARETTA

végre felhagy érthetetlen szükkeblőségével, úgy rövidesen nem megvetendő jelentőségű propaganda-eszköz lesz Izrael állam birtokában. Ez az eszköz egy olyan labdarugóválogatott, melyet a világ sporthatalmasságai is szívesen látnak, a gálat zsidóságának pedig boldog örömet okoz. Nem egyszer irtuk meg ezeken a hasábo-kon, hogy a sport politikai propaganda eszközevé vált az atomkorszakban. Említ-sük meg ez alkalommal, hogy e sorok írója pár héttel a szputnyik kilövése után érkezett Amerikába, ahol az embereknek lógott az orra a szovjet siker, illetve az amerikai lemaradás miatt. Megkérdeztünk egy okos amerikai magyart, miért fáj olyan

nagyon ez az orosz siker, hiszen ott az emberek minimális kényelmének rovására érték el. Vajon hajlandó lenne-e az amerikai polgár lemondani autójáról, frizüderéről és televíziójáról, csak azért, hogy Amerika érjen el hamarabb a Holdba? A bölcs amerikai magyar így válaszolt: „Mondd csak, ott voltál te az osztrák-magyar labdarugó mérkőzésen, amikor a magyarok 6:0-ra ki-kaptak...?” „Sajnos nem”, „Sajnáthatod is. Mert az amerikaiaknak ugyanaz volt az érzésük a Szputnyik miatt mint nekem akkor a Hungaria úti pálya tribün-jén...”

FŐUR FEHÉR LOVON JERUZSÁLEM UTCÁIN

Írta: Sauber Michajlovics Sándor

Vannak emberek, akik annyira híresek és közismertek, hogy róluk csak keveset beszélünk, de mindenki tudja kiról van szó, anélkül, hogy családi nevüket emlitenék. Például: Goldát mondunk és mindenki tudja, hogy Golda Meir külügyminisztert gondoljuk. Sohasem mondjuk, hogy Berl Katzenelson, hanem Berl. Széles körökben e héten például sokat írtak, beszéltek egy érdekes ember születésnapjáról és csak annyit mondtak: Zalmán 70 éves lett. Mindenki tudta, hogy Zalmán Száráról (Rubasovról) a Szochnut Jeruzsálemi exekutívájának elnöke van szó. És ha Jeruzsálemben Bäruchot említenek, akkor mindenki tudja, hogy arról a Bäruchról beszélnek, aki az izraeli vendéglátó ipar uttorója, akit zsidók, angolok és arabok csak Bäruch néven ismernek és ő volt Izrael első és talán utolsó európai stílusú főpincére, aki felvette a rendelést, tovább adta a pincérnek és a bekasszírozott pénzt nagy oldalaskájába csuszattatta.

Bäruch évtizedeken át a Jeruzsálemi Vienna-kávéházban működött. A Vienna nemzetközi hírnévre tett szert. Ott találkoztak az akkori Jisuv vezető személyiségei és a világ minden tájáról Jeruzsálembé vetődött újságírók. Vienna volt a Jeruzsálemi társadalmi élet központja, amelyet a világlapokban sokszor említek. És ennek a kávéháznak a látogatói az évek hossza során át szinte baráti kapcsolatba kerültek Bäruchal. Jellemző, hogy amikor Izraelbe jöttem a Gerson Agronskival, az akkori Palestine Post főszerkesztőjével a főváros későbbi, most elhunyt polgármestérével találkoztam beszéltem meg a Viennában, szinte diéskedve, hogy kedveskedjek nekem bejelentette, hogy most alkalmam lesz megismerni egyik híres földimét, Bäruchot, a főpincért.

Bäruch, aki most ünnepli 60 éves születésnapját, 1923-ban érkezett az országba, de szülei sohasem almodták volna, hogy a fiuk mint vendégipari tehetség válik híressé. A Nagyváradról alijázott jóképű fiatalember két kofferrel érkezett az országba, amelybe a többi ehalutól eltérően, a hazai szmokingot, valamint a zsakettát, fekete csikoszadrágyát és lakcipőjét is magával hozta. Országba érkezése után, az első időben, mint a többi chaluc, utépítésnél kereste meg kenyerét. Egyik napon megtudta, hogy a Herzlia szállodában, az akkori Tel Aviv legelőkelőbb szállodája (később a Hisztadrut vette meg a székszervezet és a Dávar szerkesztőség részére) szmokinggal rendelkező jóképű fiatalembert keres, aki pincéri munkát vállalna. A hangulát nem a fiatalember jóképűségén, hanem a szmokingon volt Bäruch, aki nem szívesen törté a követ és már Erdélyben is előszeretettel látogatta az elegáns lokálokat, azonnal jelentkezett és miután minden tekintetben megfelelt, jó fizetéssel alkalmazták.

Az elegáns Bäruch rövid idő alatt a palesztinai pincérvilág koronázatlan királyává lett. De nem maradt sokáig a Herzlia szállóban, hanem átment az akkortól megnyitott és divatosá vált magyar kávéházba, amelyet Salamon bácsi és fia Tel-Avivban a Néchlát Benjámin utcán megnyitottak. A kávéház tetőteraszán este fiatalok táncoltak, délután pedig a város komolyabb

elemei komoly harcokat vívtak a sakkasztálon.

S mint a regényekben meg van írva, a kávéház tulajdonos fiatal lánya beleszeretett a csinos pincérbe. Rövid idő múlva Bäruch feleségül veszi a szép, vidám és mosolygós arcú Salamon Rózsát. A házasság után nem marad apósa üzletében, hanem sokkal jobb kondíciók mellett átmegy Jeruzsálembé. Az újonnan megnyitott Vienna kávéház új tulajdonosa, a bécsi Adler, a tel-avivi Rison pincé tulajdonosának öccse, üzletvezetőnek és főpincérnek hívta meg Bäruchot, tekintélyes fizetéssel. Bäruch rövid idő alatt a Vienna közönségének kedvence lett. És ki járt annak idején a Viennába? Szochnut-tisztviselők, újságírók, politikusok, városatyák, magasarangu angol tisztviselők, arab előkelőségek és gazdag turisták. Ez a főpincér mindenkinél a Bäruchja. Szaktekintélynek ismerték olyannyira, hogy ha az angol kormányzó, vagy Nashesabí arab főpolgármester házában fogadást rendeztek, úgy annak előkészítésére Bäruchot hívták meg.

De Bäruch a vendégipari tevékenységén kívül a sport iránt is élénken érdeklődött. Főleg a lovassportot szerette és a délelőtti órákban nem egyszer lovagolt végig Jeruzsálem főutcáin fehér lovagló dresszben, az angol előkelőségek társaságában. Az 1935-ös Makkabeán ott lovagolt Lord Melchett oldalán a Jeruzsálemi Makkabi sportegylet urlovasai között. Azonkívül a Hagana soraiban is aktívan részt vett. Nemcsak az őrhelyeken. A hírszerző osztály komoly hasznát vette, miután mesterségénél fogva alkalmat volt sokmindent meg tudni magasarangu angol és arab előkelőségektől. Néha utasításra intim beszélgetéseket hallgatott ki s azokat továbbadta a Hagana hírszerző osztályának.

A második világháború vége felé önállósította magát és a Jeruzsálemi Ben Jehuda utcán Empire néven kávéházat nyitott egyik kollégájával. A felszabadító háború előszel, a zavargások és a szomorú emlékek Ben Jehuda utcai robbantások, amikor az angolok bosszúból dinamitot raktak egyik szálloda alá és az utcának nagyrésze a detonációtól rombadólt, a kávéházi forgalom megcsappant. Bäruch jobbnak látta az üzletét felszámolni. Huzamosabb ideig nem is vezethette üzletét, miután a Jeruzsálemi ostrom idején, örhe-lyén egyik éjszaka szivromot kapott, amely egészségi állapotára súlyos kihatással volt. De alig épült fel, Gerson Agron polgármester tanácsára Bär-Seli néven lokált nyitott. A polgármester remélte ezáltal a turisztika részbeni fellendülését, ráután a turisták, akik Jeruzsálemet meglátogatták, estére visszasietnek Tel Avivba, mert nem akarják az éjszakát az unalmas Jeruzsálemben eltölteni.

Mennyire lendítette fel a Bär-Seli a Jeruzsálemi turisztikát, nehéz volna megállapítani. De az biztos, hogy sokat lendített Bäruch helyzetén. Ő ma Jeruzsálem egyik legelőkelőbb lokál tulajdonosa, ahol a zenét ugyan tape-recorder szolgáltatja, de a főpincér valódi kínai és az atmoszféra hamisíthatatlan izraeli. Odajárnak a diplomáciai kar tagjai és a Jeruzsálemi társadalmi élet személyiségei.

A francia diplomata-külső főpincér életének 60-ik születésnapja alkalmával már elérhetjük, hogy alij-

jáját nem annyira a cionista propagandának, mint inkább táncvetésének köszönheti. 1923-ban elkísérte édesanyját Nagyváradról Felixfürdőbe. Amikor a mama este nyugovóra tért, Bäruch titokban szmokingot öltött és szórakozni ment. Egy alkalommal a fürdő igazgatósága táncversenyt rendezett és Bäruch megnyerte az első díjat. Másnap a mama egyik asszonyismertőse örömmel újságotlta, hogy Bäruch fia mily nagyszerű táncos, olyannyira, hogy a táncversenyen az összes ellenfelei lemaradtak és ő kapta meg a fürdő igazgatóság első díját. A hír a szigorúan vallásos mamát valósággal szíven ütötte. Így tudta meg, hogy a fia letért a helyes útról és lányokkal táncol éjszánkánként. Nem is tetszhetett a dolog a vallásos asszonynak, Reb Niszánnak, a vizenői csodarábbi titkára feleségének, aki a hír vétele után még aznap visszautazott Nagyváradra, hogy a szomorú és lesújtó hírt férjével közölje.

Bäruch elhajlásának hírére összeült a családi tanács és úgy döntöttek, hogy ezek után nem maradhat Erdélyben. Ki kell vándorolnani. De hová? Csakis a Szentföldre. Attól tartottak, ha Amerikába megy még jobban „elromolhat”, de Palesztinában legalább egy biztos, hogy megmarad zsidónak és az Isten segítségével még jó zsidó is lesz belőle.

Lett is belőle jó zsidó, sőt híres, olyannyira, hogy őt főlöszleges családi nevének említen. Pedig családja is közmert, mert ez a Bäruch nem más, mint a Juszt család egyik tagja, a Mose és Joszi bátyja. Most büszkék lehetnek testvérükre, akik hatvanadik születésnapja alkalmából üdvözítő táviratokkal és jókívánságokkal halmoznak el nemcsak szaktársai, hanem az ország legelőkelőbb köréhez tartozó személyiségek is, akiknek alkalmuk volt öt 36 év alatt közelről megismerni. Bäruch majdnem négy évtizeden át becsületesen kiszolgált nemcsak őket, hanem hazáját is.

HAIFAI JEGYZETEK

Almógi elmegy?

A Hisztadrut berkeiben olyan hírek járnak, hogy Jozsef Almógi, Kneszet-képviselő, aki a haifai Hisztadrut főtitkari tisztviségét tölti be, megválna fontos pozíciójától és a Mápáj vezérkarában, vagy talán a kormányban még fontosabb szerepet felvérvén. A 46 éves Almógi, a Mápáj fiatal, feltörő gárdájának egyik csilgagatósága táncversenyt rendezett és Bäruch megnyerte az első díjat. Másnap a mama egyik asszonyismertőse örömmel újságotlta, hogy Bäruch fia mily nagyszerű táncos, olyannyira, hogy a táncversenyen az összes ellenfelei lemaradtak és ő kapta meg a fürdő igazgatóság első díját. A hír a szigorúan vallásos mamát valósággal szíven ütötte. Így tudta meg, hogy a fia letért a helyes útról és lányokkal táncol éjszánkánként. Nem is tetszhetett a dolog a vallásos asszonynak, Reb Niszánnak, a vizenői csodarábbi titkára feleségének, aki a hír vétele után még aznap visszautazott Nagyváradra, hogy a szomorú és lesújtó hírt férjével közölje.

Kilenc éves kiskirálysága alatt a haifai Hisztadrut fellegvárban páratlan akciókészségről, szervezési tehetségről és fegyelmegyakorlásról tett tanulságot. Ennek ellenére sikerült meg őriznie népszerűségét még a „fekete munkások” legalaosyabb rangjaiban is, akiknek nyelvét kitünően értette. Fárhadhatatlan munkabírása és a demagógiát súroló szentori hangja és szónoki képessége minden esetben győztesen került ki a füstös tanácstermek, vagy maratoni négyúlések vitáiból. És propaganda-gépezete olyan kitünőnek bizonyult, hogy még a vesztes esatákból is (mint a két évvel ezelőtti Ata-sztrájkból, mikoris a közvélemény jelentős része ellene fordult) a győztes fél alijurjeivel bontakozott ki.

Bárhogya is alakuljon a helyzet, Almógi nem mond véglegesen búcsút Haifának. A Hisztadrut helyi végrehajtóbizottságában továbbra is megtartja a helyét és az erőes Mápáj-vezér minden bizonylyan pillanatokon belül ott fog teremni, ha gondosan felépített szervezetét a legcsekélyebb veszély is fenyegetné.

Lárma-ellenes liga

A közeli napokban egy új liga kezd meg működését Haifán, amely a legkomolyabb formában szándékozik felvenni a harcot kornuk egyik legnagyobb csapása — a lárma ellen. A liga elnöki tisztviségét Aba Chusi polgármester fogja betölteni. Optimista tagjai remélik, hogy kísérletük az első sikeres lépés lesz egy országos lárma-ellenes liga megalakítása terén.

A terv kezdeményezője L. Schaudinischky, a Technion akusztikai szakértője elmondotta, hogy a liga vezetősége egy ipari orvosszakértőből, egy fülspecialistából, egy ügyvédből és egy akusztikai szakértőből áll. A liga első lépése a városi csendrendeletek életbe léptetésére és tiszteletben tartására irányul. Ezenkívül, a nemzetközi standardok alapján kidolgozzák az ipari, közlekedési és magánlakások lármajának megengedhető méreteit, tanácsadó központot állítanak fel és — ami a legnehezebb lesz — a pedagógusokon keresztül igyekezni fognak az ifjúságot „csendesebbre” nevelni.

A liga további programja kiterjed az éjszakai „nesekek”, a bóműlő rádiók, a hajnali motorbegyújtások, a motorbiciklik zajának és a lakónegyedek közelében lévő iskolaszünetek lármajának megrendszabályozására, amelyek oly káros hatással vannak különösen az idősebb korosztály egészségére.

Távolkeleti kilátások

Izraelnek kitünő exportkilátásai vannak Indiában, Délkelet-Ázsiában és Japán-

ban, feltéve, ha mi is többet vásárolunk ezektől az államoktól — jelentette ki dr. N. Vidra, a CIM hajótársaság igazgatója a Tengerészeti és Gazdasági Klub multheti, szezonnyitó összejövetelén.

Dr. Vidra szerint, aki a napokban tért vissza óhatatlan távolkeleti körútról, ezekben az államokban határozott jóindulat mutatkozik Izrael iránt. „De két fontos feltétele van a kereskedelmi kapcsolatok komolyabb kifejtésének: első sorban egy állandó hajózáratot kell kiépíteni Izrael és a Távolkelet között, másodsorban pedig állandó kereskedelmi ügynökségeket kell fenntartani a Távolkelet fontosabb kereskedelmi gócpontjaiban” — mondta az előadó.

A japán és hongkongi ipari árucikkek minősége általában igen jó és Izrael, ha ki akarja fejleszteni kölcsönös kapcsolatait a Távolkelettel, helyesen tenné, ha importszükségeitnek egy részét ezekből az államokból szerezne be — fejezte be előadását a CIM társaság igazgatója.

Szekely István

A humor mesterei

Az állatok a sajtóban

Írta: Eric Nicol

(Nicol, aki 1919-ben, Ontarióban született, Párizsban végezte tanulmányait. Jelenleg Vancouverben él. Mint drámaíró és újságíró ismert Kanadában és az Egyesült Államokban egyaránt.)

Ha kutyák, macskák, karnári madarak, teknősbékák, vagy más ilyen népszerű állatok társaságában vagyok, soha se tudnám előre megmondani, mit fognak majd csinálni.

Ezzel szemben, ha az újságban találkozom velük, mindig tudom, hogyan fognak viselkedni. És ez az, ami idegesít.

Csak egyszer, egyetlen egyszer, szeretnék egy ilyen tudósítást olvasni a napihírek között:

— Zwicky, április 30. (UPI). — Két héttel ezelőtt, Herold Lagernifter ultra indult Winston nevű bulldogjával. Hatszázkilométeres utat tett meg, hogy felkeresse a tengerparton lakó ismerőseit. A következő napon, Winston elült. Hosszas, hiábavaló kutatás után, Lagernifter fájo szívvel beletörődött hűséges barátja elvesztésébe. Két héttel később, szabadsága lejártával, Lagernifter ismét megtette a hatszáz kilométeres utat, hogy hazajérjen. És mit talált lakása ajtaja előtt. Igen, ki találták: Tizennégy üveg tejet.

Egy másik fajtájától az állattörténeteknek megyek a falnak minden nap: azokról az aranyos állatkákról van szó, „akik” megszállhatatlan személy életét mentették meg, azáltal, hogy felriasztották őket. Szokás szerint, egy kis kutyuska a történet hőse, de végszükség esetén egy macska is megteszi. Legjobb tudomásom szerint sohasem jutott odáig a dolog, hogy telefonon értesítették volna a rendőrséget, vagy a tűzoltóságot. Ehelyett, addig ugatnak, nyávognak, vagy pacsolják az aranyhalak akváriumának a vizét, míg az égő házban valaki felébred és kinyitja az ajtót, hogy elmenekülhessenek. Ezért a hőstettért azután fényképezik, meginterjúvolják és dicsőítik őket. A jó ég tudta, mi mást tehettek volna, ha ég a ház? Odaálltak volna gesztenyét sütni talán? Jó lenne végre egy ilyen történetet olvasni!

— Zbaraz, július 2. (AP). — Elsőnek egy dán dog, O'Schultz, két éves, vette észre a lángokat és a füstöt, a Moose szálló tulajosján. Szépen kimászott a frizsderből, csendesen lezaladt a lépcsőkön és egy törött ablakon át észrevétlenül elhagyta az épületet. Ötvenhat személy szénnéégett.

Még kevésbé viselem el azokat a történeteket, melyekben az állatok gazdag különcöktől mesebeli vagyontok örökölnék. Azt sem hinném, hogy az állatoknak tetszenek ezek a mesék. Igaz, az újságok és képeslapok arról biztosítanak bennünket, hogy napról napra nő az állatok száma, melyek olvasni tudnak és megértik a napihíreket. De ha így van... ha ezek az aranyos kis pajtasok megértik, hogy haláluk által milliósokká válnak, el vagyunk veszve! Némely kis fenevad amugy is elviselhetlenül gyakran szeret a torkunknak ugrani, mégcsak az kell, hogy erre jó okot is adjunk neki!

Jó lenne hát gyakrabban találkozni ezzel a változattal:

— Zéphyr, Texas, augusztus 15. (DP). — Ma nyitották ki Stuyvesant S. Claud, az özevgy milliárdosnő végrendeletét az ügyvédek és ideges rokonok jelenlétében. Mrs. Slud az elmúlt években teljesen visszavonult a társaságtól és hatalmas házában egyedül kedve papagáját, Eustachet tirtte meg. Végrendeletében két darab kétszersültet és egy levelet hagyott a papgájának ezzel a szöveggel: „Most pedig, te ronda dög, boldogulj, ahogy tudsz!”

Sajnálom, ha úgy találom, hogy ellenséges vagyok a kis állatokkal szemben. Nem, nem vagyok az, csak, ha nyomtatásban találkozom velük. Emberi dolog ez: nem viselem el, ha bátrababnak, szellemesebbeknek és becsületesebbeknek ábrázolják őket nálam. Végül is, ha ilyen tökéletesek, rendezzék őket az előfizetést az újságomra. én meg közben megharagom a főszerkesztőt.

A tudományos kutatást látni, amit mindenki lát és azt gondolni, amire senki sem gondol.

Mellett-Ador.

Idegenforgalom — gabella nélkül...

A táblát minden nap látom, mert annak idején — amikor a tizéves jubileumi ünnepségek kezdődtek — az autóbusz-megállónál szerelték fel. „Házbér pánim látár!” — mondja ez a tábla kissé kéro, kissé figyelmeztető tónusban másfél év óta, amit magyarul úgy fordíthatunk, hogy „légy udvarias a turistához”.

A turisztikai hivatal emberei nyilván nem tudták akkor, hogy a táblához — legyenek azok köből, vagy badogból — nem szabad tüzött reményeket fűzni. Mert lám, jó másfél év után újból az abécénél kezdjük. „Minthogy a lakosság — olvasom a legújabb körlevélben — az idegenforgalmi üzletág fejlesztésében az érem másik oldalát képezi, az állami turisztikai hivatal a „turista-tudat” kimélyítése céljából országos jellegű akció megindítását határozta el.”

A terv szerint 85 képzett előadó fogja bejárni az országot. Ez alkalommal nemcsak udvariasságot kérnek; azt akarják, hogy a lakosság jóindulatot („rácon lov”) is tanúsítson az ide ellátogató turista iránt.

Ha pedig a régi tábla és az új tudat-akció még mindig kevés, egy másik oldalról is megkönyékezték: a turisztikai hivatal pályadíjat tűzött ki egy 4000 szavas dolgozatra — lehet karcolat, riport, rövid elbeszélés, vagy hasonló — amely az izraeli idegenforgalmi problémáknak adjon kifejezést.

Lássuk tehát, tulajdonképpen miről van szó.

★

Egy pontban mindenesetre az összes tényezők egyetértenek: hogy az idegenforgalom növelése számunkra igen fontos. Túl az üzleten (a turisták tavaly 12 millió dollárt váltottak be) barátokra van szükségünk. Több turista több barátot jelent, más szavakkal: több megértést a világon ügyünk iránt, jobb közvéleményt, több befolyást és zsidó vonalon — több magbit-pénzt.

Ha jól meggondoljuk, a mi esetünkben az idegenforgalom elsőrendű államérdek, majdnem azt mondtam, hogy kisebbség honvédelme. Ezért változott a hivatalos szlogán is: most már nem elég az udvariasság, a kormányzati szervek azt akarják, hogy a polgár turista-tudatosabb váljék.

Szavakon és elnevezéseken nem szokás vitatkozni: inkább megegyezik az ember. Ezért nevezhetjük udvariatlannak azt a szállodást, soffort, pincért, vagy kereskedőt, aki — visszaélve a turista tájékozatlanságával és kiszolgáltatottságával — magyarul mondva, lenyúzza annak bórét. A hatóságok mégis két irányban kell apellálni: elsősorban azokhoz, akik a közönséggel — és így a turistákkal is — közvetlen kapcsolatban állnak, másodsorban a polgárhoz, akinek ritkán van ugyan alkalma előzékenyen, mosolyogva és nagy-nagy türelemmel megmagyarázni a külföldinek, hogy merre van a Mugarbi, mégis, ő — a névtelen izraeli polgár — az idegenforgalom fontos tényezője.

★

Összehasonlítás céljából vegyünk egy jólismert példát. Az európai országok Hamupipőkéje — Ausztria — rövid néhány év alatt az idegenforgalmi sztrók első sorába küzdötte fel magát. Kérdés, turista-tudatos-e az osztrák nép? És ha igen — hol és miben jut ez kifejezésre?

A tiroli városkában, ahol nyaraltunk — akárcsak

egész Ausztriában — a motorkerékpár igen népszerű közlekedési eszköz. Főleg az ifjúság használja. Nos, ebben a Lienz nevű városkában este kilenctől reggel hétfig tilos a motorkerékpáron való közlekedés. (Tel-avivi szomszédomban 5 órákor megy munkába, motorját, amely lassan melegszik be, a ház előtt percekig dühörögte, a házbeli felébrednek, Rottstein, a harmadik emeletől legalább egyszer hetenként pizsamában kimegy az erkélyre és dühösen fenygetőzik.)

Tavaly nyáron egy törökországi turista levelet írt a lienzi polgármesternek, amelyben arról panaszkodott, hogy zavarja a hajnali hangos zene. Azóta a szentiszta katolikus Lienzben (szézőnban!) szünetel a hajnali hangos zene.

De hadd mondjam el egy személyes tapasztalatomat: Vasárnap délután 5 órákor szálltunk ki a Venecia-bécsi gyorsvonatból a villachi állomáson. A bórondókat egy Bécsben élő jóréd-házaspár adta ki az ablakon. A gyorsvonat elment és mi ott álltunk csomagjainkkal a peronon. Hordárnak nyoma sem volt. A forgalmi tiszt, harminc év körüli fiatalember, jobbkezeben a jelzőtáblával, amellyel egy perccel azelőtt elindította a gyorsvonatot, nyilván észrevette tájékozatlanságunkat, mert megállt előttünk.

— Hová óhajtának menni?

— Lienzbe.

A forgalmistiszt az órájára nézett.

— Vonatjuk 46 perc múlva indul a harmadik sínpartról. Le kell menniök az aluljárón. Menjenek csak nyugodtan, majd elviszem a csomagokat. Van jegyük?

— Nincs.

— Akkor hozom a jegyeket is.

★

Turisztikai szakértők sürűn használják a kirakat szót. Kétségtelen, hogy a turista számára kirakat a szálloda, amelyben lakik, az üzlet, amelyben vásárol, a postahivatal, amelyben megfordul és az Allenby-út, amelyen végigsétál. De ha egy lépéssel továbbmegyünk: kirakat az egész ország.

Ujból a közelmúlt tapasztalataira kell hivatkoznom. Tiroli nyáron egyetlen virágoskert. Minden ház, minden ablak — csupa virág. Az istállóablakok is tele vannak virággal. Még a vadvirágok körül is kultusz van. Postahivatalokban, vasútállomásokon kétféle színes plakátokon közlik, hogyan kell banni a vadvirággal. Az egyik virágot egyáltalán nem szabad letépni, a másikat két szálal szabad, a harmadikból öt szálal. A 26 virágfajtát eredeti nagyságban és eredeti színekben mutatják be. Alpenrose — nicht anrühren! Edelweiss — három szál. Enzian — korlátlan mennyiségben... Nem csoda, hogy amikor feljutottunk a Grossglocknerre, a Ferenc József csúcsra, 2600 méter magasságban, a gleccserek mellett káprázatos virágtengert találtunk. Ha visszagondolok Tirolna, elsősorban az erdők, a zöld rétek és a virágok jutnak eszembe.

A mi virágoskertünk még gyermekcipőben jár. Az új telepkekről nem beszélek, de a régi, jól megalapozott és minden földi jóval megáldott falvakban sem jobb a helyzet. Láttam Náhálált és Kfar Vitkint — az udvarra, az udvar szépségére nem fordítanak gondot. Tizenkét év óta járok a petáchtikvai Rothschild-utca-ba, amely az ország egyik legrégebbi és legszebb utcája. Vannak udvarok, amelyek ötven év alatt áso-

Irta: Schön Dezső

kapa nem érintett. Ha jól utananézel — az ötven év előtti malter-maradványokat is felfedezed... Vannak itt házak, amelyek fölött eljárt az idő. Ezeket lebontják (emeletes társasházak épülnek helyükbe) anélkül, hogy udvarukon valaha egy szál virág nőtt volna...

Ha tisztán tartom a város utcáit — az idegenforgalom ügyét szolgálom. Ha kicsinosítom a házam, az udvarom — hivatalos nyelven szólva — udvariasságot tanúsítok a turisták iránt. A tisztaság, a szépség, a kulturáltság minden megnyilvánulása végsőfokon az idegenforgalom ügyét is szolgálja.

★

A hatósági szervek turistákról beszélnek, holott az elmúlt 12 év alatt alig jött ide turista. A látogatók túlnyomó többsége zarándok, és hogy idézzük a régi héber elnevezést „ole regel”.

Mert a szó legnemesebb értelmében vett zarándok Louis Schächter, a mi newyorki bácsink, aki az elmúlt tíz évben háromszor látogatott el Izraelbe. Megfogta az állam csodája, lelkében felrajzoltak a horodnakai chéder-évek emlékei, Jeruzsálem, az imák, Avrum Uvini és Beér-Seva, Micrájim, a törzsek és Rabbi Meir Báál Hanesz, akinek nevét rég halott édesanyja minden héten, a péntek esti gyertyagyújtás előtt említette...

Ezért jön Louis és ez hozza ide az összes Louisokat... Ha statisztika volna a birtokomban, bebizonyítanám, hogy a chéderen nevelkedett idősebb amerikai zsidó zarándokként jön Izraelbe, a fia — amennyiben jó és pozitív zsidó — az úttervezésénél utasítja az ügynököt, hogy vegye fel néhány nappal Izraelt is, míg az unoka — turistaként — csak Párizsig és Rómáig jut el.

A zarándoknak nincsenek igényei. A zarándok nem tesz összehasonlításokat. — Nincs olcsó és nincs drága. Cion-hegy csak egy van — aki fel akar menni a Cion-hegyre, annak el kell jönnie Jeruzsálembe. Kost was kost.

A chéder-emlékek mellett zarándokaink ismertetőjele, hogy jómóduak. Illetve csak azok jönnek, akik bírják az Izraelben való tartózkodás elsőosztályú költségeit.

A probléma tehát: 1) lehetővé tenni a kispénzű zarándoknak, hogy ellátogasson a Szentföldre; 2) vonzani a turistát — zsidót és nem-zsidót egyaránt — aki zarándok-gabellát nem hajlandó fizetni, de versenyképes, világgiazi áron hajlandó izraeli tartózkodásra szóló jegyet venni.

★

Szögezzük le határozottan: van mit eladnunk.

Ma például, amikor ezt a cikket diktálom, kedd van, december elseje. Süt a nap, kék az ég. A meteorológiai intézet délre 21 fokot jósol. A kávé az ímént a terezsion ittuk. Csábít a nap, kedvem volna sétálni. Elmennék a Rámátájim környéki párdeszokba, ahol javában folyik a narancsszedés. Necha csomagolja cekerjét, az uszodába megy. Magamra kell erőszakolnom a munkát...

A Kol Jisráél kívánság-műsorát közvetíti. Egy Londonba vetődött szabre-füti kéri a rádiót, hogy Dágánján lévő bachurája kedvéért tegyék fel azt a lemezt, amely azt mondja, hogy „Má-

jáim hálélot b'K'náán”, amely csodálatosan szépek a kanaáni éjszakák. Itt Londonban — írja a fiú levelében — csontig hatol a hideg, vastag, áthatolhatatlan köd nehezedik a tüdőre, csillagos éjszakákról, kék égboltról csak álmodni lehet. Az ember legfeljebb vehet négy shillingért egy mozijegyet... Vagyódom hazaa, az otthoni napfény, a kék ég és a most zöldellő mezők után...

Van mit eladnunk.

Túl a szentsírokon, a Bibliából, az Ujtestamentumból, az imakönyvekből és a különböző leírásokból ismert helyeken — itt a világ legérdekesebb olvasztó-tégléje. Itt történnek a legmerészebb társadalmi kísérletek. Itt a kibuc, a szövetkezeti falu, a fejlett kooperáció. Itt szoktatják rá kétezer év után a földet, hogy teremjen és az embert, hogy dolgozzon. Akinek egy kicsit nyitva van a szeme és a szíve, többet lát itt, mint ezer Louvreban és tizezer Ufficiiben.

Gondolataim most Tibériásban járnak, a Kineret partján, ahol a félvilág fecskéi tanyáznak. Ők tudják — propaganda-füzetek nélkül is — európai lakos halálhírhírt el kellemesen a tel...

Gondolok a Gálilra és a tengerparti sávra, a Holt-tengerre, amelynek klímája félen Floridával versenyez, nem utolsó sorban pedig Ejlátra, a Vörös tenger partján fekvő gyöngyszemre. Istenem, hogy mi mindent lehetne ebből csinálni... Ez a víz, ez a nap, ezek a színek, ez az enyhe levegő... Három esztendővel ezelőtt — ugyancsak decemberben — elvittek bennünket Sár-am Seichbe, úgy érzem, bükkörelből sohasem fogok kiszabadulni.

Van mit eladnunk. A kérdés: hogyan és milyen áron. Tájhoz, napsugárhoz, levegőhöz csomagolás jár, turisztikai nyelven kiszolgálás. Ez a kérdés hogyanja. Az árna pedig fontos, hogy a turista megkapja pénzének ellenértékét.

A turista nem hajlandó gabellát fizetni.

★

A tiroli tartózkodás legértékesebb tapasztalata: egyetlen egyszer sem vágta meg.

Bárhol is barangoltunk, erdőkben, hegyekben, nyugodtan tértünk be a vendéglátó üzembe, a kétezer méter magasságban épült alpesi kávéháza, a vendéglővé átalakított középkori lovagvárba, a divatos cukrászdába. Reggel, délután, este; napsütésben, esőben, hóban; központban, vagy a legeludogottabb helyen — mindig és mindenütt normális árakat számítottak.

Tavaly Tibériáson jártunk, kedvünk támadt halat enni a Kineret partján. A vendéglős maga szolgált ki, felesége süti a halat, a nyersanyagot nagy fuvardíjak nem terhelik, nyilván a házbér is mérsékelte, mert a Terra Sancta épületében elhagyott javakat élvez... Rendeltünk humuszt, lán-gosszal, olajban sült halat burgonyával, sórt és török-kávé. A számla fejenként — három font.

Dehogy három, dehogy három... En gondoltam arra nagy-naivan, hogy a két-tónk számlája hat fontot fog kitenni és a százalék-ek együtt hetet. De a vendéglős céduláján 13 font állott. S miután fizettem, leg-feljebb azt jegyezhettem meg, hogy: no, ide se fogom többé betenni a lábam. Hónapok telnek el, míg egyszer vendéglőbe megyünk. Akkor is bizonyta-

lan érzés fog el: nem tudom, mit fognak adni, nem tudom, mit fognak felszámítani. Talán ez a magyarázata annak, hogy egész Izraelben egyetlen olyan formátumú vendéglő sincsen, mint például a lienzi Adler Stüberl. De ebben a városkában nem egy, hanem tíz ilyen vendéglő működik, ahol naponta, déli 12–2 óra között több mint 500 komlett ebédet szolgálnak fel.

★

Harry Golden „Ez Amerika” című könyvében megírja, hogy ötven évvel ezelőtt a newyorki East Side-on hogyan adtak el egy kabátot. A szabad viláig rég kinőtt a balkáni alkudozásokból. A szabott ár a bizalom jele. A szabott ár fejlődést jelent, mert megkönnyíti az életet.

Ismerősünk a múlt héten kabátot vásárolt az Allenby-n.

— Nagyon szép a kabát, — jegyezte meg Judit szak-

értőleg, — mit fizettél érte?
— Nyolcvan fontot.
— S mennyit kértek érte?
— 125 fontot...

Ha az üzlet az ország kirakatablaka — ezt a kirakatablakot sürgősen át kell rendezni. Ilyen kereskedői morállal, ilyen szokásokkal nem lehet fokozni az idegenforgalmat. Az ilyen kirakatablak nem vonzza a turistát, ellenkezőleg — elriasztja tőle.

★

Az illetékes szervek a turista-tudat kimélyítését tűzték ki célul. A kérdést analizálva arra jövünk rá, hogy nem csupán udvariasságról és előzékenységről, hanem egész életmódunk átalításáról van szó.

Még nem beszélünk a turista-szállókról és a kiszolgálásról. Még nem beszélünk az izraeli árákról és a panaszokról. Ismertetőnk kell még az izraeli idegenforgalommal kapcsolatos legjellemzőbb számokat és adatokat.

Minderről azonban — legközelebb.

QUASIMODO

Irta: Naschitz Frigyes,

A Nobel-díjat minden évben a nagy végrendelező halála napján, december 12-én adják át a nyerteseknek. Mind az öt ágba, kutatók, békeapostolok és írók-költők legkiválóbb képviselőinek, akiknek életműve előbbre vitte az emberiség békés fejlődésének az ügyét. Volt úgy, hogy a Svéd Akadémia és a népek közötti békés kapcsolatok ápolásának jutalmazásával megbízott norvég Storting nem adta ki a díjat, mert a jelöltek nem teljesítették azokat a feltételeket, amelyek a dinamit emberbarát feltalálójának szemei előtt lebegtek. Aztán volt úgy is, hogy a közvélemény nem méltányolta a vagyont és világhírnevet örökbehagyó díjjal kitüntetettek érdemeit és kifogásolta a megfélembizhetetlen döntés indoklását. Ez az állásfoglalás majdnem kizárólag az irodalmi Nobel-díj kegyeltjeit érte, míg a konkrét tudományok művelőit megkímélte a kritikától.

★

Az utóbbi években több ilyen kétkedéssel fogadtak meg.

A FEHÉR VASARNAP AMENJE.

Te nem árultál el, Uram: egy valamilyen fájdalom elsőszülötté avatott.

BENNEM MINDEN FORMA ELVESZETT.

Egy más élet birtokolt: magány idegen nép közt; kevés ajándék-kenyér. Bennem minden forma elveszett, szépség, szeretet, melyből gyerek csalódást merít és aztán bánatot.

TARSASAGOM ELKERUL.

Az én társaságom elkerült, getto-cselédek, kocsmabüvészek, akik közt sokat forogtam, — és a halott lány, kinek örök orcája égett kovásztalan kenyér olajával kenve.

Talán megváltozott a bánatom is, mintha nem tartoznék magamból elfelejtve, hogy vagyok. (Ford.: N. F.)

★

A baloldali érzelmű Quasimodo a második világháború után belépett a kommunista pártba, de azt három hónap múlva otthagya, mert — saját bevallása szerint — nem volt hajlandó tevékenységét kizárólag politikai síkon érvényesíteni.

A Nobel-díj két ízben kavart fel politikai porfelhőket. Először 23 év előtt, amikor a békedíjat a „Nie-wieder-Krieg” mozgalom koncentrációs táborba sányló vezetőnek, von Ossietzkynek ítelték oda, ami a náciakat végig sértette, úgyhogy

indexre tették a disztinkciót és másodsorban tavaly, amikor a Szovjetunió Boris Paster-nakot a díj elhárítására bírta. Quasimodo egyetértett az orosz értelmiség akcióival és a kitüntetésre ítelt Csechovra emlékeztető kispolgárnak nevezte, aki az orosz fejlődés mögött negyven évvel elmaradt.

Quasimodo úgy látszik lépést tart a korrall, mert a Nobel-díjat köszönettel elfogadta.

Miért ne?

Cipire, remélem, még méltóztatnak emlékezni. Cipiről már több ízben volt szó ennek a becses lapnak a hasábjain. A Cipivel való viszonyom nem újkeletű, már évodás korában kezdődött és pontosan két éven keresztül tartott. Először csak úgy véletlenül akadtunk össze, valóban egészen véletlenül. Az időre, az évre, a hónapra, a pontos órára és percre is emlékszem. 1957 szeptember elsején történt. A Cipike mamája ott állott ezen az őszbe forduló napon Cipivel egyetemben a kapujuk előtt és a szeme tekintetéből minden félreértés nélkül meg lehetett állapítani, hogy vár valakire. En tiszteletteljesen köszöntöttem, utána meg folytattam szándékozott utamat a tudomány szent csarnoka felé.

A szegény nemzeti napszámos szándékát azonban boldog Isten bírja. Onagysága mosolygott. Ez a mosoly rádadás volt, szerezd meg, a köszönés viszonzásához adagolt mosolyon kívüli mosoly. Utána meg bájos női hang muzsikált a fülemben:

— More, nem volna szíves a lányomat gardrozni az évodáig?

— Tartom szerencsémnek, — mondtam a mamának és udvariassan meghajoltam. Ebből a meghajlásból azonban egy jókora hegyes szög Cipinek is jutott, ami határozottan merem állítani, mely benyomást gyakorolt rá.

Igy kezdődött, pontosan így. A félúton már meleg barátság fejlődött ki közöttünk, pontosan értesülve voltunk róla, hogy ki mit visz a táskájában tízóráira és néhány lépés után már, hogy igen, hogy nem, kéz a kézben haladtunk egymás mellett és nem törődünk vele, hogy két féltő anyai szem követ bennünket a fordulóig.

Ez így ment egy álló esztendőig, reggelente hol én az ó, hol meg ő fenszterlizett az én ablakom alatt és megállapított jelekkel juttattuk egymás eszébe, hogy a tudomány csarnoka kitárt kapukkal vár mindkettőnkre.

Ahogy egymást reggelente megláttuk, már nyújtottuk egymás felé a kezünket és mielőtt a két kéz találkozott volna, görbítettük felkőrbé a kisujjunkt, hogy egymásba kapcsoljuk őket és amidőn a félkör szorosán bezárult, kezünket lóbalva, megindultunk abba az irányba, ahol nem kanállal mérjük a tudományt.

A következő évben már egyazon helyre vezetett bennünket az utunk. Száz irigy szem tekintett ilyenkor felénk, de mi, Cipi és én, önfeledten haladtunk célunk felé és a két begörbített kisujj csak a folyosó elején egyenesedett egyenesre, amidőn a két jobbkez csókra lendült az ajtófélfá felé. Én itt megálltam, Cipi egyedül folytatta a hosszú folyosón az útját és mielőtt a crifek felé vezető lépcsőn leereszkedett volna, visszanezített és egy mosolyt röptetett a folyosón keresztül felém.

Két álló esztendőig folytatódtott ez így. Közben mindkét oldalon történtek kísérletek, hogy hűségünket megőrizzék. Egyszer, élénken emlékszem, Cipi beteg volt, egy álló hétig nem mehetett az iskolába és Mázál ott somfordált egy fél óra hosszat a házunk előtt. Én aznap lekéstem az iskolából, ott álltam az ablak mellett a függöny mögött, hogy mikor lép már a távozás mezejére, nem akartam Mázállal hűlenkedni.

Meg vagyok róla győződve, hogy hasonló kísérletek Cipivel is történtek. Néhány ilyen esetről magam is tudomást szereztem. Egy reggel sose felejttem el, az a szentelen Amosz a másodikból, ahogy befordultunk a Dvora Hánevia utcába, utá-

Irta: Löwenkopf Kálmán

nunk kiabált: Cipi, akarsz egy másztitot? Borzasztó ez az erעי ifjúság! Képes leszolítani egy hölgyet, amikor látja, hogy foglalt.

Meg is mondtam Ciplnek a véleményemet erről az Amoszról, de Cipi megnyugtatót, hogy az ilyen alakokkal ő szóba se szokott állni. Már a multkoriban is megkörtönykezte, beszélt Cipi. Igen, tizperceben odajött hozzá és ajánlatot tett neki, hogy megcsinálja a számtanát, pedig ő, Cipi, csak úgy futólag ismeri, egész más utcában lakik Rőé ná, mondja Cipi magából kikelve, mert az ő abája a Liskát Hámásznál dolgozik, akkor már ő valaki? Hogyisnt! Ne csinálja ő neki a számtant, meg tudja ő maga is csinálni. A multkoriban is kilencest adott neki a morá számtanból. Mondd, more, a kilences jó cijun? — És már a jegyekről beszélünk, mint-ha Amosz a világon se volna.

Sokszor a jövőről beszélgetünk Cipivel, hogy mikor kerül már hozzám a hatodikba. — Számítsd ki, mondok. Cipi egy darabig gondolkodik, aztán összeráncolja a homokát és kiböki: Sés páchot áchát — chámés! — Cipi sóhajt: Ez sok, more. Hányszor kell még addig aludni? — és maga is nevei azon, amit mondott.

— Ugye, az első padba ültetsz, more? A morá nem akar az első padba ültetni, pedig már hányszor kértem. — És egy pillanatra elborul az arca.

— Ez a morá... — De aztán elharapja a szót. Cipi urilány, tudja, hogy nem illik egy morára rosszat mondani.

— De akkor, a hatodikban majd másképpen lesz — vigasztalódik.

Cipi rajzolgatja a jövőt. Ott szeretne majd ülni a katedrával, velem szemben, de egyedül, ne üljön mellette senki.

— Tudod, more, most Sifrá ül mellettem, a negyedik padban és mindig vakarózik és mindig beszél hozzám, támid, támid. A multkor is a morá diktált, azt kellett leírni, hogy **chánuká hi chág jafe** és Sifrá akkor is beszélt hozzám, meg vakarózkodott és elvétettem, nem írtam oda a „hé” betűt a végire.

Cipi egy kiskorig szünetet tart, aztán sóhajtozva mondja:

— Ha te tudnád, more, milyen nehéz az a „hé” betű. Ezt csak úgy odairja az ember és nem jelent semmit. A többi betűt sohse vétem el, de ezt igen különösen, ha Sifra fecseg. More, a hatodikban is kell „hé” betűt írni a szó végire? De a legeslegnehezebb az, hogy nem minden szó után kell, csak chánuká után, meg jafe után, a chág után nem kell.

Hirtelen hangosan elnevezté magát:

— More, hi-hi-hi, Sifrá a chág után is odairta a „hé” betűt.

Gyakran, ha déiben már Cipi elvégezte a napi porcióját, féljön hozzánk, odaáll a hatodikba a nyitott ajtó elé és figyelni a tanítást. Egyszer éppen angol óra volt, a morá, az angol tanítónő, valami angol mesével rakta tele a táblát. Cipi meg az ajtóból nézte a furcsa betűket. Csenegetés után együtt mentünk haza Cipivel. Cipi szokása ellenére szóltanul haladt mellettem, csak nagy-sokára szólalt meg:

— More, mi még ezeket a betűket nem tanultuk.

— Nem is fogjátok.

— Nem? Miért nem?

— Mert ezek angol betűk. Cipinek kő esett le a szívéből, az arca felderült. De utána megint felhő borított,

ta, magára gondolt, amidőn majd a hatodikban lesz.

— More, — faggat tovább — az angolban nincs „hé” betű? Ajin se, álef se? Es aggódva várja a választ.

Az idén szeptember közepe táján hiába vártam reggel Cipit. Egyedül vágtam hát neki az iskolába vezető útnak. Amint a Cipiek háza elé érek, hatalmas társzeker állott a ház előtt, megrakva a Cipiek bútorával. Cipiek búcsút mondtak Akkó városának örökre. Egy félóraig tettem meg az iskoláig a tizperces utat. Vigasztalatlann voltam. Az osztályban mindenki belekötötttem, a legjobb tanulókra szekundák záporoztak. Cipi, Cipi, Cipi! Így ment ez egy álló hétig.

... SZINHÁZ ...

OHÉL: Még egy folyó

Az Ohel színház új bemutatója Beverley Cross angol szerző írása. Cross a „dühös” angol fiatal irógárdához tartozik, de szerencsére csak külső kereteiben. Míg John Osborne („Tekints vissza dühösen”, Habima színház) darabjában minden meglévő társadalmi intézményt lerombol, anélkül, hogy valamilyen pozitív mutatna helyettük, ordító és hisztériás hősein keresztül, Beverley Cross értékesebb, intelligensebb és mélyen gondolkodó írónak bizonyul, akinek szabatos, kiabáló stílusán túl mondanivalója is van, sőt komoly, megszívlelendő mondanivalója.

Beverley Cross a darabot 1956 elején írta, amikor Ciprusban és Kenyában veres harcok folytak a Londonban négerellenes tüntetések voltak napirenden. Tiltakozásomat fejtem ki drámámon keresztül az erőszak használatá ellen, amely napjainkban elfogadott jelenség lett s amelynek egyedül mozgató ereje a düh és a vak gyűlölet.”

A „Még egy folyó” elkészített matrózokat mutat be, akik szenvednek az ambiciózus, vasmarkú kapitánytól s amikor az — közvetve, vagy közvetlenül — egyik társuk halálát okozza, a demokrácia nevében fellázadnak ellen, törvénytessékké alakulnak és ugyancsak a demokrácia nevében s annak „törvényes” formái szerint, vád és védelem alapján, felakasztják kapitányukat.

Csak ezután mered fel bennük a igazság, hogy a valóságokból helytelen következtetéseket vontak le. Ki fűnt ugyanis, hogy a kapitány vallomása igaznak bizonyult, — tehát a bajtárs halála valóban baleset következménye volt. Az elhamarkodott ítélet azonban nem lehetett már meg nem törítetté tenni. Ok nélkül kivégezték egy embert s saját magukat is romlásba döntötték... S ami a legszomorúbb: az egyhangúlag elhangzott ítéletben a békés, konzervatív, igazságszerető öreg matróz, Jonny is résztvevett. Őt is elkapta a hisztériás önbiráskodási láz...

A fiatal író szavai világosak a darabban: kikel a tudatlanság s a féltelenség ellen, amely romlásba döntöhet a világot. Meglátása szerint a demokrácia veszélyeket hord magában, tehát revidálni kell az alapjait, mert ha felelőtlen, tudatlan, durva és gyűlölködő emberek kezébe kerül, olyan lesz, mint a részeg hajó, amely kormány nélkül imbolyog a vizeken.

A darabot Liverpoolban játszották először 1956-ban, most Londonban fut nagy kasszasikerrel. Ami a darab keretét illeti, emlékeztet az 1954-ben a Habimában előadott Herman Wouk „Lázadás a Cainen” című

A következő héten, ahogy szomorúan ballagtam reggel az iskolába, valaki rámköszöntött.

— Ismersz engem, lányom? — Persze, a more, aki a Cipivel...

Másnap együtt ballagtunk Rutival az iskolába, harmad nap meg már görbítettük be a kisujjunkt és úgy fűztük egymásába. Ahogy a Dvora Hánevia utcába értünk, már lóbáltuk a kezünket a levegőben. Kár, hogy mostanában már magam is ritkábban járok a tudomány csarnokába, már csak azért is, mert ez a Rutivalóban nagyon takaros kis-lány.

Amint Motzkinből nekem jelemtik, Cipi sem jobb a Deákné vázsnánál, már ő is vigasztalódott.

A nyájas olvasó meg nyugodjék meg, többet nem lesz szó Cipiről.

barabjához (The Caine Mutiny), amelynek témája azonban más természetű. Ez utóbbi darabban ugyanis a tisztok lázadnak fel parancsnokuk ellen, akik nem tartanak eléggé képzettnek ahhoz, hogy a hadihajót egy kritikus pillanatban a veszélyből kimentse. Ez tehát a tudományos hajózás módszerének a vitája a tradicionális hajózással szemben: a modern és a régi fel fogás harca, más szóval a fiatal generáció harca a idősebb ellen.

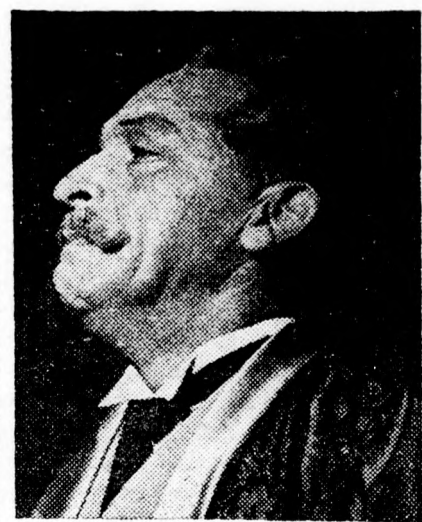
A „Még egy folyó”, a „Lázadás a Cainen”-hez hasonlóan, „férfias” darab, egyetlen nő szereplő sincs benne, de — nem is hiányzik. A darab elejétől végéig lekötő a figyelmet, gyors fordulatok és meghiúsított emberi jelenetek váltakoznak benne a matrózos, durva viszályokkal és verekedésekkel.

Ugy látszik, technikailag is jó helyen van a darab Joél Silber, fiatal rendező kezében. Sokban az ő érdeme, hogy minden ügy pereg, mint olajozott tengelyen és ez alkalommal nemcsak a főszereplők, de a mellékszereplők is végig kitűnően állják meg helyüket, amit régen nem tapasztaltunk az Ohel színpadán.

Ejtán Priver természetes, egyszerű, póztalan öreg Jonnyja; Avraham Ronai erőteljes, céltudatos, kemény és később összetört lelkű kapitánya; valamint a mellékszerepekben a többiek: B. London, D. Szemadar, Or Sámir, Avraham David, Slomo Paz, A. Sáhár, Ilán Blauweis, Saj Kukui, Daniel Ben-Slomo, mindnek része van a jólsikerült összejátékban. Külön említendő meg a szimpatikus Babe Wallace, a gitáros néger Trim, aki valóban néger énekes, Tel Avivban telepedett le és lokálokban énekel. Iddo Bin Gorion fordítása a mindennapi héber, világos, érthető.

Mindent egybevéve: érdekes, jó előadást láttunk.

Dr. Marton Gizella

Zálmán Leviust és a Kamari színház többi tagját, akik Pagnol „Marius” című darabjában játszanak, nagy óvációval ünnepelte a közönség szerda este a darab 100-ik előadása alkalmából.

A HETI SZIDRA

— Toldot —

És volt, midőn Izsák megöregedett és szeméi elhomályosodtak, úgyhogy nem látott, magához szólította Ezsaut, idősebbik fiát és szólott hozzá: „Fiam!” Ő pedig felelt: „Itt vagyok!” És szólott hozzá: „Lám, megöregedtem, nem tudom halálom napját. Most tehát vedd fegyvered, tegzed és ijadat, menj ki a mezőre és ejts nekem vadat. És készíts nekem izletes ételt, ahogy szeretem és hozd el nekem, hogy egym, hogy megáldjon téged lelkem, mielőtt meghalok.” (B'résit 27, 1—4)

Jóllehet az Ezsau-dráma ősi történelmünk egyik erősen körülvitott fejezete, a chéderben nem okozott problémát. Mindenki Jákov pártján volt: az Irás, a kommentátorok és a tanító... A mi szemünkben Ezsau azonos volt azzal a Todoru Buszki nevű paraszttal, aki vasárnap délután Mendel bácsi kocsmájában berug, sörösüveggel beveri szomszédja fejét és emiatt lefogják a csendőrök.

Ezsauban minden visszataszító volt: a külseje („olyan, mint egy szőrös köpenyeg”), foglalkozása (az ember, aki vadakra les és véruket ontja), nem utolsó sorban pedig a mohó falánksága. Hát nem volt mi ennie? Hiszen az apját is izes falatokkal etette... Mégis, amikor egy ízben fardatan jött a mezőről és látta, hogy öccse lencsét főz, megzavarodott. Egy táj ételért mindent hajlandó volt odaadni...

Persze később, ahogy felcseperedtünk, Ezsau alakját is más színekben láttuk. Az Irás is tápot adott erre. Így például láttuk, hogy Jákob az adás-vétel ügyében nem bízott fivérében, ezért megeskette. Szóval, bízott ennek a korhelynek az esküjében... A jesivában, amikor a lázadás fogalmával is megismerkedtünk, hajlottunk arra, hogy Ezsauban lázadó lássunk... Ezsau nem értékelte az elsőszülöttséggel járó méltóságot, ezért, amikor Jákob azt ajánlja, hogy adja el neki az elsőszülöttséget, véleményét cinikusán, egyetlen rövid mondatban fejezte ki: „Ime, én már a halál elé megyek, mire való nekem az elsőszülöttség?”

Látszik, hogy nem az étel hiányzik neki. Ha a hús korlátlan mennyiségben állott rendelkezésére — egy kis lencsét is találhatott volna. Tehát nem a túl lencse izgatta, hanem a patriarkális rendszer ellen lázadózott. Valószínű, ha Jákob komoly vagyont ígér neki, nem állt volna kötélnek. Talán erre céloz az Irás, amikor kihangsúlyozza, hogy Ezsau megvetette az elsőszülöttséget („vájivez Ezsáv et háb'chorá”).

★

A dráma, amely az elsőszülöttségi „tranzakcióval” kezdődik, az atyai áldások megkaparintására irányuló „összeesküvésben” jut kifejléshez. A Midrás és a későbbi kommentátorok különböző mentőörveket hoznak fel Jákob és Rivká igazolására. Az érveket elfogadhatjuk, vagy elutasíthatjuk, viszont Rivká eljárását erkölcsi szempontból kell megvizsgálnunk. Az Irás maga — akinél nincs erkölcsiösobb bíró — hallgatag ebben az ügyben és mi nem tudjuk, hogy mellette szól-e, vagy ellene...

Minden esetre helytelen az a következtetés, hogy a Tóra — minthogy nem rója meg Rivkát — helyesli eljárását és erkölcsi szempontból hozzájárul ahhoz — véli Franz Rosenzweig, a kiváló vallásbölcész és biblia-fordító, aki az Ezsau-drámaival kapcsolatban megállapítja, hogy „a Tóra néha az események részletezése révén mondja ki erkölcsi véleményét, néha pedig megelőlegszik azzal, hogy az ügy erkölcsi részének kidomborítása céljából azonos jelzőket használ és így „Leitwort” útján kapcsolja össze a témákat.”

Mit akar Rivká tervével elérni? Remélte, hogy szerelme fia az áldás révén boldog és szerencsés lesz. S mi lett a sorsa? — kénytelen elhagyni szülőföldjét és idegenben bújdosni. Ugy látszik, hogy az események után az anyja soha többé nem látta színét.

Az erkölcsi kiértékelés szempontjából igen jellemző az a körülmény, hogy az Irás Jákob elbeszéléseiben a család fogalmát használja. Jicchák azt monja Ezsávnak (27/35): „Eljött testvéred ravaszszággal (csalással) és elvette a te áldásodat”. Az Irás itt a „mirmá” (csalás) szót használja. S Jákob, aki itt a család, később szenvedő alannyá változik és őt csalják meg. A következő fejezetben (29/25) Jákov így szól Lábanhoz: „Mij tettél velem? Nem Ráchelért szolgáltam-e nálad, miért csalált meg?” De ez még nem elég: ő megcsalta apját, ezért kellett elszünetnie a szégyent és a fájdalmat, amikor fiait másokat csalnak meg és bemocsokolták jó hírnevét, amint az Irás mondja (34/13) „És Jákob fiait ravaszszággal (csalással) felelték Sekemnek és atyjának.”

★

Ezekben a fejezetekben a Szentírás elbeszélő művészete plasztikus formában jut kifejlésre. Slomo Dov Goitein professzor egyik híres tanulmányában megállapítja, hogy „a bibliai elbeszélés egységét és világosságát determinálja az a körülmény is, hogy kevés ember jelenik meg benne egyszerre... A kutatók ebben az ősi szerző primitívégének vonalát látták, aki nem tud egyszerre több szereplőt működésbe hozni. De ha jobban elmélyedünk a bibliai elbeszélésekben és megfigyeljük az egyszerű és rövid stílust, rájövünk arra, hogy sokban hasonlít a drámához. Tartalma csupa cselekmény, lakonikus rövidségének pedig az az eredménye, hogy a bonyodalom, a csücsönt és a feloldás drámai gyorsasággal követik egymást.”

A mi drámánkban sohasem szerepel a színen egyszerre több, mint két ember. Osszuk be a szidrárt ilyen alapon. Az egész elbeszélésnek négy szereplője van: Jicchák, Rivká, Jákob és Ezsáv. A dráma hat jelenetből áll. Az elsőben Jicchákot és Ezsávot látjuk. A másodikban Rivkát és Jákobot. A harmadik: Jicchák és Jákob. A negyedik: Jicchák és Ezsáv. Az ötödik: újból Rivká és Jákob, míg végül a hatodikban: Rivká és Jicchák.

Jacobsohn rabbi „Biná b'Mikrá” című művében a következőket írja: „Az elbeszélés művészi csücsöntjét talán azáltal érte el, hogy egyetlen egyszer sem hozza össze Jákobot Ezsauval, ezáltal elkerüli a testvérgyilkosságot és nyitva marad az ajtó a kiengesztelésére és a békére...”

Mit vár a polgár az új Kneszettől?

*S*P*O*R*T*

Jicchák Ben Cvi államelnök a héten némileg elhajlott hagyományos pártfonfeli álláspontról. A negyedik Kneszet ünnepélyes megnyitóján az államelnök a többi között elégedetlenségét fejezte ki a pártlisták „túlzságos” elszaporodása fölött, majd ennek a „káros” jelenségnek jövőbeni elkerülése végett világos szavakkal utalt a helyzet megváltoztatására a... szükségességére.

Sajátos belpolitikai életünkben nem szükséges hosszasan magyarázni, hogy Jicchák Ben Cvi államelnök burkolt szavakkal, de mindenki számára világos céllal a választási rendszer megváltoztatására hívta fel a 120 képviselőt.

Az államelnök bizonyára nem véletlenül választotta a Ház megnyitóján a Ház megváltoztatásáról szóló beszédet, amelynek szövegét a Mápáj, ingadozó támogatja pedig a Klálcionista Párt néhány vezetője.

A választás erre a kérdésre csakis a jövő és mindenképp a munkáját most megkezdő új Kneszet fogja megadni.

Kétségtelen, hogy Dávid Ben Gurion olyan pártkombinációt szeretne létrehozni, amely adott pillanatban keresztliviszi a jelenlegi választási rendszer módosítását. De mind a miniszterelnök, mind a kispártok tisztában vannak azzal, hogy a körzeti választási rendszer bevezetése egyértelmű a Kneszetben ma helyet foglaló pártok nagyrészenek halálra ítéletével.

S na az új Kneszet megszűnteti a fennálló proporcionalis választási rendszert ami 24 induló listából 12-nek biztosított képviselőt a Házban, úgy az egy hónappal ezelőtt 38.1 százalékot kapott Mápáj a körzeti választás rendszerében abszolút többséget fog képezni a Kneszetben.

Es pontosan ez Ben Gurion célkitűzése. De a többi pártok is tudják, mi fog kockán.

Profétai előrelátás nélkül is megállapíthatjuk tehát, hogy az új Kneszet egyik legszenvélyesebb parlamentari csatározása, minden bizonnyal, a választási rendszer sorsa körül fog lezajlani. Es ebben a közdelemben kétszeresen fontos feladatot töltenek be az új képviselők, akiknek egyénisége, politikai bátorsága és önállósága sorsdöntő szerepet játszhat az izraeli demokrácia jövője szempontjából.

31 új képviselő, kapott helyet a Kneszetben. 31 új arc a t. Házban. 31 kérdőjel.

Kérdőjel az izraeli közélet kulisszatitkaik távolról sem ismerő szemlélő számára. Mi azonban, akik itt élünk az ország belpolitikai boszorkánykonyhájának árnyékában és évek óta nyomunk követjük az új képviselők vezető alakjainak korábbi szereplését is, — nem ártatjuk magunkat.

**KAMAT-
MENTESEN,**
részletre, cipő-
füzetől kezdve
szobabútorig.
Részletfizetés
a vevő lehető-
sége szerint.
Hűtőszekrények,
rádió, varrógép,
bútor, mosó-
gépek, ruházati
cikkek, férfi-
bél- és gyermekcipő, ágynemű,
gyermekágy és kosci, gramofon,
lemezár, kerékpár, textilárú,
kiszár, talkarók, függönyök de-
korációval, vagy anélkül, sző-
nyegek, összeszokható bútor

„TÁM CHAJIM” Ltd.,
TEL-AVIV,
Allenby 27 • Tel. 22088.
Az utolsó üzlet az udvarban.

Irta: Dán Ofry az „Uj Kelet” parlamenti tudósítója

Tisztában vagyunk azzal, hogy a képviselők többsége ez alkalommal is a pártvonal fejelemét vakon követő sorkatonak lesz.

Gustave Le Bon „A tömegek lélektana” című könyvében behatóan foglalkozik a parlamenti élet jelenségeivel is. A többi között megállapítja, hogy a beszéd sikere kizárólag a szónok presztizsétől és nem az előadott érvektől függ. Más szavakkal: a képviselőket általában hidegen hagyja valamely felszólalás szellemi, tartalmi, értelmi része. A honatyák legtöbbször a párt vezéri szerepkörben megjelenő tekintélyes politikuskok személye és nem érveit után mennek.

Le Bon a múlt század végén írta tanulmányát. Megállapításai sok tekintetben érvényesnek tűnnek nálunk is, jóllehet nem fogadhatjuk el fenntartás nélkül azt a vélelményt, hogy a parlamentekben „éppen a legkorlatoltabb vezetőknél volt a legnagyobb befolyásuk...”

Remélhetőleg az új Kneszet nem lesz a beteges bőbeszédűség, a gondolatosság helyettesítő ismétlés szintere, mert minden képviselőnek illik ismernie azt a klasszikus mondást, hogy a beszéd hosszúsága nem pótolhatja a hiányzó tartalmat!

Ezzel kapcsolatban emlékeztetni szeretnénk Pierre Gilbert volt francia nagykövet egy szellemes megjegyzésére: „Ebben a tiszteletreméltó országban minden lehetőséget felhasználnak arra, hogy beszédet tartanak. Ennek oka valószínűleg abban rejlik, hogy a zsidók kétezer éven keresztül nem használták saját nyelvüket és most szeretnék kipótolni az elmulasztottakat...”

Ezen a vonalon komoly feladat vár az új Kneszetre. Példával szolgálhat az egész országnak színvonalas, érdembeli s a politikai ellenfél kölcsönös tiszteletén nyugvó beszédmodor meghonosításában.

A házszabályok értelmében a képviselő „lehetőségeinek megfelelően” köteles rendszeresen megjelenni a Kneszet ülésén. Ezek után mit esodálkoznak, ha az átlag havi 600 font tisztelet, továbbá évi 4000 helyi és 480 városközi telefonbeszélgetést ingyen élvező, vasúton és autóbusszon szabadjegglyel utazó, leveleit bélyeg nélkül küldő izraeli képviselő nem mindig talál „lehetőséget”, hogy mindezt cserébe hetenként háromszor személyével is megvizsgálja a t. Házat?

Milyen gyakorlati jelentősége van annak, hogy a képviselő külföldi utazás esetén előzőleg köteles bejelenteni a házelnöknek utitervét és annak időtartamát? Hangsúlyozzuk, a képviselő nem szorul engedélyre külföldi útja előtt, hanem mindössze tájékoztatnia kell a házelnököt. Hadd tudja ő is, merre járnak Izrael választottjai.

A hatóságok csakis háború esetén tagadhatják meg a tényleges és tartalékos katonai szolgálat alól állandó jelleggel mentesített honatyáknak kijáró szolgálati útlevelet.

Az eredmény, — kevés olyan napot találunk az év 365 reggelén, amikor a lapok személyi rovata nem jelenti valamelyik képviselő repülését Luddon keresztül, vagy hajóraszállását a haifai kikötőben.

Az igazság érdekében azonban papírra kívánkozik, hogy nemcsak a külföldi utazások miatt ásitottak üresen a képviselői székek, hanem az itthon maradt honatyák is sok esetben mostohán kezelték saját intézményüket.

A kivülálló bírálók nem egyszer vetették a Kneszet szemére, hogy nagyfontosságú törvényjavaslatokat sokszor nyolc-tíz képviselő jelenlétében szavaztak meg.

Joszf Sprinzák, a Kneszet néhai elnöke nem volt nagy barátja a sajtónak. Különösen a parlamenti tudósítókat hibáztatta, akik, nézete szerint, a lakosság „nevelése” helyett elsősorban a botrányokat, durva közbeszólásokat, a szenzációba hajló összeállításokat domborították ki beszámolóikban. Az izraeli parlamentarizmus ügyét valóban szívén viselő Joszf Sprinzák több alkalommal hangoztatta, hogy az újságíróknak nem feltétlenül kötelességük minden „mazsolát és csemegét” lehozni a lapokba. A naturalista igazság feltárása sokszor neveltségese és néha még gyűlöletese is teszi a Kneszetet a nép körében.

Az első házelnök érveit visszaütöztette a szabad izraeli sajtó. Csipős nyelvű és tollu kollégák ismételték kérdezték, — miért éppen a tükröt kívánják összetörni, vagy eltakarni a torzképet mutató arc borotválása helyett?...

Parlamenti életünk színvonalának emelése érdekében Sprinzák házelnök egy alkalommal utasítást adott a közbeszólások törlésére a gyorsírói jegyzőkönyvből. Határozatát azzal indokolta, hogy az utókorunk nem kell tudomást szereznie a viták forró pillanataiban „meggondolatlanul” kiszaladt közbeszólásokról.

Nem árulok el semmi új-donságot, ha közlöm, hogy ezt a házelnöki utasítást villámgyorsan vonták vissza. Támogatására szinte senki sem volt hajlandó a házelnökség körében.

A jövőben tehát változtatlanul közöljük az olvasóval a t. Ház összes fény- és árnyoldalait. A közönségnek jogában áll tudnia, mit mondanak, hogyan érvelnek választottjai. A sajtónak pedig kötelessége hűségesen visszatükrözni a Kneszet szilárd alapokon — erős ellenzék nélkül... —

„Jó törvényeket akartok? Egessétek el a meglévőket és alkossatok újakat!” — mondta Voltaire, a franciaországi felvilágosodás egyik szellemi atyja.

A negyedik Kneszetben mi is nagyarányú törvényegyetésnek leszünk tanui. — Az igazságügyminisztérium vaskos kötetekre menő javaslatokat készített elő, a-

melyek hosszú időn keresztül változtatás foglalkoztatást biztosítanak a honatyáknak. Már jelentettük, hogy Chájim Kohén állami főügyész, a kormány jogtanácsosa, számos olyan törvényjavaslatot készült be nyújtani, amelyek forradalmi változást hozhatnak a Te és a Mi életünkben.

45 olyan törvényjavaslat fekk a harmadik Kneszet asztalán, amelyeknek végleges letárgyalására már nem került sor. A többi között a gyermekek örökbe fogadásáról, a bűnvádi eljárás alá helyezett polgárok letartóztatásának és házkutatásának körülményeiről, az örökösödés modern követelményeket kielégítő jogszabályait tartalmazó javaslatokról fog a Kneszet ismét vitába szállni.

A látszólag „szürke”, de valójában az élet feszítőerejével telített törvényjavaslatok tárgyalása mellett a t. Háznak utat kell mutatnia alapvető külpolitikai, honvédelmi és gazdasági kérdésekben is. Az egymással farkasszemet néző világhatalmak befagyóda közben Izraelnek is új eszközöket kell keresnie legalább egy közelkeleti „hidegbéke” létrehozására.

A főként Mápáj-színében felvonuló fiatal diplomata- és hadvezéregyüttes friss gondolatokat, új lendületet, eredetibb felfogást hozhat parlamentaris életünk szokványos és kijegecsesedett, merev fogalomkörébe. Ebből a szempontból kétségtelenül tiszteletreméltó feladat vár Aba Even, Mose Dáján és Simon Peresz új képviselőkre.

Angliában, „öfélése kormányának ellenzéké” a Westminsterben székelt képviselőtársaság mindenki által tisztelt és becsült szerves része. Az ellenzéknek és vezérének magas nemzeti feladata van. A kétpárt rendszerben egymást váltogató konzervatív és munkaspárt egyenlő udvariassággal kezel a Ház bármely oldalán helyet foglaló rivális csoport tagjait. Londonban még ma is komolyan veszik Benjamin D'Israeli mondását, hogy egyetlen kormány sem működhet hosszú ideig szilárd alapokon — erős ellenzék nélkül... —

Vajon mikor érkezik el a mi parlamentünk a kölcsönös türelem, konstruktív ellenzékesség, a más vélelményét és érveit is valóban meghallgató par excellence törvényhozói testület szintjére?

Hinni szeretnénk, hogy a tényleges munkáját már a közeli napokban megkezdő negyedik Kneszet fontos határkö lesz ennek a szükségzerű fejlődésnek a folyamatában.

Megőrzi-e válogatottunk jó formáját idegenben?

Az izraeli válogatott labdarugó csapat törzsközönsége azt a meggyőződést szerezte az itthoni országok közötti válogatott mérkőzéseken, hogy játékosaink az utolsó hónapokban jelentős haladást mutattak a mult-hoz viszonyítva. A jugoszlávokkal lejátszott olimpiai előmérkőzésen nemcsak szívvel-lélekkel küzdött a tizenegy játékos, hanem már labdatechnikai iskolázottságról is, valamint stílusbeli javulásról is bizonyított. A brazilok ellen a mérkőzés első huszpercében a labdarugás magasiskoláját csillogtatta és annyi gólhelyzetet dolgozott ki, hogy abból az Ázsia-kupa megnyerésére is elégeendő telt volna. A legutóbbi válogatott játékban, a lengyelekkel szemben, önmagát mult felül a csapat és fényesen megtorolta a Vroclavban elszenvedett 7:2 arányú vereséget. — A három kitűnő eredmény elérése kétségtelenül a masszív, önfelelődozóan küzdő védelem érdeme elsősorban. A csatárok egyenként szintén tudnak már a labdával bánni és ügyesen „kezelik”, ha hozzájutnak, azonban még igen homá-

lyos sejtelmük van csak arról, hogy ők, öten, egy közös egység tagjai. Annnyira még nem fölényes a tudásuk, hogy egyenként is érvényesülhetnének valamely jól működő védelemmel szemben, ennek ellenére sem igyekeznek eléggé a közösen végrehajtott támadások, az egymás támogatásával megkísérelt áttörések gyakorlására. Így is sikerült minden esetben egykét gólt elérniök, viszont nagy a valószínűsége annak, hogy kölcsönösen támogatva egymást, tervszerű összjátékkal a gólok számát három-négyre is fel tudnák növelni.

Az Ázsia-kupa mérkőzéseit nem a megszokott hazai pályán, baráti környezetben, saját közönség előtt játsszák a mieink. Ennek ellenére is alapos a remény, hogy érvényesülni fog itthon mutatott jó formájuk és a fokozott nehézségek sem fogják meggátolni játékosainkat abban, hogy legjobb formájuk jusson érvényre. Kocsin újabb lépés lehet emelkedő színvonalu labdarugásunk nemzetközi fórumokon is már megnyilatkozó elismerésére.

Az első osztályu labdarugó bajnokság

Az itthoni labdarugó mérkőzések közül szombaton az I. osztálynak jut a nagyobb érdeklődés, mint-hogy ebben a csoportban bajnoki mérkőzéseket játszanak. Az eddigi mérkőzések azt mutatják, hogy a csoport legtöbb csapata közel egyenlő erejű s a legutolsó ellen sem állhat ki akár a vezető együttes abban a biztos tudatban, hogy győzelemmel fejezi be a mérkőzést. Az erőviszonyok kiegyenlítettége ad magyarázatot arra, hogy ebben az osztályban „minden lehetséges”; előre lejátszott mérkőzés nincs. A bajnoki listát elején is, de még inkább az utolsó között igen kiélezett küzdelem folyik a helyezésekért és a sorrendben gyakori változásnak vagyunk tanui. A holnapi bajnoki mérkőzések a következők: Makkábi Chedera — Hápoél Tibériás, Hákoách Tel Aviv — Hápoél Beér Seva, Hápoél Natanja — Betár Jeruzsálem, Hápoél Ramle — Simson Tel Aviv, Makkábi Rechovot — Hápoél Rechovot, Hápoél Kfár Szábá — Hápoél Machane

Jehuda, Hápoél Kirját Chájim — Hápoél Chedera. A Szövetségi-díj mérkőzésel Az NB csapataink bajnoksága továbbra is szünetel, amit az tesz indokoltá, hogy a válogatott csapat játéka következtében több együttes nem állhatna ki teljes erejű legénységével. A csapatok itthonmaradt tagjait a Szövetségi-díj mérkőzése foglalkoztatják. Ezekben a mérkőzésekben jelentős hátránnyal indulnak azok a csapatok, amelyek a válogatottnak adtak játékosokat. A helyettük játszó tartalékok nem tudják az így okozott ürt teljes értékkel betölteni és már többször kellett emiatt az egyébként erősebb csapatnak vesztesésként levonulnia a pályáról. A szombatra kitűzött Szövetségi-díj mérkőzések a következők: Bné Jehuda — Makkábi Tel Aviv, Makkábi Haifa — Betár Tel Aviv, Makkábi Natanja — Hápoél Haifa, Hápoél Ramat Gan — Makkábi Petach Tikva, Hápoél Petach Tikva — Makkábi Jaffa, Hápoél Jeruzsálem — Hápoél Tel Aviv.

Egyéb sportesemények

A kosárlabda bajnokságban az I. osztályu csapatok újabb fordulót játszanak ma és holnap. A Hápoél Tel Aviv ma este 8 órakor a Hápoél Cholont látja vendégül, míg ugyanakkor a Makkábi Tel Aviv a Hápoél Asdottal játszik. Ezt a mérkőzést megelőzi a Makkábi Hádárom — Hápoél Givat Brenner találkozója. Haifán a Makkábi Haifához a Hápoél Jeruzsálem látogat el, míg a Makkábi Kirját Motz kinhoz a Hápoél Mismár. Nagy küzdelem lesz szombat este a jeruzsálemi YMCA csarnokában a két jó formában levő csapat, a Makkábi Jeruzsálem és a Hápoél Haifa között. — A II. osztályban mind a nyolc csoport csapatai bajnoki mérkőzésekben találkoznak.

A kézilabda bajnokság jövő heti nyitánya előtt holnap lesz még egy hasznos tréninglehetősége a legtöbb csapatnak. Rámátájában 8 résztvevővel „villámturnát” rendez a Makkábi reggel 8 órától.

A Hápoél ifjusági birkozó bajnokságai Jeruzsálemben, a Hápoél csarnokban kerülnek elődöntésre ma és holnap. Mind egyéni, mind csapatbajnokság szerepel a műsoron.

Pingpongozók ma este 8 órakor Ramat Hásaronban tartanak bemutatót a legjobbak részvételével, majd az országos csapatbajnoki versenyeket a következő sorsolás szerint rendezik: Hápoél Rechovot — Hápoél Bat Jam, Hápoél Haifa — Hápoél Rison, Hápoél Hácv — Hápoél Kirját Motzkin, Hápoél Tel Aviv — Makkábi Cáfón, Makkábi Petach Tikva — Hápoél Jaffa.

Elutartak a lengyelek

Második mérkőzését a lengyel csapat Varsó válogatottja néven Haifán játszotta és 3:0 arányban győzte le a haifai válogatott csapatot. A lengyel csapat eredményét minden különösebb megerőtetés nélkül érte el a szétesően játszó haifai együttes ellen. A kirjátchájimi stadion 20,000 nézője nem sok örömet talált a hazai játékosok szereplésében. A féldobben 2:0 arányban vezettek a vendégek.

A lengyel csapat repülőgépen hagyta el az országot; itteni szereplése kétségtelenül nagyon tanulságos és hasznos volt.

Minden anyo büszkesége-
gyermekei egészsége!

**KENÉSRE
FÖZÉSHEZ
SÜTÉSHEZ**

BLUE BAND

Az amerikai zsidóság életéből

Harc a kényszerű vasárnapi munkaszünet ellen

Koter, new-yorki mérnök a múlt hónap 18-ikán, amely történetesen vasárnapra esett, gépkocsiját javította. Odalépett hozzá egy rendőr és az állam törvényére hivatkozva, amely tiltja a vasárnapi munkát, felírta a bronxi lakost.

A mérnök kijelentette, hogy elvi harcot kezd meg büntetése ellen, mert New-York állam törvénye téves felfogás alapul. Véleménye szerint, az állam törvényhozása illetéktelenül avatkozott bele az embernek a valláshoz való viszonyába. A zsidó Koter azt mondta, hogy minden rendelkezésére álló eszközzel küzdeni fog azon rendelkezés ellen, hogy ő, mint zsidó kénytelen legyen tartózkodni vasárnap a munkától.

★

Philadelfiában folyik most egy per a város törvényeszkének hármastanácsa előtt, amely a Pensilvániában is érvénybe léptetett „katolikus munkaszünet” megszegése miatt indult zsidók ellen. Több lap azt írja, hogy a törvény azt jelenti: „a zsidóknak el kell kényszeríteniük őket a keresetlenség elismerésére.”

A tárgyaláson az első tanácsbíró Hönig professzor volt a „Jesiva” egyetem történelmi tanára. Dr. Hönig a tanács előtt Szent Augustinus bölcsőire és tollforgatóira hivatkozott, akik szerint a vasárnap a kereszténység szellemi elmékedésének napja, de nem tekintendő automatikusan a munkától való tartózkodás idejének, — nem úgy, mint a zsidóknak, akiknél a Tízparancsolatban világosan meghatározott munkaszüneti nap. Ez azonban nem a vasárnap, — mondotta a professzor.

„Amennyiben bármely állam is kényszerítene a zsidókat arra, hogy a vasárnapon tartózkodjanak a munkától, ez semmivel sem lenne kevesebb annál, mint ha arra akarnának bírni őket, hogy higgyenek Jézus feláldozásában” — mondotta Hönig professzor, aki egyike volt a rendelkezés ellen fellebbezők tanúinak.

Más tanúk arról beszéltek, hogy a büntetések, amelyek Pensilvániában a vasárnapi munkaszünet megszegése címén már eddig is kiszabtak, ellentétben vannak a vallás szabadság alapjával s úgy tüntetik fel az Egyesült Államokat, mintha megkülönböztetés lehetne ennek egyes államaiban a zsidóknak és polgárok között.

A „Bné Brit” elnökének birálatja az amerikai zsidó nevelésről

„A mi iskoláink nevelési és tanítási programja olyan folyóhoz hasonlítható — mondotta Leibel A. Katz, a „Bné Brit” világi elnöke — amelynek a szélessége többszáz méter, mélysége viszont mindössze néhány centi. Ha ez így marad — folytatta az Izraelben több ízben járt közéleti vezető — az amerikai zsidó ifjúságot, amely ma iskoláinkat látogatja, nem fogjuk tudni majd megtartani. Tanítóink fizetése kevés, munkájuk sok, — így természetesen nincs utánpótlás, nem beszélve arról, hogy jelenleg nincs annyi képzett oktatónk, amennyire szükségünk lenne.

Katz sürgős intézkedéseket követel, elsősorban megfelelő létszámú és képesítéssel rendelkező pedagógiai kar kiképzését. Az amerikai zsidó életben jelentős szerepet betöltő, hatalmas társadalmi

szervezet elnöke bejelentette, hogy a most következő három évben a legfőbb figyelmet az ifjúság zsidó szellemében való nevelése problémájának kívánja szentelni. (Katz elnököt a „Bné Brit” néhány hónappal ezelőtt Jeruzsálemben ülésezett kongresszusa választotta meg.)

Az alábbi számok magyarázatot adnak arra, miért hasonlítja Katz többszáz méter szélességű és néhány centi mélységű folyóhoz az amerikai zsidó nevelést?

Az elmúlt 10 évben a zsidó iskolákba beiratkozott növendékek száma 130 százalékkal emelkedett. Ezzel szemben az 500.000 zsidó tanuló közül valójában csak 8 százalék jár zsidó iskolákba, azaz látogat teljes tanítási idejű elemi vagy középiskolát. A többiek ritkán vagy esetleg — ritka esetekben — háromszor hetenként „hittant” tanulnak. Mások csak vasárnap vesznek részt heti egyszeri vallásórán. A legtöbb gyermek bár-micvá után abbahagyja a zsidó nevelési intézmény látogatását és átírják őket más középiskolába. A fent említett 8 százalékból (akik rendszeres tanítási idejű iskolákat látogatnak) mindössze 10 százalék megy tovább zsidó középiskolába, tehát 0,8 százalék.

A szülők és a szervezetek 60 millió dollárt költenek évente a zsidó közoktatási intézményekre anélkül, hogy ez a hatalmas összeg megegyezne a kívánt eredménnyel. Egyik súlyos hiba, hogy a zsidó tanítók háromnegyede része más munkát is vállal,

mint, ami a hivatása területére esne s így egyrészt nem képezi magát, másrészt nem tud kellő figyelmet szentelni a feladatának.

New-York polgármestere, mint — sliach

Robert Wagner, a Keren Kájemet kérésének eleget téve, négy napra Kaliforniába repült, ahol előadásokat fog tartani az ottani zsidóknak arról, hogy miért fontos számukra a K. K. L. anyagi támogatása. Ez az első eset, hogy a new-yorki polgármester városán és államán kívül szerepet vállal izraeli intézmény erkölcsi támogatásában.

Német konzervatív hitközségek képviselői is...

November közepén tartja 4 napos konferenciáját a konzervatív hitközségek tanácsa, amelyen 16 állam ortodoxiája képviselteti magát és pedig: az Egyesült Államok, Ausztrália, Argentína, Belgium, Csile, Kolumbia, Anglia, India Luxemburg, Mexikó, Panama, Svájc, Izrael és — Németország.

Jisráel Goldstein: „Kicsuszik a talaj a szovjet zsidók lába alól”

J. Goldstein, a Zsidó Világkongresszus amerikai elnöke szombaton tartott beszédében annak a véleménynek adott kifejezést, hogy a szovjet kormány nem bízik többé az orosz zsidóságban és ezt tudják már maguk a zsidók is. Aki eddig még nem jött volna rá erre — folytatta

Goldstein — azt rádöbben tethették a legutóbbi hetek és hónapok zsidóellenes eseményei, nem beszélve arról, hogy a tényleges kilengéseken kívül, már meglehetősen hosszú idő óta „tilos a belépés zsidóknak” számos főiskolára, külügyi szolgáltaiba, katonai intézményekbe. Annak dacára, hogy Chruscsev nem régen kijelentette nálunk — hangzatosan — hogy a világúrkutatás területén a zsidók igen előkelő szerepet töltenek be a Szovjetunióban, megállapítást nyert, hogy a fiatal zsidó nemzedék előtt már zárva vannak ennek a nagyon fontos tudományos területnek a kapui.

A szovjet kormány azt szeretné, ha a zsidóság teljesen eltávolodna ősei tanításától, arról nem beszélve, hogy semminemű érintkezést nem engedélyez számukra külföldi testvéreikkel. Asszimilációt, beolvadást hirdet a szovjet kormány egyrészt és nem ad egyénileg teljes jogot a zsidóknak, nemzeti kisebbségnek mondja őket befelé és kifelé s másrészt nem adja meg nekik az ilyen közösséget megillető státust — szögezi le J. Goldstein, aki hozzáfűzi, hogy a lakosság szívében is mélyen él az antiszemitizmus. Beszéde végén az amerikai zsidó vezető felszólítást intézett a szovjet hatóságokhoz, hogy tegyék lehetővé hivatalos zsidó küldöttség beutazását a Szovjetunióba kifejezetten a zsidókkal, hogy ott érintkezésbe léphessenek mind a kormánnyal, mind a zsidósággal a legutóbbi antiszemita jelenségek ügyében. (a. k.)

Egymás között...

MAGYAR-ZSIDÓ KURIR

Dr. Rosenfeld Sándor ügyvéd, a Hitáhdut Olé Hungária volt országos elnöke tiszteletére New Yorkban fogadást rendezett a Magyar Zsidók Világszövetsége, melynek keretében dr. Görög Frigyes, elnök meleg szeretettel köszöntötte a vendéget. Dr. Rosenfeld színes és szellemes előadásban számolt be az izraeli magyarszarmazású zsidók helyzetéről és kiemelte, hogy az amerikai magyarszarmazású zsidóság teljesíti kötelességét az izraeli magyar jövésével szemben. Utána Peled (Grünfeld) Benjámin, Izrael New York-i konzulja tartott előadást, melyben helyzetképet nyújtott Izraelről, és annak világpolitikai jelentőségét méltatta. Befejezésül Zilahy Lajos néhány izraeli élményét elmesélt, melynek kapcsán többek közt ezt mondta: „Izraelben én nem zsidókat, csak embereket találtam!”

Aranylakodalmuk alkalmából barátai és tisztelőik meleg szeretettel köszöntötték Oblát Lipótot és nejét, akit a magyar-zsidó közvélemény Gács Teri írói néven ismer. Gács Teri mély zsidó érzést eláruló, hangulatos, művészi veretű írásai alijijája óta az Uj Keletben látnak napvilágot. Oblát Lipót Budapestről alijijazott két évvel ezelőtt, ahol jelenleg a „Magyar Zsidó” című folyóiratot szerkeszti. Oblát család alijijája után Bné Bráknak telepedett le, ahol köztisztviselőnek és szeretőnek örvend.

A Jeruzsálemi déli kerületi iskolában e napokban kezdtek meg a bibliaoktatást. Ez alkalommal, valamennyi párhuzamos osztály növendékei számára ünnepesen rendeztek, melyen Tisbi Ilésné, tanárnő előadást tartott a gyerekeknek, majd Gervai Sándor „Izsáhar bácsi Bibliát magyaráz” című novellájának héber fordítását olvasta fel az egybegyűlt gyermekeknek és szülőknek. A szöveg hallgatóság tetszését váltotta ki az egykori magyarországi kisváros bibliaoktatójának romantikus figurája, akit Gervai ebben az írásában ábrázolt.

A Tel Aviv-i jónévű Bilu iskola szülői tanácsának rendezésében Silber Pinchász, az iskola kassai származású igazgatója tartott érdekes pedagógiai és lélektani előadást az elkönyvelt és az elnyomott gyermek lelkivilágáról. Az ülésen Spiegel Jehuda, a Bilu iskola szülői tanácsának elnöke tartott bevezető előadást.

Karinthy Frigyes halálának huszadik évfordulója alkalmából nagyszámú emlékest rendeztek New Yorkban, melynek ünnepi szónoka Fenyő Miksa, a magyar irodalom zsidó származású doyenje, a Nyugat egykori megalapítója volt. Az estélyen Halász Péter, magyar-zsidó író konferált.

Nagy siker jegyében zajlott a Regős György és Gál Pufi kabaré-estje a naha-riai Park szálloda nagyteremében. A műsor címe „Nevess velünk!” volt és a meglelt nagyszámú közönség készségesen tett eleget a felszólításnak.

Horvát János, az erdélyi cionista mozgalom ismert alakja az elmúlt héten Nagyváradon 55 éves korában elhunyt. A második világháború előtt Horvát János a petrosényi Barisszoros-risonja volt és tevékeny munkásságot fejtett ki az erdélyi zsidó közéletben is. Annak idején elhozta a világhírű vinai jiddis szín-

társulatot erdélyi vendégszerelésre. Ujvári Péter Zsidó Lexikonjának erdélyi munkatársa, valamint az Uj Kelet aradi tudósítója volt. Horvát János életrajzájának tekintetével, hogy egy évtizeden át hiába fáradozott alijijázásának megvalósítása érdekében.

Nagy érdeklődés nyilvánul meg a Szovjetunióban Heltai Jenő irodalmi alkotásai iránt. Komoly sikert aratott novellás kötete után készült a „Néma levente” orosz fordítása, melyet egyidejűleg több színházban fognak bemutatni. A „Néma levente” ukrán és gruz fordítása is a közeljövőben elkészül.

E héten fejeződött be dr. Imre Andor neves haifai festőművésznek a Tel Aviv-i Amerikai Cionisták Székházában rendezett képkiallítása — a legteljesebb siker jegyében. A kiállítás két-ezernél több látogatót vonzott és azon a kiállító művész több képe is vevőre talált. A képkiallítást most Jeruzsálembé viszik át, utána pedig Haifán és Natanján is meg fogják ismételni.

Nyolc hónappal ezelőtt jelent meg Dick Edít verseskötete, „Ragogyó csillagunk” címen, mely azóta teljesen elfogyott és most új kiadásban fog megjelenni. A második kiadás Dick Edít néhány új versét is tartalmazni fogja, melyekben a náci-nyilas idők szenvedéseiről emlékezik meg.

Keleti Ágnes többszörös olimpiai bajnoknő e héten ismét Olaszországba utazott, ahol az olasz olimpiai bizottság meghívására két hetes edzőtáborot vezet az „Azzuri” hölgytornászválogatottról részére.

A Kol Jisráel magyar adásában részletesen beszámolt Alexander Bar Jehuda „A színáji üzenet” címen megjelent verseskötetéről. Alexander Bar Jehuda e héten Natanján tart előadást, melyen dr. Berg József, volt kispesti főrabbi mond bevezetőbeszédet. Egyed Zoltán pedig Alexander Bar Jehuda verseiből fog előadni.

A „Jewish Chronicle”, az angliai zsidóság lapja, érdekes beszámolót közölt a pesti Dohány-utcai templom, száz éves évfordulója alkalmából rendezett ünnepségekről. A lap a Dohány-utcai templom képét is közölni akarta, de tévedés folytán a szegedi templomot mutatja be a Dohány-utcai templomként.

Nagy részvét mellett temették el Budapesten Bárszony Imre egyetemi könyvtáros a rákoskeresztúri zsidó temetőbe. Dr. Scheiber Sándor rabbi, az Orsz. Rabbiképző Intézet igazgatója gyászbeszédet mondott. Stern László gyászéneket intonált, majd Sós Endre elnök a Pesti Izr. Hitközség és a barátok nevében, dr. Mollay Károly egyetemi magántanár pedig az Eötvös Lőránd Tudományegyetem részéről búcsúzott az elhunytól. Bárszony Imre kivette a részt a háború utáni zsidó közéleti és hitközségi munkából. Tagja volt a Budapesti Izr. Hitközség képviselőtestületének és a Zsidó Világkongresszus magyarországi bizottságának.

A Pesti Izr. Hitközség Sip utcai székházában ünnepélyes külsőségek között nyílt meg Porsch Frigyesnek, a kiváló magyar-zsidó grafikusnak „Budapest, 1944” című kiállítása, melyeken a nyilas időkben keletkezett rajzait és grafikai alkotásait állítja ki.

ORVOSI MUNKA A NEGEVBEN

Izrael állam területének 62 százalékát a Negev képezi. Ennek a területnek a benépesítése és a népesség egészségi helyzete elsősorban a fontosságú Izraeli gazdasági és biztonsági jövője szempontjából. Ebben a feladatban az izraeli orvos is részt vesz.

Izrael lakosságának igen nagy része orvosi ellátását különböző betegbiztosítók révén kapja meg. Ezen biztosítók közül a legrégibb és a legnagyobb a Hisztadrut betegbiztosítója, amely magába foglalja az ország zsidó lakosságának 67 százalékát. A betegbiztosítók elsősorban feladatukul a beteggyógyítást látják, míg a megelőző egészségvédelem, járványügy, valamint a kórházak nagy részének a fenntartása az egészségügyi minisztérium keretében történik.

A Negev lakossága túlnyomórészt bér munkás és fixfizetéses lévén, az ország átlagnál is nagyobb számban veszi igénybe a hisztadruti betegbiztosító, közzismert nevén: a Kupát Cholim szolgáltatásait.

A Negev zsidó lakossága a felszabadító háború végén elenyészően csekély volt. Az 1949–50-es évek nagy alijijája vette meg a terület benépesítésének alapjait. Innen kezdve viszont a Negev lakosságának a száma és települési pontjai szédületes iramban szökeltek felfelé. A Kupát Cholim taglétszáma ezzel párhuzamosan növekedett. 1949-ben néhány száz volt, de 1959 elején ez a szám több tízezerre rug.

A taglétszám növekedésével a rendelők és az orvosi személyzet száma is egykezezt léptét tartani, ami persze nem volt könnyű feladat. Így a rendelők száma 1954-től, amikor 82 volt, 1959 márciusáig 120-ra szaporodott, az orvosok és ápolónők száma pedig — ugyanezen öt esztendő alatt — megkétszereződött. — Azonban a számbeli szaporodáson kívül — időközben — szükségessé vált minőségi változtatások

Irta: Dr. Kis Jicchák (Beér-Séva)

kat is létrehozni az orvosi ellátásban.

A Kupát Cholimnak — megalakulása óta — tradicionális politikája volt, hogy ahol zsidó település jött létre Palesztina földjén (nem ritkán egyetlen éjszaka, vagy rövid napok folyamán) a település másnapra, de feltétlenül a legrövidebb időn belül megkapta állandó ápolónőjét és orvosát. Minden egyes pontban kis falusi rendelők voltak, ahol az orvos meghatározott időben megjelent és betegeit fogadta, míg az ápolónő rendszerint a település állandó lakói közé tartozott. A tömegalijija és a települési pontok megnövekedése ezt a rendszert irreálisá tették. Az új alijijázók jellege is egészen más volt, mint a régi chalucoké, ha az orvos jepeje a meghatározott időben megjelent a falusi rendelőkben, ott rendszerint a falu egész lakossága fogadta, tekintet nélkül arra, hogy szüksége volt-e az orvosi vizitre, vagy sem.

Ezenkívül a kicsiny, falusi rendelők diagnosztikus és terápiás eszközei nagyon korlátozottak voltak. Ha kissé komplikáltabb beavatkozásra volt a betegnek szüksége, az orvos kénytelen volt őt egy városi rendelőkbe bemutatni, ami a betegnek nem kevés fáradságot és költséget jelentett.

Mind ezek a problémák együttvéve egy jobb rendszer kikísérletelését tették szükségessé.

Segítségére jött a Kupát Cholimnak az a körülmény, hogy a kormány telepítési politikájában az 1954-es évtől kezdve fontos és elvi változtatásokat eszközölt. — Az eddigi pontonkénti, elszórt települések rendszere helyett, a körzeti telepítést vezették be, azaz több kisebb falut egy szerves faluközösségbe tömörített. Négy-öt faluból áll egy-egy ilyen körzet és az adminisztratív, gazdasági, kulturális szervek részére egy központi fekvé-

sű „faluközpont” szolgál. Ide helyezte a Kupát Cholim is rendelőkét. Az egyes falvakban csak egy ápolónő marad, akinek feladata a központi rendelőkbe irányítani azokat, akiknek valóban orvosra van szükségük. Az orvos állandó lakhelye a faluközpontban van, itt a tárgyaló, korszerűen felszerelt, nem agyonzsúfolt rendelőkben megfelelő ideje és atmoszférája van betegéi ellátására. Központi betegkörtök áll rendelkezésére, nagy és érdekes beteganyag felett nyerhet áttekintést.

Ezek az egészségügyi központok abból a szempontból is forradalmi újítást jelentenek, hogy megváltoztatják a modern orvostudomány célját: t. i. azt, hogy a gyógyítás az egészséges emberrel kezdődik és az orvos első feladata nem a betegségek gyógyítása, hanem az egészség megőrzése.

Az egészségügyi központban az orvosnak ideje és energiája marad az ilyenfajta orvosi munkára. Az anyagi-csecsemővédelem, iskolaegészségügy, lelki zavarok megelőzése, — a megelőző orvostudomány fontos és egyre fejlődő részei — mind helyet kapnak a falusi központ működésében.

Az egészségügyi központok rendszere új perspektívát nyitott a falusi orvos előtt. Egyelőre három ilyen központ van a Negevből, néhányval több az ország egyéb részein és jónéhány van szervezés alatt.

A falusi orvosnak nagy és igen fontos szerep jut ezáltal a település megszervezése és megszilárdítása körül. Munkája és annak eredményei emelhetik, vagy sikertelenség esetén aláshatják egy kicsirázó olételepülés sorsát. Ezért az egészségügyi tudományos és szervezeti fejlődésén kívül, döntő az orvos egyénisége, beállítottsága az országépítéshez, a chaluci eszmévilághoz. De ez a beállítottság különben az ami mindig és minden helyen a társadalom, de főleg az izraeli társadalom sorsát eldönti...

Utána VILÁGSÁJTÓ?

Nyolc kém amerika ellen

Egy volt náci-ügynök szenzációs leleplezése

A fiatal ember alig tudta túrtörtetni izalmát, amint a telefonba beszélt. „Katonai szempontból rendkívül fontos közönlívom van. Nem tudom, hol az önök irodája. Kérem, küldjenek értem valakit a szobámba.”

Az idő 1942 júniusa volt; a hely a washingtoni Mayflower hotel 351-es szobája és a telefonáló George J. Dasch, aki hat nappal azelőtt szállt partra az Egyesült Államokban egy német tengeralattjáróból. Most az FBI-vel beszélt.

Egy órával később Dasch az FBI irodájában ült és csak úgy ontotta magából a hihetetlen mesét két szent telen FBI-detektív előtt. Elmondotta, hogy egyike a nyolc náci szabotőrnek, akik Long Island-on (N.-Y.) és Floridában szálltak partra több láda robbanóanyaggal és akiknek programjában számos hadiüzem felrobbantása szerepelt.

Ez idő tájt az FBI irodájában mindennapos vendégek voltak a háborús félbolondok és Dash meséjét hallva a két detektív türelmetlenül kezdte. Dash megérezte a detektívek bizalmatlanságát és kétségbeesetten felkiáltott:

Idenézzenek, ha nem hisznek nekem. Előrántotta a kartáskáját, felnyitotta és 84 ezer dollárt rázott ki belőle vadonatúj 50 dolláros bankjegyekben. „Csukd be az ajtót”, szólalt meg halkán az egyik detektív. „Ennek már fele se téfja.”

A szabotázs-terv éppoly valódi volt, mint Dasch dollárjai; és két héten belül az FBI összefogta a másik hét kémét is munkatársaikkal együtt. Hat héttel a

partraszállás után, mind a nyolc szabotőr törvényszék elé állították és hatot közülük kivégeztek. Dascht, aki „leadta a drótot” az FBI-nek és Ernest Burgert, aki mint koronatanu, társai ellen vallott, börtönbüntetésre ítélték.

Dasch legalábbis egy amerikai kitüntetésért remélt, amiért leleplezte a kémhálózatot. Ehelyett 1948-ig börtönben maradt, mikor is — vehemens tiltakozása ellenére — Németországba deportálták. Odahaza gyűlölték és kiközösítették: elvégre is, hat honfitársát küldte a villamosszákba.

Egyik német városból a másikba menekült, miközben a Németországban székelő amerikai hatóságokhoz folyamodott, hogy tegyék lehetővé visszátérését az Egyesült Államokba. De minden kísérlete kudarcot vallott.

A múlt héten Dasch kiadta Németországban szenzációs könyvét: „Nyolc kém Amerika ellen”, amelyben részletesen ismerteti a kém-történetét. Dasch azt állítja, hogy a szabotázs-terv leleplezéseért az FBI kegyelmet ígért neki és ennélfogva Amerika köteles őt befogadni.

A tárgyalás előtt — írja Dasch — az FBI arra kérte, hogy ismerje be a bűnösségét. Ez a tárgyalás leegyszerűsítése végett volt fontos, miután attól tartottak, hogy a hosszadalmas bizonyítási eljárás részletei kiszivárognak és a náci megdöbben, hogyan hiúsult meg a misszió. Együttműködése esetén — mondja Dasch — az FBI megígérte

neki, hogy kijárják a felmentését. Hasonló ígéretet kapott, állítólag, az államügyésztől, annak helyettesétől és magától J. Edgar Hoovertól, az FBI főnökétől, ennek ellenére azonban Dasch nem volt hajlandó bűnösségét beismerni.

Ennek következtében titkos statáriális hadbírótság előtt folytatott le a tárgyalást, amelyen Dascht hét

BUGANDA

Freddie király problémái

(Reprinted by permission from TIME, The Weekly Newsmagazine, copyright TIME Inc., 1958.)

A keletafrikai Buganda királyságban, amely az ugandai brit protektorátus egyik tartománya, tábornokok égetek az éjszakában. Fénye mellett zenészek próbáltak, formás táncosnők hastáncot gyakoroltak, őriási üstökben banánsört főztek. A lankás, zöld ország szelvényében hangos másfél-millió bugandai bennszülött készült kabakjuk (királyuk): II. Edward Frederick William David Mukabaya Mutesa (röviden King Freddie) 35-ik születésnapjának megünneplésére.

De a Cambridge-ben nevelkedett király születésnapjának előestéjén Kampala-i bungaló-palotájában buskodikott és az ünnepek helyett egész más dolgokon járt az esze.

KIRÁLYNŐ A BOKORBAN

Magához hívatta Leslie Brown, Buganda anglikán püspökét, valamint miniszterei és rokonai válogatott csoportját, a király eléjük tárt a palotaszolgák tanu-vallomását. Eszerint ugyanazon az éjszakán tettenérték a király hitvesét, Damali királynőt a király fiával, Juko herceggel a palota parkjának bokraiban. És ami a legkellemetlenebb, Juko hercegnek mind össze egy alsónadrág volt. A király szigorú hangon közölte határozatát: Damali királynőt egyelőre szabadságban tartani, később pedig száműzni a magányos Sese szigetre, amely 30 mérföldnyire a Victoria-tó közepén fekszik. Az egybegyűlt tanácsosok nem hatottak meg különösebben a király bizonyítékai, miután tudták jól — amit egyből kénytelen volt megismerni — hogy a király el akar válni Damali királynőtől, hogy elvehesse nagy szerelmét, a királynő hajadon hűgát, Szárát, aki egyébként már két gyermeket szült neki. Es Freddie király azt sem titkolta, hogy Szárát gyermekeit szeretné trónörökösnek megtenni.

Másnap reggel a király a Namirembe-i katedrálisban tartott istentisztelettel kezdte meg a születésnapjára ünnepségeket, komoran hallgatva Brown püspök prédikációját, aki fennhangon hangoztatta, hogy még egy királynak is engedelmisni kell Isten törvényeinek és Krisztus tanításának, ha azt akarja, hogy jó kereszténynek tekintse.

PARLAMENT HELYETT FUTBALLMECCS

Freddienek nem volt inyére a prédikáció és királyi szeszélyrel programot változtatott. Ahelyett tehát, hogy ünnepélyes látogatást tett volna a parlamentben, ahol Anthony Richard a brit helytartó várta, kíséreléssel kihajtatott egy futballmeccsre. A király ugyanis éppoly kevéssé szimpatizált a brit helytartóval, mint törvényes hitvesével és az anglikán egyházzal. Aznap este 50 meghívott vendég érkezett a palotába a hagyományos születésna-

pi coctail-partyra, de senki sem fogadta őket és innivalót sem találtak. Benn a palota egyik termében a király idegesen hallgatta két törzsfőnöke és idős apósának tanácsait, aki, mint említettük egy a királynőnek, mint szerelmesnek, Szárának az édesapja. Azt tanácsolták neki, hogy ne hamarkodja el a választ Damalival. Juko herceg pedig, ahelyett, hogy börtönbe vetették volna romantikus bűncselekményéért, vidáman részt vett a születésnapjára ünnepségeken. Bugandában az volt az általános felfogás, hogy Damali királynőt „át akarják ejteni”. Senki sem hitte el a romantikát a bokrokban és a királynak, ha el akarja venni Szárát, valami újabb cselhez kell folyamodnia. A valószínű megoldás, hogy elhagyja az anglikán egyházat és áttér a mohamedán vallásra, amely tudvalevőleg sokkal nagyobb megértést tanúsít egy szerencsétlen férfi problémái iránt.

társával együtt bűnösnek mondták ki. A hadbírótság valamennyiüket halálra ítélt. Roosevelt elnök Burger büntetését életfogytiglani börtönrre, Dascht pedig 30 évre változtatta át. Három évvel a háború után mindkettőjüket deportálták Németországba.

Mennyi az igazság Dasch elbeszélésében? Semmi, — mondotta a múlt héten az FBI. — „Az iroda soha senkinek nem ígér kegyelmet.” Biddle tábornok, a volt államügyész kijelentette, hogy „Dasch egy közönséges hazudozó.” Akárhogy is legyen — egy bizonyos: a könyv szerzőjét nem fogják visszaengedni az Egyesült Államokba. (Newsweek)

Egy ember az utcáról...

— No nézd csak, Ham-marskjöld úr, az UNO-főtáskára megint kimutatta a fogaféhrjét... hogy miért szídom, azt kérdezi szerkesztő ur? Itt áll az Új Kelet mai számában, hogy visszaküldte a Marokkóba címzett izraeli leveleket. Mert ő főtáskár és nem postás. Marokkó, mint tudjuk, nemrégiben megtagadta az izraeli postaszák átvételét, benne ezer meg ezer levéllel és elrendelte, hogy saját eszidő sem írhatnak izraeli hozzátartozóknak. Ha 100 ezerre becsüljük a közvetlen érdekelteket, aligha tévedünk. De lehet, hogy sokkal több ember életét keseríti meg ez a marokkói udvarlás az Arab Liga felé.

— Nem tudom, mennyi tagdíjat fizetünk az UNO-pénztárába, azért, hogy az alapokmány ünnepélyes stílusban megszövegezzék a közös gondoskodásunkra is kiterjedjen. Ezért a pénztárért, sajnos, nem sokat kapunk. A főtáskár úrnak sikerült nagy hatáskört összekaparni (elődje, Trygve Lye szeme kopog, ha látja), olyan taktikával, hogy látatlanban is arra mosolyog, akinek nagyobb a hatalma. Nekünk csak egy szavazatunk van, az araboknak — segédcapatok nélkül — 9 vagy 10, így nekünk természetesen nem jut a főtáskári kegyből, még annyi sem, hogy izraeli leveleket továbbítsunk Marokkóba. Majd ha Marokkó hozzájárul — mondja korrekt szemforgatással. Értik ezt? Az a Marokkó, amely megszüntette a kölcsönös postaforgalmat... holott ő is tagja a nemzetközi postaegyezménynek és Izrael is tagja. Nemzetközi szerződés szabályozza a kölcsönösségre épített postatárfakat és a postaútján történő érintkezés minden részletét. Megszün-

teni az összeköttetést egyik tagnak a másikkal szemben, a nemzetközi postaszervezet kigúnyolása. Kormányunk — mit tehetett egyebet — tiltakozott ennél a sóhivatalnál... tesék? hogy miért sóhivatal? azért, kérem, mert ha a szervezet valamelyik tagja letér a tisztesség útjáról, akkor nincs fegyver a kezében, amivel mörsele tartsa a rendellenkedőt. Csak egyetlenegy esetben és Dag Hammarskjöld ezt is megakadályozta.

— De bocsánatot kérek, mert nem is a genfi hívatatról van szó, hanem Hammarskjöld titkár úrról. Vele odáig fajult már a viszonyunk, hogy aggodalom telepedik ránk, ha akármilyen ügyünkhöz nyúl, de különösen igazolt látvány, ha itt, a Közéleketen körül. Most is, hogy az Inge Toft-nem hajót Nasser se-hogy sem akarja átengedni a Suez-csatornát, és külképviseleteink megmozgattak minden követ a vérlázító önkény visszaverésére, amikor kényelmetlen kezdett lenni a dolog, mert az UNO-ban jó hangulat volt kialakulóban mellettünk, D. Hammarskjöld gyorsan Egyiptomba repült, Nasserhez. Az egész világ azt hitte, hogy most sarkára fog állni, csak mi, a tel-avivi Rothschild-parlament politikus csizmadiai tudósai, hogy ebből semmi jó nem származhatik. A világ külügyminiszterei moshatták kezüket, hogy ime, a főtáskár Egyiptomba küldték, hogy Nasszer jobbat látásra szorítsa... mit csináljunk, ha nem bír vele? — Ez az! Itt ugrik a majom a vízbe! Az UNO-törvény megalkotói ugyan- is annakidején gondoskodtak az esetleges, sajnos, valószínűsítő Nassernek megrendszabályozásáról. Erről természetesen nem is álmodhatunk, de annyit elvárhatunk a pártatlan főtáskártól, hogy hozza nyilvánosságra Nasszerrel való megbeszélését. Várhatjuk itéletnapig! Ilyen körülmények között nagy meglepetés lett volna, ha az izraeli leveleket elküldi, — nem is Marokkóba, mert nem állhat a gyöngébb Izrael mellett, — hanem a nemzetközi postaszervezet genfi irodájának. Ennyit jogosan elvárhatunk még tőle is és nem azt, hogy visszaküldje Izraelbe a leveleket és... várjuk meg, amíg Marokkó hozzájárul a levelek átvételéhez. Ez volt az egyetlen lehetőség, hogy a genfi postaszervezet nagyot csokelkedhetett volna.

FARAGÓ MIKLÓS

Kezelés rövidhullámmal

Írta: Kishont Ferenc

Az éjjel, mit tagadjam, úgy éjjel fele arra ébredtem, hogy eddig ismeretlen méretű gyomorfájdalmak matnak bennem. Maradék erőmmel a telefonhoz kúsztam és felhívtam dr. Wasserlaufot, aki pontosan a felettünk lévő lakásban lakik. Dr. Wasserlaufné nagyságos asszony jött a telefonhoz és miután közölte vele, hogy rövidesen délután, váratlanul elragadta a Nagy Kaszás, tudomásomra hozta, hogy férje sajnos nincs ideháza, de várjak egy félóracsát és ha a sajtók nem szünnének meg, úgy feltétlenül hívjam fel újból telefonon dr. Blaumilchet, aki egy kiváló háziorvos. Vártam egy félóracsát, példátlan méretű kínok közepette, miközben elvonultak lelki szemem előtt nehéz fiataltságom, termékeny férfiéveim a munkatáborokban és gördüléseim a sajtó lejtőjén, majd felhívtam telefonon dr. Blaumilchet. Csak felesége volt odahaza, aki közölte velem, hogy férje nem fogad betegeket páratlan napokon, tehát jól tenném, ha legott érintkezésbe lépnek dr. Grünbutterrel, aki egy elismert belgyógyász. Felhívtam dr. Grünbuttert, mire neje öngyásga felemelte a kagylót és gondos kézzel a készülék mellé helyezte...

Ezután néhány percet falramászással töltöttem, majd végrendeletet írtam, amelyben 250 dollárt hagytam egy nevemre szóló kúrtalpalota felépítéséhez. Az elhunyt küszöbén pörölycsapásként villant át agyamon az utolsó szalmaszál, vagyis, hogy szomszédom kisfia a Joszi, vészes rádióamatőr.

Hogy egészen rövid legyek: Joszi rövidhullámú leadójával összeköttetésbe lépett a luddi repülőterrel, mire az El-Al utasszállító gépe azonnal felszállt és elvitte a vészhiért Ciprusra. Ott már várt a repülőgépre az izraeli követség kengyelfutója, aki motorkerékpáron Luxemburgba robogott és onnan küldött egy ötszázszavas táviratot Winston Churchillnek. Az agg brit államférfi természetesen azonnal a Kol Jiszráél tudósítójának rendelkezésére bocsátotta személyes vasúti fülkáját. A tudósító Koppenhágából drámai felhívást intézett a világ közvéleményéhez, mire a kanadai zsidóság azonnal egy ambulanszot küldött Hollandiába. Rotterdam rendőrfőnöke végigrobogott az ambulansszal Nyugat-Európán és összegyűjtött harminchétf világhírű professzort és sebészt, akik az amerikai légihaderő óriásbombázójával siettek Izraelbe...

Utközben még hozzájuk csatlakozott a natanjai nemzetközi orvos-konferencia összes kiküldöttje és így a kora hajnali órákban mintegy száznolc orvos futott be lakásomhoz. Dr. Wasserlauf felébredt az autóbuszok dübörgésére és lejött a lépcsőn megnézni, hogy mi történt. Megragadtam az alkalmat és megkérdeztem tőle, hogy mit kell csinálni a gyomorfájdalom ellen? Azt válaszolta, hogy vigyázni kell az eszénnél. Így mentett meg a nemzetközi szolidaritás. Legközelebb egyenesen telefonálok az angol királynőnek. Nincs feleséremnélvaló időm.

Jól és olcsón mulathat a telavi H. O. H. műsoros chanukaestjén

A chanukai szezon kiemelkedő eseményének ígérkezik a telavi H. O. H. december 31-iki nagy műsoros táncmulatsága, a Social Center nagytermében (Hajárkon 61. sz.)

Az est attrakciója Rafael Klacskin, a Habima művésze, aki elsősorban jólismert humoros oldaláról mutatkozik be változatos műsorával. Mellette a külföldi turnéjáról visszatért Farkas Miló, a kitűnő bővész fogja trükkjeivel szórakoztatni a publikumot.

Nagyértékű tombola, előrendelt tunc- és hangulatszerek és olcsó fogyasztási árak teszik lehetővé mindenki számára a mulatságon való részvételt.

1959 december 30-án, szerdán délután 3 órakor gyermek divatrevüvel egybekötött műsoros chanukai gyermekdélutánt rendez a tel-avivi H. O. H. a Social Center helyiségében, Hajárkon 61. sz. alatt.

A gyermekdivatrevü kivil kis ballerinák, kitűnő bővész és díjazott tónach verseny szerepelnek a műsorban.

Keres főszakácsot
(kóser)
LUXUS HOTEL.

Gyakorlattal és elsőrendű ajánlásokkal kell rendelkeznie. Kitűnő feltételek és fizetés a megfelelő embernek.

Írásbeli ajánkozás:
Jeruzsálem, P.O.B. 557. „Chef cook” jeligére.

ZENESÉLET

Zenei könyvek

A zene iránti páratlan és mindinkább fokozódó érdeklődés a könyvpiac rendkívüli konjunktúrájában is megnyilvánul. Angol és német nyelvterületeken új tudományos esztétikai és életrajzi művek tömege jelenik meg és ember legyen a talpán, aki követni tudja. A német és amerikai könyvkiadók ismét a háború előtti intenzitással ontják a zenével foglalkozó szakkönyveket. Ezek közül sok népszerű, néhány zenetörténeti érdekességű mű és sok elvont tudományos értekezés látott az utóbbi években napvilágot. A tudományos szakkönyvek közül, külön helyet érdemel dr. Hermann Pfrogner „A zene jelentőségének története” címmel Karl Albert-Verlag, Freiburgban megjelent 420 oldalnyi terjedelmű mű. Ugy hiszem, az első összefoglaló munka, mely a zene jelentőségével a biblikus időkől, az ókortól napjainkig rendszeresen foglalkozik. Kitérnek belőle, hogy „már a régi görögök is” szinte földöntúli jelentőséget tulajdonítottak a zenének. Alig akad jelentős bölcseletű, aki ne állított volna fel külön elméletet erre vonatkozólag. Plató csodálatraméltó életrajzával foglalja aritmetikai rendszerbe a hangközöket, habár ezzel Philolaos megelőzőleg is foglalkozott. Plató jellemzően igyekszik a hangnemeket, s barmulatosan találóan analízis: „Melyik a hangnemek közül alkalmas dözsölések-nél?” — kérdezteti. — „A lyd” — hangzik a válasz. — „Milyen hangnemet ajánl sz kedvesem, a harcosoknak?” — „Ezeknek a dórt és a friget tartjuk fenn.” Zeneesztétikát tehát már négy évszázaddal a mai időszámítás előtt is voltak, és pedig nem is jelentéktelenek. — Aristoteles (382-322 K. e.) így rajong: „Az ének, a hanglódok legédesebb nektárja.” — Ő volt az első egyébként, aki az ifjúság zenei neveléséért szállt síkra. — „Ki lehet jelentenünk, hogy az ifjúságot zenére is kellene nevelni, mert nem találhatunk magasabbrendű szórakozást számára, mint a zenét.” Aristoteles és Plató tanítását mindenestre csupán mintegy 1800 évvel később fogadták meg, mikor 1459-ben, Firenzében Cosimo Medici megalapította az első platói zeneakadémiát, az egykori athenai akadémiá mintájára. Marsilius Ficinus, egy nagy tudású muzsikusként volt az első igazgatója, s akárcsak később utódja, Pártos Odón, ő is azon fáradozott, hogy tanulói magasabb szellemi, egyetemi kiképzésben is részesüljenek... Ficinus megállapította egyébként, hogy: „az orvostudomány a testet, a zene a szellemet, a teológiát a lelket gyógyítja”.

Hogy bány évszázadon át izgatta a középkorban is az ifjakat, bölcseletet, fizikusokat a zene misztériuma, arra jellemző egy Honorius Augustodunensis nevű XII. századbéli népszerű remetefró írása: „Az énekkar az összetartó harmoniaja az

angyalok és emberek közösségének, amint együttes hozsannával dicsőítik az Urat. Dicsőítétek őt húrokkal és orgonával: a húrok zártított, kifeszített, jólhangzó állati belek, s ezek jelképezik s fejezik ki az éjféli őrségben és böjtölésben kiszikkadt, csöndes ajtatosságban elmerült, ember számára a mézédés dallamot”.

Ily dagályos, de meghatóan lelkes elmélkedéstől hemzseget a középkori irodalom. Luther Márton „Symphoniae jucundae” (1538) című könyvének előszavában hosszasan zeneesztétikai értekezést ír, melyben Dávidot és Sault állítja példaként, hogyan kergették el magukat a zenével a gonosz szellemeket...

Dr. Hermann Pfrogner érdekesítő műve nem foglalkozik már a legradikálisabb uzeneti irányzatokkal, melyeket még Aristoteles és Plató bölcseletje és fanatizálja sem volna képes isteni megnyilatkozásnak minősíteni...

A külföldi sajtó rendkívüli figyelmet szentel Alma Mahler-Werfel érdekesítő emlékiratainak melyek „And the Bride is Love” (S a híd: a szerelem) címen — E. B. Ashton közreműködésével New Yorkban jelentek meg. Alma Mahler-Werfel valóban nagy kortársak szerelmében élte le életét: Kokoschka, Gropius, Gusztáv Mahler, majd Franz Werfel mellett. Könyve szenzációs adatokat közöl ennek a kiváló intelligenciájú asszonynak tollából, ki évtizedeken keresztül állott a zenei és művészeti élet középpontjában. — Mikor Anna eljárt a Kokoschka-nak a Parsifal-nyitányt, ez idegrohamot kap, s előbb kísérteties szavakat suttog játék közben a fülébe, majd felugrik és addig kergeti a lakásban, míg szegény asszony össze nem esik. A zene drámai hatalmát érzi, mikor férje Mahler Gusztáv a (nemrégiben nálunk is előadott) „Kindertotenlieder”-t komponálja, melyben szinte már az ő lányának, Máriának (Gropius) korai halálát éneklí meg. Mahlerrel való házassága, — melyhez, mint írja, ellenállhatatlan lelki kényszer vezette, igen különösen kezdődik. Férje, a nagy zsmnok (az operaházakban és zenekarokban is az volt), megtölti számára a mindennél, önálló szellemi tevékenységét, de később már kegyesen — bevonja zeneszerzői munkájába, melyre Alma az idők folyamán jelentős befolyást gyakorol. De eléggé önállóan gondolkodó ember ahhoz, hogy imádot férjének műveit tárgyilagosan ítélje meg: „Gyakran tűnt nekem zenéje idegennek, nem eléggé felépítettnek és gyakran túlhosszúnak”, — írja a 6. és 7. színműve bemutatása után naplójába. Alab Berg neki ajánlotta később világhírűvé vált operáját, a „Wozzek”-et, mely ugyan a bemutatón megbukott, de Alma életrajzában ismeri fel a szerző zsenijét. Berg az ő lánya emlé-

kére írta hegedűversenyét, a gyászzenével, melyről Anna keserűen jegyzi fel, hogy „ez a mű egyben szerzőjének is rekviemjévé lett!”

Franz Werfel „Verdi-regényét” a házaspár együtt élte át Velencében. Matthias Fischboeck személyéhez Ernst Krenek szolgált mintaképül („Húzd rá, Johnny” szerzője, ma is aktív zeneszerző és esztéta); Italo személyét is az életből másolta, egy Italo Montezzi nevű fiatal zeneszerzőről, aki Werfelt — okkal, vagy ok nélkül tette féltékennyé

Annával folytatott flörtjével. Végül magának Verdinek rajzában Werfel saját életéből másol. Anna — saját feljegyzései szerint — élénk részt vesz férje munkájában, mikor Verdi-operákat dolgoz át, így a „Végzet hatalmát”, a „Simone Boccanerát” és „Don Carlos”-t. Együtt menekülnek Amerikába a náci borzalmak elől. Ott veszíti el időnek előtte Werfelt, akiről rajongva írja: „A zene, melyet vele együtt élek át, a levegő a számomra, melyet belélegzek.”

ZONGORAEST

Amiram Rigai tehetséges fiatal izraeli zongorista a ZOA tereben adott önálló hangversenyt, nagyobbra azonos műsorral, mint amellyel nemrégiben a new-yorki Carnegie Hallban lépett fel. Az egykor viharosan csapongó ifjú, most sokkalta fegyelmezettebben, meggondoltabban játszik. Igen jó keze van, s nagy technikai rátermettséggel rendelkezik. Ha jelszót kellene választani számára, a „tokkátá”-t találná a legjellemzőbbnek: pergő, rugalmas repetíciók, gépiesen egyenletes stakkatók, dinamikus előadásmódor. Műsoraól ezért Albeniz „Leyendá”-jának kitűnő előadása emelkedett ki, valamint a ráadásul játszott Hacsaturján-tokkáta.

Pataki László

★

Hangverseny naptár
Dec. 5. szombat: Múzeum-Fúvósnyitány, 8.30
Dec. 6. vasárnap: Filharmonikus Zenekar, 3. rendk. bérlet;
Dec. 8. kedd: Filharm. IV. 1. est (Brailowszky, Singer)
Dec. 9. szerda: Jeruzsálem, Filh. 1. sor.
Dec. 10. csütörtök: Jeruzsálem, Filh. 2. sorozat.

KERESZTREJT VÉNY 605

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	16		17		18		19		20		21			
22	23		24		25		26		27					
28			29				30		31			32		
	33	34	35				36	37			38	39	40	
41	42		43		44		45				46		47	48
49					50		51				52			53
54					55				56					57
58					59				60			61		62
63					64				65			66	67	68
					69				70			71	72	
					73				74			75	76	77
78					79				80			81		82
83					84	85			86			87		88
89									90					

Vizsintés. 1. Nobel-díjas angol író. 6. André Schwartz Bart Goncourt-díjas regénye. 16. AE. 17. Angol sportművész. a. m.: kint (van a labda). 19. Ujság. 20. Zamat. 21. Verdi-opera. 22. Izraeli festőművész orvos. teljes név. 26. Kikötőváros Lian-tung fáliszigetén. 1905—1945-ig japán birtok. azóta a Szovjetunióé. 28. ...iroz, árnyékol (rajzon). 29. Paul ... svájci vegyész. Számos növényi festékanyagot fedezett fel. 1937 Nobel-díj. 31. Vászartér. 32. A bantunégerkehez tartozó kafferek legnépesebb része a Délafrikai Unióban. 33. Szólit népiesen. 35. Francia fal. 36. Vissza: mulatság kissé jasszosan. 38. Csapadék. 40. ...allero, spa-néol lovag. 41. Ekezetten lügnök követtitő. 44. Kentaur a görög mitológiában. Miután Herakles feleségével erőszakoskodni próbált, Herakles megölte. 46. Ekezetten fa, melynek illatos virága gyógyteát szolgáltat. 48. Versenytárs színimájának első 2 betűje. 49. Francia fedett lovarda, fonetikus. 51. Abránd képletlen. 52. Péppé zúzott árpa, amelyet a szeszgyártásban a keményítő elcukrosítására használnak. 54. Két szó: 1.) Fekete színű, kemény, vulkanizált kaucsuk. 2.) Átvitt értelemben boldog, gazdag vidék. 56. A Rómától északnyugatra elterülő hegyvidék lakói az ókorban. 58. ...ive, a rendes időszámítás előtti 7-ik században Asszírnia fővárosa volt. 59. Az északamerikai indiánok kivájt fatörzsből készült csónakja. 60. Növényi termény, élelem. 61. Héber számértékben a. m.: 50-3-4. — 62. Zl. 63. Puha-

fém. 64. Pengető hangszer. 65. Héber hozzáértő, ért, megért. 67. Idegen vas. 69. Rendőr teszi a szabály ellen vétővel. 70. Csomagolásra használt, vékony, átlátszó műanyag. 72. Izraeli válogatott kosárlabdajátékos. 73. Két szó: 1.) Görög mitológiai alak, Priamos trójai király fia; 2.) Valamilyen nagy alkotó egyéniség kisebb tehetségű utánzója. 75. ...entát, uralkodó, hatalmaskodó személy. 77. Vörös színű sapka, elterjedt viselt mohamedán országokban. 78. Több egyedről álló összesség, a matematika modern megalkodásának alapvető fogalma. 79. A nyelvtudományok a szavak eredetével foglalkozó része. 82. TS. 83. Fűzet, ék. fel. 84. Gyökér. 86. Nem fölő (ék. csere). 87. A germán mitológia szerint a valmál törpe szellem, amely birtokosát gazdaggá teszi. 89. Két szó: 1.) Igen erős méreg; 2.) A rabszáz szimbóluma. 90. az angolzász eredetű észak-amerikaiak gúnynéve, eredeti fonetikával.

Függőleges: 1. Hindu politikus, teljes név. 2. Mitológiai atheni márványtemplom. 3. Amerikai hadvezér, a polgárháborúban a déliek vezére volt. 4. Vissza: Massenet opera. 5. Német eposz. A 13-ik század elején készült ének hősnője. 7. ZH. — 8. Vissza: olasz zenei műszó, valamely tempó fokozását előidéző jelzés. 9. A forró égöv. 10. Balti állam héber neve. 11. A Szovjetunióhoz tartozó sziget Kelet-Ázsiában. 12. Női név keverve (magyar királyné). 13. Héber vasalás. 14. A kálium-földpát szintelen, majdnem átlátszó fajtája. Mint féldrágakövet a for-

A magyar nyelvterületi ászkánok szervezkedése

A magyar nyelvterületi ászkánok népes csoportja vett részt e néten Tel-Avivban azon az értekezleten, amelyet a Brit Risonimba való aktív bekapcsolódás ügyében hívtak össze. — A megjelenteket Menáchem Hálévi, a Brit Risonim tel-avivi csoportjának ügyvezetője és Spielmann Eliezer, a vezetőség tagja tájékoztatták a szövetség munkájáról és szervezeti felépítéséről.

A Brit Risonim tel-avivi szekciójának december végén lesz a tisztújító közgyűlése és az új vezetőség munkaprogramjában többek között a Keren Kajjemetől kapott bót-jámi telken felépítendő nagyszabású ászkán-otthon, a külföldi szervezkedéssel kapcsolatban a jövő évben Jeruzsálemben megtartandó ászkán-kongresszus és az ászkánok segítségével szélesebb alapokra való helyezése szerepel.

Az összehívott magyar nyelvterületi értekezleten ezeket a terveket a vezetőség tagjai részletesen ismertették. Többek hozzászólása

után egy 13 tagból álló előkészítő bizottság kiküldetését határozták el, amelynek legfőbb feladata, hogy érintkezésbe lépjen az egyéb nyelvterületi ászkánokkal a Brit Risonim keretén belül való szorosabb együttműködés módjának meghatározása céljából. Az előkészítő bizottság feladata lesz ezenkívül a tel-avivi szekcióban rövidesen megtartandó választásokra megfelelő jelölő listát összeállítani azokról, akik a magyar ászkánok nevében a szövetség vezetőségének tagjai lesznek.

Remélni lehet, hogy rövidesen Haifa, Tel-Aviv és esetleg Natanja és Beér-Séva magyar ászkánjai között is hasonló szervezkedés fog megindulni a Brit Risonim valamelyik alakulatában, vagy az országos vezetőség munkájában való aktív bekapcsolódásuk érdekében.

Ugyanezen alkalomból felkérjük a tel-avivi értekezleten kijelölt előkészítő bizottsági tagokat, hogy első megbeszélésük céljából vasárnap, december 6-án délután fél 6 órakor a tel-avivi Tácháná Merkúzitnál lévő Atara kávéház elsőemeleti helyiségében pontosan megjelenni sziveskedjenek.

A világot elragadtató
GRUNDIG
hangkészülékek
Aki jövételt kap, használja fel jól 33%-át. Válasszon
GRUNDIG
hangkészüléket
és élete szebb lesz...
ELECTRONICS Co.,
„DUCE” Ltd.
Központ: Tel Aviv,
Karl Netter-u. 6. tel. 62594.
Fiók:
Haifa, Haneviim-u. 20.
telefon: 69681

Brit Ovdim Mizdaknim Böjiszrael - Idősebb Dolgozók Szövetsége. - Országos központ: Tel-Aviv, Allenby 2. Levélcím: POB. 9045. Telefon: 63201.

NATANJA
Kirendeltetésünk ezáltal felhívja a Natanjan és környékén lakó 65 éven feletteknek (nők 60 éven feletti), akik áregségi nyugdíjban nem részesülnek, hogy szociális segélyezés érdekében Szmitan-szky-u. 8. sz. alatti irodánkban Somogyi Jehuda útkánál d. e. 10-13-ig sürgősen jelentkezzenek. Ugyanott munkát kaphatnak asztalosműhelybe alkalmi munkások és tempári szakemberek. Szobatestük kedvező feltételekkel vállalnak szakszerű munkát.

Munkát kaphatnak:
Mechanikus lakatos; épületlakatos; asztalos; cipész; segédmunkára; kereskedelmi és ipari cikkek terjesztésére ügynökök; betegápolónók; könyvtárosok; háztartásvezetők bentlakással.

Munkát keresnek:
Fasztergályos; ügy- és képzéskeresők; író- és lakástakarítók; üzleti kiszolgáló(nők); mérlegképes könyvelők; perza- és mindenféle szőnyegeket szakszűren javító; bádjosok; étterembe szakácsok; - háztartási; - kozmetikusok; konfekció varróknak; esküvői és ünnepi estélyeket rendező sütő- és főzőnők; baby-szitterek; ozerekek.

Segítsétek kenyérkereseteh az idősebb dolgozókat!
Elegáns női nadrágok
19.-, 14.-, 7.900 Hl.
Férfinadrágok és impregnált battidresszek.
SPORT PRESSLER
T. A., Sheinkin-u. 5.
„MAGDA” fűző
VAMOS MAGDA (azelőtt Budapest)
Fűző — melltartó, melltartós kombiné
Műmell, vízben is viselhető.
NŐI FEHERNEMU —
készen és rendelésre
155 TEL - AVIV Dicsőgőfőtt 155

UJ KELET REJTVENYPÁLYAZAT-SZELVENY 605
Név: _____
Cím: _____
602. SZAMU REJTVÉNY MEGFEJTÉSE:
Vízszintes: 1. HERODES, 6. CARELLI GÁBOR, 22. ZEMBRANDT, 26. ANAXAGORAS, 54. LAKE SUCCESS, 56. MACEDONIA, 73. GOLEM, RIMINI 89. HERMANN HESSE, 90. SALMON.
Függőleges: 1. HARRY GOLDEN, 2. ROMANTIKA, 15. ROSSARIO AESOPUS, 18. ADAMS PEAK, 50. SUDERMANN.

M
Molnar egyhamar...
Gyerek...
Majdné...
A london...
Képzelt...
rállyan

MESSZE VAN A MOLNÁR-UTCA VÉGE...

Molnár-évtorduló nem lesz egyhamar, mert hiszen nyolc éve halt meg s ha élne, akkor január 12-én lenne a 82-ik születésnapja. Ennél hát bevallom, hogy különleges örömmel értesültem Bécs város tanácsának döntéséről, amelynek értelmében a volt császárváros XVIII. kerületének Plötzeinsdorfer-utcaját így hívják ezután: Molnár Ferenc-utca. Itt a kilencedik alkalom, hogy beszéljünk róla, így örízve az emléket. Ez a célja az alábbi jegyzeteknek.

Gyerekek voltam még, amikor Molnár-könyvek kerültek kezembe, mégpedig nem „A Pál-utcai fiúk”, hanem harctéri tudósításai az első világháborúból. A háború értelmetlenségéről azóta sem olvastam érdekesebb, jobb és agitatívabb írást. Aztán alig vártam, hogy olyan valakivel ismerkedjek meg, aki személyes köréhez tartozott. Sokáig kellett várnom. Az első ember, kiváló tanárom. Kádár M. volt a budapesti egyetem jogtudományi fakultásán a büntetőjogi professzora. Büszkén mesélte, hogy bár Molnár ügyvédnek is volt, de az első világháború idején a kártyaszal mellett ő is adott jogi tanácsokat a Mesternek. Professzorom emondta, hogy bár ő maga soha nem kártyázott, mert ez értett volna a fiatal ügyvédbe helyezendő bizalomnak, mégis hosszú éveken át figyelte a játékokat a Fészek kártyaszobájában. El is nevezte őt Molnár „hites gicci”-nek...

Majdnem négy éve már, egy délután valaki azt mesélte a budapesti New-York kávéházban, hogy Stella Adorján, a mester jóbarátja könyvet írt „Ezeregy éjszaka Molnár Ferencel” címmel. Máris tárcsáztam Stellának a Gellért szállóbeli lakását s interjút kértem a készülő könyvről. Még aznap megkaptam a kézirat jó kétharmadát, s a riport a rádió rövidhullámú adásában hangzott el. Ime, az egyik történet, az 1001. történet és aperi-szt tartalmazó műből:

Ötvenedik születésnapját Bécsben ünnepelte Molnár Ferenc. Budapesti élő családtagjai valamennyien nagy szűk és olcsó ajándékokat akartak küldeni. Elemeket hát testületileg egy fényképezési műterembe, s az ünnepi díszbe öltözött familia egy nagyméretű tabló-felvétellel lepte meg a család világhírű tagját. Elküldték a képet a bécsi Imperiálba, Molnár hoteljébe, s egyidejűleg elidősekedtek a pesti jóbarátoknak, hogy milyen ötletes, családias ajándékokat fundáltak ki. Pár hét múlva Miklós Andor Bécsben járt, felkereste a szállóban Molnárt, s meglepetten hordozta körbe tekintetét a szobában. A kép nem volt sehol.

— Ferikém, hol a családi tabló?
— Ja, azt keresed? Lent van a portásnál.
— Hogy-hogy a portásnál?
— Átdadtam a portásnak tanulmányozás végett. És megmondta, hogy aki a képen szerepel, azoknak soha nem vagyok itthon...

A londoni Irodalmi Újságban a lap bécsi tudósítója, Örvényes András írt melegszerű tárcát a Molnár-utca alkalmából. Ő idézi azt az anekdotát, amelyre Molnár és büszke volt, hogy tudniillik a császár, Ferenc József egyszer személyesen érdeklődött a pesti zsidó vigjátékáról. Az irodalom kérdéseit meglehetősen praktikus oldalról szemlélő uralkodó megjegyezte: „Hallom, soha nem keres...”
Képzhető, hogy ha a királynak is feltűnt, hogyan

irigykedtek Molnár sikereire — s főleg anyagi sikereire — a budapesti kollégák? Alighogy első darabja bemutatásra került Amerikában, a pesti törzsszínház elkeresztelték s a név nagyon bosszantotta Molnárt. Így hangzott: Csekszpir...

Ez a bekezdés tekintessék nyílt levélnek dr. Herskovits Fábriához, a rámt-gáni városi tanács tagjához. Mélyen tisztelt tanácsnok úr, arra kérem, mérlegelje annak lehetőségét, hogyan lehetne többséget szerezni egy javaslatához, hogy a város egyik épülő negyedében utcát hídrossa a világhírt szerzett író, egy pesti zsidó orvos, Neumann doktor fiának emlékére.

Molnár nem volt öntudatos zsidó, de zsidó volt. Mégpedig pesti zsidó a legkisebb porcikájáig. Lehet, hogy meglepő így első olvasásra, de arra a meggyőződésre jutottam, hogy még nemzeti-zsidó értelemben is pozitív értékelést érdemel a mester. Mert ugyan ki hadakozott még olyan leleplező eredménnyel a pesti zsidó kis és nagypolgár törzsszékű mentalitása ellen, mint éppen Molnár Ferenc? Írásainak garmada szolgál tanulsággul, de álljon itt — e cikk jellegének megfelelően — csupán egy kis anekdota, amelyet ő maga adott közre egyik kötetében.

Az egyik francia tengerparti fűrdőhelyen egy ismerős lipótvárosi szepesszony jött szembe a sétányon és így köszöntötte az író:

— How do you do Mr. Molnár!
A válasz így hangzott: — Güt sábbesz, lady!

Amikor Izraelbe érkeztem, akkor az első Szochnut-kölcsonöklkel vettem át Pásztor Bélától néhány tucat Molnár-storyt. A baj csak az volt, hogy Béla bátyám a közlés jogát nem engedte át, hanem fenntartotta magának a kitűnő, kár, hogy kismult „Egy cigány... egy király...” rovatában.

Nagyobb szerencsém volt Faragó Miklósnál, a budapesti riportergárdá közöttünk élő doyenjénél, aki szerkesztőségi társa volt Molnár Ferencnek. Tőle hallottam például az „Andor-mondó” storyt.

Miklós Andor, a szegény budapesti hírlapíró pályája üstökös-ként ivelt a magasba, s a párját ritkító karrier évtizedeken át bálványja volt a fiatal újságíróknak. Az Atheneum és az Est-lapok vezérének a címe főszerkesztő úr lett, de belső barátai, fiatalok kenyeresapját-saj később is Andornak szólították. Amde kialakult egy tekintélyes réteg, amelynek tagjai szemtől-szembe azt mondták: Főszerkesztő úr, a háta mögött pedig így emlegették: Andor. Ezeket ne-

Irta: Dr. Benedek Pál

vezte Molnár — Andor-mondóknak.

Az utóbbi hetekben újra eszembe jutott a történet. Tudnia kell az alábbiak megértéséhez az olvasónak, hogy chaluco között élek, akik több mint három évtizede művelik az Émek völgyét.

A választások előtt meglepetéssel hallottam, hogy meghítt beszélgetések köztette egy emlegetik a veterán pionirok a miniszterelnököt: Duved. No, mondtam magamban, ime, a chaluco Andor-mondó! Képzhetik elképédeemet, kedves olvasók, amikor egyszer csak megjött a miniszterelnök, s hallom, hogy szemtől-szembe is így szólítják: Duved...

Az izraeli rádió legnépszerűbb műsorszámait között szerepel Smuél Rozen találós-kérdés műsora. Talán tíz napja, hogy örömmel találkoztam a kérdések között eggyel, amely „A Pál-utcai fiúk”-ra, az izraeli ifjúság népszerű olvasmányára vonatkozott. Vagy húsz évvel ezelőtt fordította héberre Kanczler Saul kollégánk.

Kevesen tudják, hogy Molnár Ferenc Palesztinában is járt. Nagy meglepetéssel hallottam ezt dr. Márton Lajostól, mert hiszen írásában még nem találtam nyomát ennek az utazásnak. A jeruzsálemi King David hotel vendégkönyvében olvasható a neve és mellette Darvas Lili autogramja. Nászutjuk során ejtették útba Palesztinát.

Még egy zsidó vonatkozás. Molnár írói határvilágában (Companion in exile, 1950-ben jelent meg New Yorkban és 1958-ban Budapesten, „Utítás a számítésházban” címmel) közzéteszi titkárnőjének és e művelő glóriázt bizalmasának feljegyzéseit a számítésház üveiről. Molnár hűségese utitársa, Barta Vanda ezt jegyzi fel naplójába 1946 nyarán:

„Néhány nappal ezelőtt Lake Luzernben (New-York állam) olvastuk, hogy Palesztinában a rádióban és a színpadokon megünnepelték Molnár Ferenc írói munkásságának féléves jubileumát. Színpadi műveit dr. Feuerstein Emil fordította magyarról héberre.”

Molnár írói útjának végállomásánál egy felejthetetlen aperi-szt tesz pontot egy sajtóságon zsidó írói élet-pályára. Az író egy new-yorki kórházban hunyt el, miközben testén műtétet hajtottak végre. Csúfödörös szelleme a műtőasztalon sem pihent. Orvos dr. Lax Henrik a műtét folyamán sürgős konzilium összehívását látta szükségesnek. A közelben

levő leghíresebb orvosokat mozgósították, akik persze személyesen nem ismerték egymást. Lax Henrik a műtőasztal körül mutatta be egymásnak a nagyírú orvosokat, ám egyszer csak megszólal a beteg: „Azt hiszem, hogy mégis én vagyok itt a sztár, és engem nem mutatnak be senkinek?” Ezek voltak utolsó szavai.

Műveiről már eddig is összeírtak egy kisebb könyvtárral. De még ennél is fontosabb, hogy ezek a művek élnek, darabjaikat változatlan sikerrel játsszák szerte a világon. Az értékelés

Molnár Ferenc: Princzezászy

Princzezászy édesen aludt délelőtt fél tizenegyre a besötétített hónapos szobában, az Erzsébet-körúton, harminnyolcadik szám, hajdemagas emelet, tizenegyedik ajtó. Egyszerre megjelent álmában egy tízcentiméteres zsidó, a paplanára ült és így szólt:

— Ön egy marha.
— Igen, — felelt neki álmosan Princzezászy, — magának igaza van. Tudom, hogy miért mondja, azt is tudom, hogy maga kicsoda. Maga az a pénzember, akit húsz év óta hiába várok, hogy ötvenezer forintot adjon az új vállalatomhoz. És most, amilyen pechem van, álomban jelenik meg és olyan kicsi, mint egy kávéskanál. Mit kezdek én magával, mondja.

A kis ember megsimogatta hosszú, fényes szakállát, amely a valóságban olyan volt, mint egy vízfestéshez való kis ecset, de amely nála határozottan tekintélyes és komoly volt, sőt impozáns.

— Ostobán beszél, — mondotta a fiúnak, — nagyon ostobán beszél. Ne mérjen engem emberi mértékkel. Én egy kis tündér vagyok s nem vagyok pénzember.

Princzezászy mosolygott.
— Tudom, miért mosolyog, — szöjt a kis ember.
— Nos?

— Mert én izraelita vagyok. A maga romantikus fejébe nem fér egy izraelita külsejű tündér. De én mégis az vagyok. S miután most mint vállalkozó, mint bankár, szóval mint üzletember jelentem meg, ezt az alakot kellett magamra öltennem.

— Jó. És mit akar?
— Azt is megmondom. Maga egy híres tervező, kedves Princzezászy. Egész délután és egész éjjel a kávéházban ül, tervez, alapít, vállalkozik és egyik princzezászy cigarettát szívja a másik után.

— Ugy van.
— Szép, hogy beismeri. A múlt hónapban egy napilapot tervezett, amelynek nem lesz hirdetése, nem lesz pauszáléja, nem lesznek előkelő összeköttetései, s amely abból fog megélni, hogy mindenről megírja az igazat.

— Ugy van.
— De azután, mikor már hosszú éjszakákon rekedt kiabálta magát aközött a tíz-húsz bolond újságíró között, aki égő szemekkel lelkesen hallgatta magát és helyeselte az ön tervét, utána szépen abbahagyta a dolgot. Áttért egy színház alapítására.

— Ez is igaz.
— Egy kis, finom, előkelő színházat tervezett, amely közös tulajdona volna tíz legjobb magyar írónak, amelyben a legszebb, lelegegánsabb darabokat játsznák, amelynek nézőtere csupa selyem és bársony volna, amelynek helyéről magasak volnának, amelynek...
— Tudom, tudom. Nos...?
— Nos, ezt is hallgatták

körül egyre dul a vita, sokan a „Széptől-vajok” című fiatalok novelláját, mások a Hattyú és az Olimpia kristályos dialógusait tartják legjobb művének. Van, aki a Lillomra esküszik, van, aki egyfelvonásosaira. (Előjáték Lear királyhoz. A Marsall, Az ibolya, Egy kettő, Három...) Ő maga — amint ezt többször is hangsúlyozza — A zöld huszár című írását értezte magához a legközelebb. Sajnos, ezeknek a műveknek a terjedelme jócskán meghaladja egy napilap kereteit, kikerestem hát a gazdag életmű egyik pompás kis remekét, egy igénytelen kroit s alább idemácsolom. Azt hiszem, e kis írás tömör foglalata legfőbb írói és emberi tulajdonságainak, furcsa, bonyolult, ellentmondásos egyéniségének.

— Igen.
— Aztán tervezett egy gyönyörű klubot, amelynek csak száz tagja lett volna, amelynek helyiségei olyan csodásan lettek volna berendezve, mint semmi más klubnak a helyiségei ezen a világon, amelynek...

— Igen igen.
— Aztán tervezett egy nagy ligát, amelynek az lett volna a célja, hogy a magyar irodalmat, művészetet, még anyagi áldozatok árán is, szinte titokban, egy vallási szekta fanatizmusával terjessze külföldön, de azt is abbahagyta, elcigarettázta...
— Bevallom, így volt. De mit akar?

A kis izraelita a fejébe csapta kemény kalapját, amely akkora volt, mint egy mogyoró héjának a fele és jelentősen pillantott Princzezászy felé. Majd halkán szólt:

— Jöjjön.
— Hová?
— Jöjjön csak velem.

Princzezászy fölkel és elment vele. Egyszerre csak valami furcsa világban találtak magukat. Minden gyönyörű volt ebben a világban, de mindennek valami színházi díszlet-jellege volt. Szóval Tündérszágban voltak, mint a kis gyereksaló könyvekben írják öreg üzletember-írók húsz forintért.

A kis emberke megállott egy téren és megszözlalt:
— Nézzen szét.

— Igen, — mondá meghattottan a kávéházi alkotó. A tér egyik sarkán hatalmas újságpalota állott. Fenn vilamos-betűk jelezték a lap címét. Alatta égő betűkkel az volt írva, hogy a lap nem vesz fel sem pauszálét, sem hirdetést. Búgtak a rotációs gépek a pincében, elegáns és finom munkatársak drága szivarokat szívtak gyögyörően berendezett „Magyar író-otthon” jellegű szobáikban.

Majd másfelé nézett. A téren egy pici színház állott ezzel a felirással: Magyar Írók Színháza. A pénztárnál tolongott a publikum, holott egy kis tábla azt hirdette a bejárat mellett, hogy két hétre előre minden jegy elkel, s hátul a színészbejáraton jöttek kifelé kövérre hízott jómódú fiatal színészek, írók, hönuk alatt bankjegycsomókkal, konflisba ültek, s harsányan ezt kiáltották

a kocsisnak: „A Kereskedelmi Bankhoz hajtson.”

Aztán a tér túloldalára pillantott. Ott állt a Magyar Liga palotája, amelyből épp akkor jött ki rongyosan Anatole France és a kapu előtt álló hordároknak panaszkodta, hogy nem tud megélni, mert a francia lapok csupa magyar novellákat közölnek. Szemben ezzel a tornyos palotával állott a Száznyak Klubjának finom, kis épülete, amelyből magyar márkák és órgyfok jöttek ki magyar írőkkel karentfogva és olyan automobiloiba szálltak, amelyeknek löereje minden képzeletet felülmut.

— Nü, — mondta a kis tündér.

Princzezászy dadogni kezdett:

— Igen... igen... —

mondotta csendesen, — ez mind csupa megvalósulás... ezek itt mind az én alkotásaim...

— Szépek?

— Gyönyörűek!

Boldogan járatta a szemét, nézte a kövér magyar művészeket, adott egy krajcárt az öreg gróf Tolstojnak, aki éppen arrafelé loolodt, vett egy példányt az igazságos lapból, aztán nagyot sóhajtott:

— Milyen kár, hogy mind ez csak álom!

— Nem is kár, mondta a kis pénzügyi kapacitás.

— Miért?

— Mert ez csak így szép.

— Hogy-hogy?

— Csak úgy, hogy ha mindez meg is csináta volna, kedves Princzezászy, én nemcsak tervezte volna a kávéházban, akkor mindez szegényebb csunyább, utálatosabb volna. Az igazságos lap végül megdicsérte volna az ön nagymamáját, ha fellépett volna a Nebántsvirág címszerepében, a kis művész-színházba nem ment volna be a kutya sem, a Száznyak Klubba mégis benyomkodott volna harminc frakcos csirkefogó, a Magyar Liga pedig végül mégis exportálta volna külföldre a rossz írók novelláit is, azon a címen, hogy mégis demokraták vagyunk, mindenkinek egyenlő jogai vannak. Ez csak így szép, édes öregem, Tündérszágban, ahogy a gyereksaló öregurak írják a kis képeskönyvekben. Önnek igaza van, kedves Princzezászy, igaza van abban, hogy a nagy és szép dolgokat csak megtervezi, de nem csinálja meg. Így szép ez, csakis így és ez az igazi, művészhez való alkotás. Nem pedig megcsinálni és elromlani hagyni a dolgokat. Ez a kis gseftelők dolga.

E pillanatban a kis izraelita másfél méter magasra nőtt, elvesztette faji karakterét és csodaszép lány lett belőle.

— Jaj jaj, — mondta Princzezászy, mert már megint az ágyban volt, az Erzsébet-körúton, a hajdemagas emeleten, a sötét hónaposzobában.

A tündér mosolygott és kifelé ment:

— Hopp! — kiáltott utána a fiú, — még csak azt monda meg, miért nevezett marháknak, mikor bejött?

— Azért édesem, — mondá a tündér, — mert ön sajnálja, hogy nem valósulnak meg a tervei, holott örülnie kellene...

Princzezászy fejfájással ébredt és tovább sajnálta, hogy nem valósulnak meg a tervei. Mert elvégre Princzezászy csak ember volt.

Angol ulpán

Indul a nyelv gyors elsajátítására (naponta 2-3 óra) a „KADIMAH” iskolában, Tel-Aviv, Ben Jehuda 74. Ezenkívül: IVRIT, ANGOL ÉS FRANCIA nyelv-kurzusok felhőttek minden fokon, továbbá ANGOL, FRANCIA kiűn kurzusok elemi és középiskolai DIAKOKNAK, kezdőknek és haladóknak. Felvilágosítás d. e. 9-12, d. u. 3-9-ig, péntek kivételével.

TÉLI REGÉNY

IRTA: IRVIN SHAW

(4)

Pritchard burgundi bort rendelt a vacsorához, mert a svájci bor — amint mondotta — túlságosan sovány ahhoz, hogy bucsúvacsorára fogyaszthassák. A vacsoránál egyébként nem sokat beszélgettek, mintha máris egy kissé elutazott volna a fiú. Egyszer-kétszer Constance már majdnem megmondta neki, mennyire hálás a türelméért, mellyel a sielésre oktatta, de valahogy nem akart kijönni a száján és így a hangulat egyre kényelmetlenebbé vált. Pritchard a feketéhez brandyt rendelt és a lány megitta, bár gyomorégést okozott. A háromtagú zenekar belekezdett az esti táncmuzsikába, mialatt ők brandyjüket szürösölgették, mert a beszélgetést a zene lehetetlenné tette.

— Akar táncolni? — kérdezte a fiú.
— Nem — felelte a lány.
— Helyes — így a fiú — én sem rajongok érte.
— Menjünk innen — indítványozta Constance — sétáljunk egyet. — Felment a szobájába, meleg holmikba öltözött, mialatt Pritchard a szálloda bejárata előtt várakozott rá, míg megjelent hócipőiben és nutria bundájában, amit apjától előző évben kapott. Amikor a lány kilépett a bejárati ajtón, egy pillanatra megállt s némán figyelte az egyik oszlophoz támaszkodó fiatalembert.

A szálló zenekarának egyre halkuló hangjaival a hátuk mögött elindultak a város fútcáján. Tiszta, derűs éjszaka volt, a csillagok elektromos kék fényvel ragyogtak felettük az égen. A legmagasabb hegy tetején, a hegyvasút végállomásán magányos fény pislákkolt a menedékházból, ahol napközben fűszeres vörösbort és biszkvitet árúsítottak.

A hóborította kis híd mellett megálltak, Pritchard cigarettára gyújtott. A kisváros távoli fényei körül komor sötétségben álltak a fák. Pritchard hátravetett fejével lassan fújta ki a cigarettafüstöt ajkai közül és kezével a hegytető felé intett.

— Micsoda élet — mondta — annak a két embernek, aki éjjel-nappal, télen-nyáron odafenn lakik a hegyen és várja, hogy a világ reggelenként megérkezzen hozzá. — Szippantott a cigarettából. — És tudja, hogy még csak nem is házasság? Ilyesmí is csak svájciaknak juthat eszükbe... hogy felküldjenek a hegycsúcsra két embert, akiknek semmi közük egymáshoz. A férfi öregember, az asszony fanatikusan vallásos és gyűlölik egymást, de egyik sem adja meg a másik számára az elégtételt, hogy más elfoglaltságot keressen magának. Mult télen óriási hóvihár dúlt, a felvonó vasút egy héten át nem működött, a villanyvilágítás megszakadt és nekik kettejüknek hat nap és hat éjen át odafenn kellett maradniuk a melegekben. Székeket, bútordarabokat tördeltek össze, nem volt más fűtőanyaguk, csokoládét, meg leveskonzervet ettek egy héten át, de nem szóltak egymáshoz egyetlen szót sem. — Figyelmesen szemlélte a távoli hegycsúcson pislákkoló kis fény sugarat. — Idén ez jelképezi számomra a kedves kontinenst — tette hozzá lágyan.

Constance hirtelen úgy érezte, hogy beszélnie kell.
— Alan — mondta és odalépett a fiú elé — nem akarom, hogy elmenjen.

Pritchard leverte a hamut cigarettájáról. Hat napot és hat éjszakát töltöttek egymás mellett egyetlen szó nélkül a szívük keménysége miatt...

— Nem akarom, hogy elmenjen...
— Hosszú időt töltöttem itt — válaszolt a fiú — sikerült kifognom a legjobb minőségű havat...
— Azt akarom, hogy feleségül vegyen — folytatta Constance.

— Ezért olyan csodálatos hűs évesnek lenni — mondotta Pritchard — mert az ember ilyeneket beszélhet...
— Azt mondtam, hogy feleségül akarok menni magához.

A fiú eldobta a cigarettát, mely csillámokat szórva hűnytt ki a hóban. Egy lépést tett a lány felé és megcsókolta. Constance érezte ajkán a cigarettafüstben elhalványult brandy illatát. Az ölelés egy pillanatra tartott, aztán a fiú hátrált egy lépést és gyengéden, mint nevelő az ápolására bízott kisgyermeknek, begombolta a lány bundáját. Lassan megrázta a fejét.

— Alan...
— Mindent visszavonok — mondta Pritchard — nem hasonlít a szappan- és szörrel hirdetésekhez...

— Kérem, ne nehezítse meg a dolgokat.
— Mit tud maga én rólam? — kérdezte a fiú. A híd karfájáról leseperte a havat és áthajolt rajta. — Hát soha nem óvták magát az európai fiatalemberektől, akikkel útközben találkozhat?

— Ne igyekezzék összezavarni engem — folytatta a lány — kérem szépen...

— Mi van a bórkeretes fényképbe foglalt fickóval...?
Constance mély lélegzetet vett, érezte a tüdejébe betóduló levegő hidegét.

— Nem tudom — mondta végül — ő nincs itt.
Pritchard felkacagott, de, mintha szomorúan hangzott volna.

— Elveszett — szót — elkallódott az oceanban...
— Nemcsak az ocean miatt...

Szóltanul indultak tovább a fagyott úton lépteik ütemes koppanásait hallgatva. A hegycsúcsok között felkelt a hold és tejfehér fényében megfürdette a havas tájat.
— Jogában áll megtudni rólam egyet-mást — szót Pritchard halkán és saját hosszú árnyékát nézte, melyet a holdfény vetített az útra. — Nős voltam.

— Oh... — Constance gondosan követte a lábnyomokat, melyeket az előtte járó-kelők tapostak ki a hóban.

— Nem volt súlyos házasság — folytatta a fiú fel-

tekintve, — két évvel ezelőtt elváltunk. Jelent ez valamit a maga számára?

— Ez a maga dolga — felelt Constance.
— Egy napon el kell látogatnom Amerikába — jegyezte meg a fiú nevetve — ott most új emberfajta tenyésztenek.

— Mi van még ezenkívül? — kérdezte a lány.
— A következő dolog rendkívül kellemetlen. Nincs egy fillérem sem. A háború óta nem dolgozom. Anyám ékszerének eladásából éltem. Nem volt valami sok és az utolsó melltűt múlt héten adtam el Zürichben. Ezért kell visszautaznom még akkor is, ha más okaim nem volnának. Amint látja — fejezte be fájdalmas mosollyal — most alaposan eltalálta...

— Mi van még? — kérdezte Constance.
— Csakugyan még többet akar hallani?

— Igen.
— Soha nem tudnék Amerikában élni — folytatta a fiú — szegény, megviselt, zátonyrafutott, öreg angol katonai pilóta-típus vagyok s mindenütt másutt kellemetlen helyzetbe jutnék. Menjünk tovább innen. — Megfogta a lány könyökét s elindult vele, mintha befejezte volna a beszélgetést. — Késő van már, jobb lesz, ha visszamegyünk a szállodába.

Constance akadékoskodott.
— Még nem mondtam el mindent.
— Nem volt elég, amit hallott?

— Nem.
— All right! Akkor se mehetnék magával Amerikába, ha akarnék.

— Miért nem?
— Mert nem engednének be.
— Miért nem?

— Mert én kukacok házigazdája vagyok — válaszolt a fiatalembert.

— Miről beszél...?

— Svájc a gyengélkedőké — mondta a fiú nyersen. — D. H. Lawrence emiatt rúgták ki Új-Mexikóból és elküldték meghalni a Rivierára. Nem hibáztatom őket emiatt, van elég saját betegségük. És most menjünk vissza a szállodába.

— De olyan egészségesnek látszik. Sportol...
— Itt mindenki a legjobb egészségben patkol el — mondta Pritchard — az én egészségi állapotom pedig folyton változó. Egyik évben már csaknem kigyógyultam, míg a következőben... — vállat vont és hangtalanul felnevetett — nos a következő évben kiderült, hogy nem gyógyultam ki. Az orvosok a fejükhöz kapnak, amikor megérkezni látnak. Menjen szépen haza — tette hozzá nyugodtan — nem vagyok magához való. Én nyomorúságos vagyok, maga pedig derűs. És most menjünk vissza a szállodába.

Constance bólintott. Lassan lépkedtek visszafelé a havas úton. Fejük felett a domboldalon fekvő városka majdnem teljes sötétségbe borult, de még mindig haltszott a tánczenekar muzsikája halkán, távolian a tiszta éjszakában.

— Nem törődöm vele — szólalt meg Constance, amikor az első házak közelébe értek. — Nem törődöm semmivel.
— Mikor hűs éves voltam — jegyezte meg Pritchard — magam is mondtam valami hasonlót.

— Nézzük elsősorban a gyakorlati teendőket — folytatta a lány, nem törődve a félbeszakítással — magának pénzre van szüksége, hogy itt maradjon. Holnap megkapja.

— Nem fogadhatom el a pénzt.
— Nem az enyém — szót Constance — az apámé.
— Így marad Anglia mindörökké a maguk adása — mosolygott a fiú. — Legyen kissé elővigyázatosabb velem szemben.

— Hogy érti ezt?
— Kezdem érezni, hogy vigasztalható vagyok.
— S miért baj ez?

— Kiderülhet, hogy végzetes a dolog — suttopta Pritchard és ügyetlenül karjaiba vette a lányt — kétónk közül annak számára, aki vigasztalhatatlan.

★

Reggeli ébredéskor eleinte nagyon ünnepélyesen viselkedtek egymással szemben és elégedetlenül tárgyalták az időjárást. A félig összehúzott függönyön keresztül a világítás szürkének, bizonytalanoknak látszott. De amikor Pritchard megkérdezte: — Hogy érzed magad? — és Constance szemöldökét összeráncolta nagy igyekezetben, hogy pontos, megfelelő választ adhasson, így felelt: — Örültem felönnnek érzem magam, — a fiú akarata ellenére hangos nevetésbe tört ki és már oda is volt az ünnepélyes hangulat.

Kényelmesen, nyugodtan feküdtek az ágyban, magukról beszélgettek, aprólékosan megtárgyalták a közös jövőt, de Constance izgult egy keveset, jöllehet nem túl komolyan, hogy megbotránkozott a szállóbelieket. Pritchard azonban megnyugtatta, hogy emiatt nem érdemes aggdólnia, mert bármit tehetnek az idegenek Svájcban, azon senki meg nem botránkozik, mire Constance sokkal kényelmesebben érezte magát, mint amikor eddig és örült, hogy ilyen civilizált országba érkezett.

Megbeszéltek az esküvő előkészületeit, a fiú kérésére Francia Svájcban, mert nem akart németül házasodni és Constance kijelentette, nagyon sajnálja, hogy ez neki magának nem jutott eszébe.

Ezután elhatározták, hogy felöltöznek, mert nem tölthetik életük hátralévő részét ágyban és Constance számára szomorú és megrendítő felfedezés volt, mikor látta, hogy a fiú teste milyen sovány. Összeesküvő módjára a következő szavak jutottak eszébe: „tej, vaj, tojás, pihenés...” Együtt léptek ki a szobából bátor elhatáro-

zással, de történetesen sem a folyosón, sem a lépcsőházban nem találkoztak senkivel, így hát duplán örültek annak, hogy nyíltan viselkedtek s ugyanakkor mégsem derült ki titkuk és Constance ezt szerencsés előjelnek tekintette.

Kiderült, hogy majdnem ebédidőre értek a tisztára sürolt faburkolatu ebédlőbe. Megittak egy pohár narancs-szörpöt, utána sonkás-tojást, isteni finom, forró feketét és evés közben, amikor hirtelen könnyek törtek elő Constance szeméből, Pritchard megkérdezte, miért sír.

— Azokra a reggelikre gondolok, melyeket ezennél együtt fogunk elfogyasztani — mondta a lány és erre Pritchard szeme is könnybelábadt, amint az asztalon át ránézett és akkor a lány megszólalt: — Gyakrabban kell sírnod, drágám...

— Miért?
— Mert ez annyira nem angolos — válaszolt Constance és ezen mindketten nevettek.

Reggeli után Pritchard kijelentette, hogy felmegy a hegyre néhány kört szaladni és megkérdezte, vajon a lány vele tart-e, de ő azt felelte, hogy a nap túlságosan hangulatos a sieléshez. A fiú arra a szóra, hogy „hangulatos” felkacagott.

Constance azt mondta, hogy néhány levelet kell megírnia, mire a fiú arca elgondolkodóvá lett. — Ha úriember volnék — mondotta — azonnal írnék apádnak és mindent bevallanék.

— Ne merészelj — tiltakozott a lány komolyan, mert ismerte apját és tudta, hogy a levélre az első repülőgéppel átjönne.

— Ne aggódj, nem vagyok az a fajta úriember.

Constance utánanézett, amíg csak el nem tűnt az utca két oldalát szegélyező hódombok között piros szveterében, léceivel a vállán, gyermekesen, vidáman. Aztán felment a szobájába és levelet írt Márknak. Megírta, hogy újból átgondolta a dolgot és nagyon sajnálja, de rájött, hogy tévedett. Gyengédhangú levél volt, bár írásközben Constance nem élvezte szobája kellemes melegét. Pritchard nevét a levélben nem említette, mert ez nem tartozott Márkra.

Ezután apjának írt és közölte vele, hogy szakított Márkkal. Apjának sem tett említést Pritchardról, mert nem akarta, hogy a következő repülőgéppel megérkezzenek és nem írt a hazautazásról sem. Mindezzel még várhat.

Leragasztotta a leveleket, utána lepihent és álomtalanul aludt több mint egy óra hosszat. Ezután sportruhába öltözött, elment a postahivatalba, feladta a két levelet, lesétált a korcsolyapályára és elnézte a gyermekek forgását a jégen. A szállodába visszavezető úton betért egy sportüzletbe és vásárolt Pritchard számára egy pehelykönnyű sárga szvettet, mert nemsokára forrón süti a nap és a téli holmik túl melegek lesznek.

A bárban leült és nyugodtan várakozott, amikor jött valaki a hegyről és elmondta, hogy az angol fiú meghalt. Öhözta közvetlenül senki nem jött elmondani a hírt, mert erre senkinek nem volt különösebb oka.

Az oktató, akivel Pritchard néhanapján együtt sielt elmesélte a bárban egy amerikai társaságnak, hogy az angol nem volt elég óvatos, nekiszaladt egy fának és öt percen belül halott volt. — Kar érte, derék, vidám fickó volt szegény — tette hozzá a sioktató —, de túl gyorsan siklott lefelé. Nem volt meg a technikája ehhez a sebességhez.

A sioktató nem mondta éppen, hogy megszokta a léceken való halálát, de nem is volt túlságosan meglepett. Ő maga is eltörte már néhányszor a lábát és valamennyi barátja nekiszaladt már sielés közben fáknak, házfalaknak, nyáron pedig, amikor sziklamászókat kalauzolt a hegyekben, szintén gyakoriak voltak a balesetek. Szerinte az egész úgy hangzott, mintha elkérülhetetlenek lennének a balesetek, melyekkel időnként a technikai ismeretek hiánya miatt a hegyekben fizetni kell.

Constance a temetési menetben a fekete lepellel bevont szán után lépdelt a templomudvarra. A földbeásott sírgödör meglepően feketének tűnt a tél makulatlan fehérsége mellett. Angliából senki nem érkezett a temetésre, mert nem volt senki, aki érkezhetett volna, csak az elvált feleség küldött táviratilag virágot. De a falubeliek közül sokan megjelentek barátságból, valamint néhány sielő-üdülő is, akik felületesen ismerték Pritchardot és amennyire a többiek tudták, Constance is ezek közé tartozott.

A sírnál a sioktató mesterségbeli megszokottsággal ismételte: „Nem volt meg a technikája ehhez a sebességhez...”

Constance a gazdátlan sárga szvettet odaajándékozta a szobalánynak a férje részére.

Nyolc nappal később megérkezett New-Yorkba. A kórkötőben apja várta. Már messziről integettek egymásnak és Constance még a távolból is megállapíthatta, mennyire nyire boldog az apja, hogy viszontláthatja őt. A rakparton összecsokolóztak és apja hosszan, melegen ölelte, majd kartávolságnyira hátralepett és gyönyörű kövé kijelentette: — Micsoda ragyogó színben vagy drágám, látod... hát nem volt igazam? Tudom én mit beszéltek.

— Igen apám — felelt engedelmesen Constance és nagyon szerette volna, ha apja elhallgatta volna a megjegyzést. — Hogy is tudtam rá valaha haragudni — gondolta magában — hiszen nem önző, nem ostoba, vagy kérielhetetlen, csak magányos...

S mialatt apja megfogta a kezét, úgy, mint valaha kislánykorában, amikor együtt jártak sétálni és odavezette a vámhivatal asztalához, együtt várták, míg megérkezik a hajóról a poggyász.

— V E G E —

Fordította: Marton Ilona

Tasziló
kozniak
megkérdi
— Hog
— Ne
látok a
máh odá
elhatához
gok. Ki is
magam
— Mij
— Nyo
lamvédelt
— Meg
az Avóná
hod ezt e
— Nag
ka. Meg
megállító
bejön. M

A nem
és a ren
van ném
különbség
ási, mint
és egy
zött. Mib
ség?

● A
életveszél
Jeten do
kém a h
élvezi és
reális ve

● A h
ök birto
törvényte
vényellen
hajt végr
gálhatna
tudomány
súgó a f
mezője,
között, h
kat, akik
nak info

● A
elsősorba
veszélyes
kájának
ménye, h
tönbe jut

● A
egyike a
baknak.
dalmi m
nek. A b
és aljas
gényén k
lítésremé
amely ve

Mint e
minden r
bizalmi
ezek az
lető orsz
sen más
lyokból k
képzettség
ájuk. A
gokban v
közás kö
van. Az,
hírszerző
azon műli
biznak-e
hogy kie
— azaz
van-e,
azt, hogy
A polit
ben az o
belső, mi

Kinzás
sekkel,
számítala
szerzik m
ket az i
ennek lé
lyen bony
legjobban
lusztrálha

Ismerte
bert Bud
származás
te, intellig
hogy az
tehette g
sével val
reggel val
re. Csala
a rendő
kitinő á
nem volta
Egy nap
ta, hogy
spicli. A t
nem is n
lányeg,
emelni b
szenvedély
szerette a
Esküdt ell
munizmus
veszélyben
jelenti fel
kijelentése

A RENDŐRSÉG NYOMÁBAN

— Havas László cikksorozata —

IV. A hóhér szállítói

mai idejüket szolgálják. Benne foglaltatik ebben a számban a határrendőrség is, a „zöld Ávó”, ahogyan a képparolis biztonsági szervekkel való megkülönböztetéssel nevezték őket. Az „ofenzív” osztályok — azaz a kémszervezetek — a „zöld” Ávóhoz tartoztak.

Mint említettük, a kommunista országokban ugyanazokat az embereket alkalmazták belső szolgálatra, mint a hírszerző munkára. Többnyire azok, akik jól beváltak otthon és már elegendő vaj volt a fejükön, a nyugati hatóságokkal szemben, semhogy elárulták volna megbízóikat, áthelyezték a külszolgálatra. Gyakran valóságos vetélkedés folyt egy-egy megbízhatóbb és használható emberért a zöld és a kék Ávó között. Még ennél is furcsább volt a helyzet akkor, amikor meglétezett a honvédelmi minisztériumhoz tartozó katonapolitikai osztály (a tulajdonképpeni kémelhárító), mely később beolvadt az Ávóba. Ebben az időben sikerült fordult elő, hogy a két párhuzamos szerv emberei egymást provokálták. Ilyenkor azután az ÁVO letartóztatta a katonapolitika emberét, az pedig az Ávót.

De a besugók tevékenysége később is főként egymás megfigyelésében merült ki. Hasonló volt velük a helyzet, mint a tényleges ávosokkal: nem volt munkájuk.

BEDRÓTOZOTT AUTÓBAN

A Sztálin halála utáni, olvadási korszakban a titkos rendőrségen is egyre hajtottak bizonyos átszervezéseket és csökkentették a létszámot. Azok, akik megmaradtak, annál buzgóbban igyekeztek megbizonyítani, hogy szükség van rájuk.

Ebben az időben tiltották be a provokációkat is. A provokáció kritériuma, hogy valakit olyan cselekedet elkövetésére igyekeznek rábírni, melyet eredetileg nem volt szándékában elkövetni. Azaz: elegendő volt a predispozíció, hogy valaki börtönbe, vagy bíróra kerülhessen. A sztálini években az volt az irányelv, hogy aki egyáltalán képes államellenes tevékenységre, azt rá kell bírni, hogy mielőbb meg is kísérelje azt, mert így időben likvidálják. Az enyhülés periódusában úgy vélték, hogy nem szabad senkit eredeti szándékai ellenére büntetés alá vonni. Az, aki nem szereti a rendszert, de elviseli, haljon meg szépen természetes halállal, majd a gyerekek, a második nemzedék már hithű kommunista lesz (ez az elmélet a magyar forradalomban döntött). Elvben tehát betiltották a provokációt és igyekeztek a besugók munkájának informatív jellegét adni.

A kommunizmus első éveiben volt a politikai rendőrség a legkorruptabb. Mindenki igyekezett megszűnti a maga kis pecsenyéjét és nem riadtak vissza a legdurvább provokációktól sem. Ebben az időben főleg a disszidálás elleni küzdelem volt a „zöld” ÁVO fő feladata és egyben ez bizonyult a legvédelmezőbb ügyletnek is, mert a kicsempészésre szánt javak elköltésére elégtelenül gyenge volt az ellenőrzés.

Egy esetet említünk meg, hogy kitűnjön, milyen messze ment a rendőrség a provokációban. A tiltott határátlépés büntetését (amelyre tulajdonképpen szabályosan katonaság, mert a legénység között sokan kato-

nal idejüket szolgálják. Benne foglaltatik ebben a számban a határrendőrség is, a „zöld Ávó”, ahogyan a képparolis biztonsági szervekkel való megkülönböztetéssel nevezték őket. Az „ofenzív” osztályok — azaz a kémszervezetek — a „zöld” Ávóhoz tartoztak.

Mint említettük, a kommunista országokban ugyanazokat az embereket alkalmazták belső szolgálatra, mint a hírszerző munkára. Többnyire azok, akik jól beváltak otthon és már elegendő vaj volt a fejükön, a nyugati hatóságokkal szemben, semhogy elárulták volna megbízóikat, áthelyezték a külszolgálatra. Gyakran valóságos vetélkedés folyt egy-egy megbízhatóbb és használható emberért a zöld és a kék Ávó között. Még ennél is furcsább volt a helyzet akkor, amikor meglétezett a honvédelmi minisztériumhoz tartozó katonapolitikai osztály (a tulajdonképpeni kémelhárító), mely később beolvadt az Ávóba. Ebben az időben sikerült fordult elő, hogy a két párhuzamos szerv emberei egymást provokálták. Ilyenkor azután az ÁVO letartóztatta a katonapolitika emberét, az pedig az Ávót.

De a besugók tevékenysége később is főként egymás megfigyelésében merült ki. Hasonló volt velük a helyzet, mint a tényleges ávosokkal: nem volt munkájuk.

A Sztálin halála utáni, olvadási korszakban a titkos rendőrségen is egyre hajtottak bizonyos átszervezéseket és csökkentették a létszámot. Azok, akik megmaradtak, annál buzgóbban igyekeztek megbizonyítani, hogy szükség van rájuk.

Ebben az időben tiltották be a provokációkat is. A provokáció kritériuma, hogy valakit olyan cselekedet elkövetésére igyekeznek rábírni, melyet eredetileg nem volt szándékában elkövetni. Azaz: elegendő volt a predispozíció, hogy valaki börtönbe, vagy bíróra kerülhessen. A sztálini években az volt az irányelv, hogy aki egyáltalán képes államellenes tevékenységre, azt rá kell bírni, hogy mielőbb meg is kísérelje azt, mert így időben likvidálják. Az enyhülés periódusában úgy vélték, hogy nem szabad senkit eredeti szándékai ellenére büntetés alá vonni. Az, aki nem szereti a rendszert, de elviseli, haljon meg szépen természetes halállal, majd a gyerekek, a második nemzedék már hithű kommunista lesz (ez az elmélet a magyar forradalomban döntött). Elvben tehát betiltották a provokációt és igyekeztek a besugók munkájának informatív jellegét adni.

A kommunizmus első éveiben volt a politikai rendőrség a legkorruptabb. Mindenki igyekezett megszűnti a maga kis pecsenyéjét és nem riadtak vissza a legdurvább provokációktól sem. Ebben az időben főleg a disszidálás elleni küzdelem volt a „zöld” ÁVO fő feladata és egyben ez bizonyult a legvédelmezőbb ügyletnek is, mert a kicsempészésre szánt javak elköltésére elégtelenül gyenge volt az ellenőrzés.

Egy esetet említünk meg, hogy kitűnjön, milyen messze ment a rendőrség a provokációban. A tiltott határátlépés büntetését (amelyre tulajdonképpen szabályosan katonaság, mert a legénység között sokan kato-

A csempész megkérte várjon egy kicsit, megpróbál telefonálni a társának és lemondani az ügyet. Nagyon kellemetlen a dolog, mert már előkészületeket tettek és költségei vannak. Ezeknek fedezésére meg kell egyezni. Az egész család türelmesen vár a kocsiban, míg megjött a „társ”, aki persze államvédelmi nyomozó volt. Ektelelen dühbe jött, mert már biztosan számított a szakmányra — tudta, hogy az ékszerész jelentős értékeket visz magával. Rákibált az emberére: Jól nézünk ki, ha a piszkos kap-

talisták döntenek el, akarnak-e disszidálni, vagy sem? Nem érdekel, mit akar a zsidó! Indulás! — A halálra rémült család megkísérelte, hogy kiszálljon a kocsiból. A nyomozó azonban óvatosságot tanúsított: szépen bedrótózta a kocsit az ajtó, előrelépett a sofőr mellé, pisztolyt fogott rájuk és vitte őket egyenesen le a határra. Ott azután jegyzőkönyvet vett fel, hogy közvetlenül a határ közelében elfogta őket, a disszidálási szándékot tagadják, de a náluk levő értékek és egyéb körülmények kétségtelenné teszik azt.

AGYMOSÁS ÉS MOZISZOBA

Amikor a kommunista rendőrség munkájába akarunk betekintést nyerni, miért csupán a besugói rendszerről beszélünk? Ez lenne hát e munkának legfőbb tényezője? És a többi eszközök? A körültekintő nyomozás, a detektívregényekből ismert hagyományos módszerek?

A rendőrségi nyomozásnak két stádiuma van: az egyik a bűnös személyének megállapítása és annak kézrekerítése, a másik pedig a bűnös beismerő vallomása, a kicsikarása, ha az vonakodna azt magától megtenni.

A hagyományos módszerek szinte teljesen idegenek a modern kommunista rendőrség előtt. Aki azt hiszi, hogy az ÁVO nyomozóinak fegyveres leszállás gombok azonosításából és egy hajszál színének analíziséből áll, az lebecsüli ezt a rendőrséget. Lebecsüli, mert nem ismeri azt a primitív, de hatalmas gépezetet, mely rendelkezésükre áll és tulbecsüli, mert azt hiszi, hogy szabályosan kiképzett, tanult rendőrök-ről van szó. A besugási apparátus, ez a monstruózus informatív szerv, a nyomozói pepecselés nagy részét megszabadítja a politikai rendőrséget. Megfigyelései olyan sokoldalúak, annyira kiterjednek az élet minden területére, hogy szinte elképzelhetetlen, hogy a rengeteg vaktában kilőtt lövés időnkint ne találja bele a célba, ha ilyen cél véletlenül valóban feltűnik.

Sokkal nehezebb ítéletet mondani azokról a módszerekről, melyekkel a beismerő vallomásokot szerzik meg a szerencsétlen gyanúsítottaktól. Ezekről a módszerekről már könyvtárakat írtak össze. Számítalan elméletet van forgalomban arról, minek köszönhető, hogy a nagy és kisebb perek vádlottjai majdnem minden esetben engedelmesen „bevallják” a soha el nem követett bűnöket és meg tudják leírni a vádiratot. A módszerek:

- Kivallatás és kifárasztás.
- „Vegyí úton” (gyógyszerek és kábítószerek) született vallomások.
- A hozzátartozók életéért való aggodalom.
- Igéret arra, hogy titokban szabadonbocsátják őket a látványos perek után.
- Hivatkozás magasabb pártterületekre (kommunisták esetében).
- Egy félig-meddig tébolyult elmeállapot előidézése különleges fényhatások, filmvetések és hangok ismétlésével (a Ruff Lajos könyvében leírt „mozsizoba”).

Azt hisszük, mindegyik elméletnek az a hibája, hogy egyetlen módszerre igyekeznek visszavezetni az elért eredményeket. Sokkal valószínűbb, hogy összetett, bizonyított, gazdagon variált eljárásokat alkalmaznak.

Egy azonban bizonyos: a kommunista politikai rendőrség két legfőbb segítő-

eszköze a besugói rendszer, valamint a fizikai és pszichikai erőszak.

Miért beszélünk a kommunista rendőrségről? Hát elképzelhető egyáltalán rendőrségi gépezet az erőszak alkalmazása nélkül, vagy annak mérsékeltebb, emberibb módon való alkalmazásával? (Folytatom)

Ramon Segarra sevillai festőművész megegyezett az adóhivattal, hogy adóhatalmát a képeivel fogja törleszteni. Ezentől két meghatározott nagyságú képet kell beszovaltatnia, egyet az adóhatalmát, egyet pedig az esedékes adó fejében.

Segarra művészi eszközökkel adott kifejezést adófizetői elkeseredésének és az évek során a következő témájú festményeket nyújtotta be fizetésül az adóhivatalnak: „AII baba és a negyven rabló”, „Sáskajárás”, „Jézus kiül a kufarokka a templomból”, „Csenda élet vérszopó pőcékkel”.

A sevillai adóhivatal nyílván elértette a célját, mert felszólította a festőművészt, hogy barátságosabb témákat válasszon adófizetés céljából.

(The New Yorker)

A Schiller jubileum alkalmából ásták ki a német kulturtörténészek azt a rövid de nem hízelgő kritikát, mely a nagy költő „Orléans szűz” című darabjának mainzi bemutatója után látott napvilágot. A kritika így hangzik:

„Az orléans szűz 1412 január hatodikán született egy Domrémy nevű falucskaiban. 1431 május 3-án égették el Rouenben a piacon és 1906 október 23-án temették el a mainzi színházban. Nyugodjék békében.” (Die Weltwoche, Zürich)

Kérdés: Tényleg olyan feddhetetlen multja van némi emigráns magyar politikuskak?

Felelet: A bíró megkérdezi a vádlottot: — Büntetve volt? — Szóra se érdemes, bíró ur — siet a válasszal a vádlott —, az egész husz évvel ezelőtt volt. — És azóta. — Azóta börtönben ültem. (Borsszem Jankó)

Egy ismert hollywoodi filmszínész ötödikszor egy szobrászhoz ment férjhez. Pár héttel az esküvő után egy újságíró megkérdezte a filmszínészt, boldog-e újdonsült szobrász-férjével. — Ó, nagyon boldog vagyok — lelkesedett a filmszínész —, olyan boldog és meglepett vagyok, hogy elhatároztam, ezentúl csak szobrászokhoz fogok feleségül menni.

(The Hollywood Reporter)

Tasziló és Arisztid találkoznak az utcán. Tasziló megkérdi: — Hogy vagy öhegem? — Ne is kéhédezt. Nem látok a nyomóhtól. Tudod, ma odáig jutottam, hogy elhatároztam, dolgozni fogok. Ki is néztem egy állást magamnak.

Milyen állást? — Nyomozó leszek az Államvédelmi Hatóságnál.

Meg vagy öhölve? Te az Ávónál? És, hogy akahod ezt csinálni?

Nagyon egyszerű munkára. Megyek az utcán és megállítok bátkit, aki szembejön. Megkérdem: Uham,

mi a véleménye a hendszehöl? Ehhe a pasas azt fogja mondani: Az, ami önnék. — Ugy? — mondom én — akkohl le van tahtóztatva.

Budapesten sokat nevettek ezen a viccen. Nem is várták meg a poént, már ott kezdtek nevetni, amikor az arisztokrata Arisztid azt mondja, hogy az Ávónak fog dolgozni, Micsoda képzetelenség!

Pedig a kommunista politikai rendőrség és a hírszerző szervek ügynökeinek jelentős része kerül ki az arisztokraták és más „előkölő” társadalmi osztályok tagjai közül.

KIBŐL LESZ BESUGÓ?

A nemzetközi hírszerzők és a rendőrség között van némi hasonlatosság. A különbség mégis olyan óriási, mint egy szentéletű pap és egy templomrabló között. Miben áll ez a különbség?

A hírszerző állandó életveszélyben, idegen területen dolgozik. A rendőrkem a hatóságok védelmét élvezi és alig néz szembe reális veszéllyel.

A hírszerző információk birtokába kíván jutni törvénytelen úton, tehát törvényellenes cselekedeteket hajt végre. Információi szolgálhatnak hadászati, ipari, tudományos célokra. A besugó a fennálló rend védelmezője, feladata egyebek között, hogy leleplezze azokat, akik ilyen úton akarnak információhoz jutni.

A hírszerző munkája elsősorban önmaga számára veszélyes. A besugó munkájának elsősorban következménye, hogy másokat börtönbe juttat.

A hírszerző munkája egyike a legromantikusabbnak. Állandó tárgya irodalmi műveknek és filmeknek. A besugó élete lapulás és aljas intrika. Gorkij regényén kívül alig van említesreméltó irodalmi mű, amely vele foglalkozna.

Mint említettük, a világ minden rendőrsége dolgozik bizalmi ügynökökkel. De ezek az ügynökök és az illető ország hírszerzői teljesen más társadalmi osztályokból kerülnek ki, más a képzettségük és intelligenciájuk. A kommunista országokban viszont a két foglalkozás között erős rokonság van. Az, hogy besugó hírszerző lesz-e, többnyire azon múlik elsősorban, megbízna-e benne annyira, hogy kiengedjék külföldre, — azaz elegendő eszközük van-e, hogy meggátolják azt, hogy ne térjen vissza?

A politikai rendőrség ezekben az országokban úgy a belső, mint a külső ügynö-

EGYMÁS KÖZÖTT

Kínzásokkal, fenyegetésekkel, pénzzel és még számtalan más eszközzel szerzik meg maguknak ezeket az ügynököket. Hogy ennek lélektani alapjai milyen bonyolultak, azt talán legjobban egy példával illusztrálhatom a sok közül.

Ismertem egy fiatalembert Budapesten, akinek származása, osztályhelyzete, intelligenciája olyan volt, hogy az semmiestre sem lehetett gyanússá a rendőrséggel való együttműködésére. Családja nem volt, baja a rendőrséggel nem volt, kitűnő állásban dolgozott, nem voltak anyagi gondjai. Egy napon azután beavallotta, hogy évek óta rendőrségi. A történet hosszas és nem is nagyon érdekes. A lényeg, amit érdemes kiemelni belőle, ez: az ifjú szenvedélyes fecsegő volt és szerette a politikai vitákat. Esküdt ellensége volt a kommunizmusnak. Így állandóan jelentelt fel valaki vérszóját a jelentéséért. Amikor el-

vállalta a megbízást, elsősorban egy gondolata volt: ezentúl szabadon megmondhatja véleményét, nem kell félnie, hogy provokációval áll szemben, mert most ő a provokátor. Hihetetlennek hangzott, amit mondtott, de azóta sem tudtam egyéb magyarázatot találni magartartására. Kétségtelen, hogy ha nem is ilyen elhatározó módon, de nagyon sokaknál szerepet játszik az állandó szorongás érzetétől való szabadulás vágya. Ördögien csábító a gondolat, hogy a rettegett ÁVO, melynek eddig a hatalmára is összerázkódtak, ezentúl szövetségesük lesz.

Hogy akár hozzávetőleg is, mekkora a kommunista bizalmi hálózatok létszáma, azt a magunkfajta halandó nem tudja. A magyarországi titkosrendőrség forradalom előtti létszámát nyugati megfigyelők százhusz-ezerre becsülték. Ennek egy része tulajdonképpen szabályosan katonaság, mert a legénység között sokan kato-

1959 XII 4 Uj Kelet 13

Az idő: 1950 év szeptember havának huszonötödik napja. A hely...? Ez a völgy, itt, a vermonti hegyekben, ahol születtem és gyermekkoromat töltöttem. Átszeltem a tengereket és elfogadtam szerelmesem hazáját a magaménak. Aztán jött a háború, szerelmem ellenére idegen lett belőlem és én újra visszatértem ide, a völgybe.

Félórával ezelőtt lesétáltam az útra a juharfák aranyvörös boltíve alá, a postást vártam, aki mindössze háromszor hetenként jön a vermonti hegyek e távoli pontjára. A hét e három napján korán reggel, nyugtalanul ébredtek, mert mindig megvan rá a lehetőség, hogy levelet kapjak Pekingből, Geraldtól. Már hónapok óta nem jött egyetlenegy sem. De ma reggel megérkezett, a postás megállt, előkereste a kötegből és ideadta.

— Itt van, amire vár — szót.

Amíg tovább nem ment, a levelet nem nyitottam ki. S akkor, a keskeny ösvényen, a boltozatosan felémboruló juharfák lombja alatt átcsillanó őszi fényben felnyitottam a borítékot. Miközben olvastam, éreztem, hogy ez az, amire már régóta számítottam. Vagy nem is... inkább tudtam azt tudtam, hogy nincs benne semmi meglepő. Gerald nem okozhat számomra meglepetést, megbotránkozást, vagy fájdalmat. Szerettem őt, most is szeretem és örökké szeretni fogom.

Újra, meg újra átolvastam a sorokat. A csendes őszi levegőben, melyet még egy könnyű szellőcske sem kavart fel, aranyárga levelek áradata hullott a földre. A szavakból, melyeket leírt, szinte hallom Gerald hangját:

„Kedves feleségem,

mielőtt elmondanám neked, amit el kell mondanom, hadd valljam meg, hogy csak téged szeretlek. Bármint készülök is tenni, emlékezz rád, te vagy az, akit szeretek. S ha nem is kapsz több levelet, ne feledd, tud, hogy szívemben minden nap írok neked...”

Igy kezdődött a levél és amint olvastam, világosan tudtam, mi következik tovább. Végigolvastam, s aztán Gerald hangjának csengésével lelkemben, hazamentem. A ház üres, Rennie iskolába ment. Most örülök ennek a magányosságnak; itt ülök szobámban az íróasztal előtt és írok. Gerald levelét elzártam egy fiókba. El fogom felejteni. Legalábbis egy időre el akarom felejteni, míg ez a dermedtség elmúlik a szívemből. Egyedül az nyugtat meg, hogy leírhatom, amit érzek, hiszen nincs senkim, akinek elmondhatnám.

Igen... Ez a nap is úgy kezdődött, mint akármelyik másik. Mostanában korán kelek. A szomszédos gazdálkodók már hajnali négy órakor fent vannak és röviddel alkonyat után térnek nyugvóra, akárcsak a kínai parasztok. De Gerald szereti a csendet, míg a többiek alusznak és így házasságunk éve alatt megszoktam a kései lefelkést. Edesek voltak az éjszakai órák a mi kicsiny kínai házukban. Besötétedés után elhaltak az utca hangjai és csak a munka utáni órákban hallottuk a muzsikaszót. A házukat körülvevő alacsony falak felett kéthúru hegedű hangjai áramlottak udvarainkra. Szomszédunk, Mr. Hua hangszeréből szálltak a hangok, aki nappal selymeket árusított közeli üzletében. Nyaranta Geralddal kiültünk a fenyőfa alá az aranyhalak medencéjéhez és Rennienek is megengedték, hogy velünk maradjon a késő esti órákig. Rennie egyetlen fiunk. A kislányunk hirtelen halt meg, picikorában. Reggel még élt és nevetett — este nem volt többé. Nem tudom miért halt meg. A bánatom egy része annak az árnyak, melyet fizetnem kellett, mert Geraldot szerettem és elmentem vele Kinába.

Ezután hosszú időn keresztül — nekem nagyon hosszú — nem volt gyermekünk. A fájdalom lecsúszott, de Gerald fájdalma még az enyémmel is nagyobb volt. Azt hittem, soha nem szűnik meg gyászolni elvesztett gyermekünket. Hónapokon keresztül nem tudott aludni és olyan keveset evett, hogy karsu, magas alakja szinte csontvázzá fogott. Visszafojtottam saját könnyemet, hogy az ő gyászát enyhíthessem.

— A te hazádban kellett volna maradnunk — ismételte férjem egyre. — Ha Amerikában maradunk, kislányunknak nem kellett volna meghalnia. Túl sokat raboltam el tőled.

Mellére hajtottam a fejemet.

— Ahová te mégy, oda megyek én is, bármilyen legyen is az ára.

Gerald különös pillantással nézett rám. — Ez a különbség az amerikai és kínai asszony között. Te első sorban feleség vagy és csak aztán anya.

— Melletted feleség vagyok és tudom, hogy sohasem lehetnél volna boldog Amerikában.

Mert nem lett volna boldog. Tudtam már akkor és tudom most. Bár Pekingben múlt pillanatokra gyakran éreztem honvágyat Vermont tiszta hegyei után, mégis boldog voltam ott. A város olyan, mint valami gazdag ékszer, melyet dúsán aranyoz idő és történelem. Lakosai udvariassak, vidámak és én nyugalomban, szépségben képzeltem el ott az életemet. Azt hittem, sok-sok év múlva egyszer ott fognak eltemetni Gerald oldalán. Mert mindketten hosszúéletű ősöktől származunk.

És mégis, most itt vagyok ebben a vermonti faluban, Raleighben, egy magányos házban, tizenhét éves fiunkkal, Rennievel, egyedül. És, mióta ez a levél megérkezett, nem hiszem, hogy valaha is viszontlátom Geraldot.

Mint már említettem, ez a nap is úgy kezdődött, mint annyi más. Reggel hat órakor keltem, segítettem Matt-nek négy tehenünk fejésénél, a kannákat kivettem az istálló tornáczára, ahonnan a tejeskocsi elviszi és teletöltöttem a nagy cinkorsót habzó, friss tejjel Rennie részére. Ezután felmentem a konyhába és elkészítettem a reggelijét. Rennie az esti fejésnél segítkezik. Ő éppen

olyan, mint Gerald. A korai felkelés valóságos kín számára, de a legnagyobb könnyedséggel képes a késő esti órákig dolgozni. Most, hogy egyedül vagyok, visszatértem gyermekkorom szokásaihoz, mert itt születtem ezen a helyen, amely valaha nagyapámé volt, aztán apámé lett és most az enyém. Apám a maga módján bizonyos fokig újítónak számított, elhanyagolta a gazdálkodást, mindenféle „szerkezeteket” (mint ő nevezte) gyártott. Két-háromféle találmánya be is vált, többek között egy tojásmosógép. De mégis a gazdaságból élte, az táplált bennünket és maradt valami kis készpénzünk is az apámra szállott örökségből nagyapámtól, aki nem volt gazdálkodó, hanem híres ügyvéd. Mikor Gerald és én házasságot kötöttünk, apám már nem élt és anyám egyedül lakott ebben a házban. Anyám Rennie születése előtt halt meg, ránhagyva a házat és Matt Greene-t, aki a gazdaságot gondozta, míg én Pekingben voltam, s aki azóta is, naponta jár hozzám. Amikor el kellett szakadnom Geraldtól, erre a helyre tértem vissza. Nem volt máshova mennem.

Amidőn Rennie a hűvös, tiszta éjszakai levegőtől rózsás arccal ma lejött hálószobájából. „Jó reggelt, anyám”-mal köszöntött és megcsókolta az arcomat.

— Jó reggelt, fiam — válaszoltam.

Ezt a szokást apja honosította meg házukban, mindig köszöntöttük egymást, valahányszor eltávoztunk, vagy megérkeztünk valahonnan.

— Amikor kilépsz a házból — oktatta Gerald a fiát — istenhódzdot kell mondanod szüleidnek, tudniuk kell, hová mégy, visszaérkezésed után pedig azonnal jelentkezel és érdeklődsz hogylétük iránt. Így parancsolja ezt a gyermeki álmzat.

— Hogy érzed magad, anyám? — érdeklődött Rennie.

— Nagyon jól, köszönöm szépen — válaszoltam.

— Remélem, jól aludtál?

— Köszönöm, kitünően — feleltem.

Egymásra mosolyogtunk és mindketten Geraldra gondoltunk. Rennie az apjára, én a férjemre. Rennie egészen olyan, mint az apja. Korához képest magas, a haja és szeme fekete, a bőre olyan sima, amilyen csak kínai ősöktől örökölheto. Profilja gyönyörű szép, vonásai finoman gyengédek és mégis erőteljesek.

— Új le, fiam — mondtam — kész a reggelid.

A reggeli Rennie számára monumentális étkezés. A zabpehelybe barna cukrot és tejszínt kever. Gerald megtöltötte a fehér cukor használatát és Pekingben csakis a sötétszínű kínai cukrot vásároltuk. A tej amerikai — és Rennie is amerikai, mindössze negyedrészt kínai vér képezi az ősök örökségét. Teste nem kínai, hanem erős, csont, lába és keze jóformájú, de nagy és Rennieből hiányzik apja alkatának elegáns felépítése.

— Három tojást kérek — mondja, mint rendesen.

Milyen jó, hogy csirkéket nevelék. Szerény kis örökségemből nem telnek tojásra és húrra abban a mennyiségben, amint Rennie kívánja. A szalonna is fényezés-számba megy és boldog vagyok, hogy elláthatom vele a fiamat... Nem szabadna olyan gyakran mondanom, hogy „az én fiam...”, azt kellene mondanom „a miénk”, hiszen Rennie Gerald fia is. Ezt nem szabad elfelejtenem. De egyelőre még nem tudom, hogy a mai levél milyen mértékben változtatja meg az életemet.

Az ebédlőszoba ablaka az országútra néz s az asztalról jól látható az iskola-autóbusz érkezése. Eleinte hosszú időn keresztül üresen hagytuk ezt a helyet, vártunk az időre, amikor azt az apa és férj elfoglalhatja. Mert, amikor elbúcsúztunk Geraldtól Sanghaj kikötőjében, azt mondta, hogy három hónapon belül jön utánunk. A három hónap elmúlt, de egyetlen szó sem esett érkezéséről és egyes levelei között hosszú hetek teltek el. Így hát, — mivel azt mondta, hogy az ablakból láthatja az utat. — Rennie egyelőre elfoglalta apja helyét és én nem feleltem rá sem igent, se nemet. Talán már érzem, hogy a levél úton van.

— Itt az autóbusz — kiáltott Rennie és felkapta viharokabóját és sapkáját. A tojás és szalonna, valamint három szelet barna, vajás-piritós kenyér már elfogyott és megitta a második pohár tejet is.

— Isten veled, anyám.

— Isten veled, fiam.

Gerald soha nem engedte, hogy megrövidítse ezt a megszólítást. Mikor Rennie a Sanghajban élő amerikai gyermekektől megtanulta az „anyu” és „mami” kifejezéseket, Gerald szigorú lett.

— Milyen szép szó ez: „anyám” — mondta szigorúan, — nem szabad elcsúfítanod.

Kínai nyelven beszélt, mint mindig, amikor oktatta a fiát és Rennie engedelmesskedett.

Amint egyedül maradtam a csendes házban, szokásos munkámhoz láttam. Elmostam a reggeli edényt, aztán felmentem és kitakarítottam a hálószobákat. Az én szobám az, melyet szüleim használtak egykor és az utcafrontra néz. Ot ablakán át a kilátás a nap minden órájában változik. Ma reggel hat órakor, amikor felkeltem, az óriási, kerek hold aranyzsinben bukott le az erdővel borított hegyoldal mögé. Vízszintes sugarai még elég erősek voltak ahhoz, hogy a sudár törzsű cédrusok fekete árnyékát a völgyben fekvő szürke sziklára vetítse. Bár szerettem a pekingi házuk alacsony kőfalait, ezt a tájképet jobban szerettem. Gerald nélkül inkább saját hazámat választom. Vele együtt — minden ország jó és szép nekem.

A dél felé tekintő ablakon derűs napokon beárad szobámba a napfény. Rendbehoztam nagy, négyoszlopos ágymat, letörölgettem a polcokat, szekrényeket és a fehér kandallópárkányt. A levegő tiszta és pormentes a padlót csak könnyedén át kell simítanom. Néha csodálkozom azon, milyen könnyedséggel végzem a munkát

ebben a házban, míg pekingi otthonunkban őt szolgálva volt szükségem, legalábbis, azt gondoltam, hogy szükségem van rájuk. Gerald kívánta így, nem szerette, ha dolgozom, féltette a kezeimet. Igaz, a kezem szép... ezt vette észre rajtam legelőször.

— Milyen szép a keze — mondotta.

Feleltem és alaposan megnéztem. — Igazán szép...? — kérdeztem kissé ostobán. Nem... nem is ostobán, hanem, mert még egyszer hallani akartam.

— Az amerikai nőknek általában rossz a kezük — folytatta ő, — ezt megfigyeltem, mert anyámnak, aki kínai nő volt, különlegesen szép kezei voltak.

— Minden kínai asszony keze különlegesen szép? — kérdeztem.

— Igen.

Ugy emlékszem, soha többé nem beszélt újra a kezemről, de ezt nem felejtettem el. Talán azért szeretett belém, mert a kezem anyjára emlékeztette. Honnan tudhatnám én azt most már?

Majdnem három hónappal ezelőtt kaptam Geraldtól utoljára levelet a mai előtt. S azt sem Sanghajban, hanem Hongkongban adták fel, a borítékon ismeretlen a kézírás...

...Nem szabad aggódnod, ha leveleim nagy időközben, ritkábban érkeznek... írja Gerald, ...nem tudom megírni neked az okait, s azt sem tudom, hogy ez a levél milyen úton-módon érkezik hozzád. Ha válassz, ne az én címemre küld, hanem a borítékon lévő feladóéra. Lehet, hogy hosszú hónapokba telik, míg újra írhatok...

Amikor elszakadtunk egymástól — a japán háború kitöréséig erre nem került sor — kezdetben naponta rendszeresen leveleztünk. Aztán úgy alakult, hogy az északi tartományok az ellenség kezére kerülhetnek, s ekkor Gerald követelte, hogy Rennie Csunkingba vigyem, mielőtt a vasúti összeköttetés megszakad Hankow-val.

— Nélküld menjek? — kiáltottam.

— Amint lehetséges, jövők utánatok — felelte. — Most nem hagyhatom el a kollégiumot.

Gerald az egyetem vezetője volt és súlyos felelősség terhelte. Tudtam, hogy igazán van, tehát elutaztam Rennievel Csunkingba. Az utazás egyáltalában nem volt egyszerű. A vonatot zsúfolásig megtöltötték a menekülők, akik a vasúti kocsi tetejét és lépcsőit is elaraszolták, hankowi szállodánk pedig tele volt menekülő gazdagokkal és kisérteikkel. Igyekeztem fenntartani a fehéremlerű haldokló tekintélyét és sikerült Rennie és a magam számára egy apró szobácskát kapni, borral való segítségével pedig nagynehezen feljutottunk egy parányi gózhajóra, amely vállalkozott a Jangcse folyón Csunkingba vezető veszélyes utazásra.

Hónapokkal később Gerald növendékeivel együtt utánunk jött. Időközben Rennie és a magam számára találtam egy kis házat a város feletti domboldalon. Őh, micsoda öröm volt viszontlátni őt. Amikor belépett a szobámba, soványan, megviseltem, termete, mintha több hüvelykkel megnőtt volna, mióta elváltunk egymástól. De elégedetnek látszott, megmaradt a katedrája, növendékeit sikerült biztonságba helyezni. A város nagylelkűen felajánlott néhány régi, az ősöktől fennmaradt házat szállásul, s miután Gerald a fiúkat elhelyezte, hazajött, hozzám.

Amikor ezen a napon átöleltem, éreztem teste melegét és tudtam, mennyire fáradt, kimerült.

— Most pihenj le — mondtam.

Körülnézett a házban, melyet én rendeztem be. Szenvedélyesen szeretem a nagy szobákat. Amikor Csunking mellett ráakadtam erre a téglából épült, tágas vidéki házra, közöltem a tulajdonossal, hogy csak abban az esetben bérelem ki, ha hozzájárul, hogy a főépületben két válaszfalat áttörsek és három szobából egy nagyot csináljak.

— De hol fognak aludni? — kérdezte fejtét ingatva és apró szeméit ide-oda forgatva. Kövér fickó volt, kopaszra borotvált és a házbérekéből élt, nem gazdálkodásból.

Ugy tettem, mintha nem hallanám a kérdést. Hogy hol alszunk, nem tartozik reá. Már elhatároztam, hogy az udvar más részén levő házban két szobát rendezek be alvás céljaira, a kapu-ház helyisége pedig megfelelő konyhának és kamrának. A szoba tehát, melyben Gerald körülnézett, tágas volt, kényelmes. Pekingből semmit sem hoztunk magunkkal, de tudtam, hogy melyik kicsiny üzletben találok meg azt, amire a ház berendezéséhez szükségem van. A kínai mesteremberek ügyesek és szeretik a szepet.

— Tehetséges háziasszony vagy — mondta Gerald. Ledült egy párnázott hintaszékbe és fejtét kényelmesen megtámasztotta. — Mennyei — sohajtott és lehányta a szemét.

Nem tudok tovább írni... sírom kell...

Február elseje. A vermonti táj hosszú heteken át téli köntösbe burkolózott, a hegyek fehérek, a völgy csendes a mély hótakaró alatt. Három nappal ezelőtt enyhé szellő és napsugár olvasztotta fel a domboldalt és az országutakat fehér takaróját, csalóka, látszattavas, jól tudom, hogy a tél még visszatér. Márciusban jönnek a legerősebb havazások, sőt, néha még áprilisban is. Ma a völgy elrejtőzik a ködben s eltűntek a hegyek is. Magam se látok tovább a kapubejártnál. A kerítést a ház körül apám emeltette anyám kedvéért, aki városban nevelkedett és képtelen volt elviselni a félelmetes távolságokat, a végtelennel tűnő hegyvonulatot, amelyet ezekből az ablakokból látott.

— Kapu mögött kell élnem — mondta apámnak — különben honnan tudhatnám, hová tartozom?

APRÓHIRDETESEK

ADÁS - VÉTEL

ORLON-KABATOK, kosztümök, saját készítmény, készítői árak. Tel-Aviv, Allenby 7. III. em.

ALKALMI ARON ELADÓ kiválóan szép, európai kombinált szobabútor. Petach-Tikva, Stampier 33. Adler.

VASAROLJON KEDVEZŐ ARON: női fehéreműt, blúz, ruhát, 2/3-es kabátot (szövet és duffin) ponyvát, kötöttárút gyapjúból és erlonból, függönyt, paplant, ágycitit. Csomagot küldünk Magyarországra és Romániába, a megengedett cikkekből. Részletek is értesítünk: Luxor, Tel-Aviv, Ben Jehuda 122.

ALKALMI VÉTELEK: dupla rekamié 100.-; szalonrekamié 75.-; ruhaszekrény, 2-ajtós, 55.-; 3-ajtós 100.-; asztal 4 székkel 55.-; kárpitozott székekkel 100.-; szalonasztal 2 fotellel 100.-; Wagonberg, Tel-Aviv, Raanana-u. 8.

Cizellőr felszerelést keresek megvételre

Tel-Aviv, tel. 52332

VARRÓGÉP KÖZPONT. Forduljon bizalommal hozzánk. Eladás, vétel, eszre - kedvező feltételekkel. (Magyarul beszélünk.) Tel-Aviv, Bet Lechem 8. (King George-nál). Telefon 65232.

29 MEHCALAD. öszi mézgyűléssel, olcsón eladó. Fritsch Eugen. Givat-Ada.

A fél beállítás - vásároljon kényelmes részlete ruhát, cipőt, ventilátort, bútor, rádiót, mosógépet, szőnyeget, "Confidencé Emma". Tel-Aviv, Nachlat Benjámin 14. Telefon: 61860.

17 TWED MARADEK-küldemény érkezett szoknyára, továbbá kifűző gyapjúanyagok ruhákra. Lea, T.-A., Allenby 85., udvarban.

17 TWED MARADEK-küldemény érkezett szoknyára, továbbá kifűző gyapjúanyagok ruhákra. Lea, T.-A., Allenby 85., udvarban.

AZ ORSZÁG EGYETLEN ZONGORAGYARA

kiváló szakemberek vezetése alatt - ajánljuk:

- zongorákat
- használt zongorákat
- világzárakat, garanciával, nagyon jó fizetési feltételekkel.

Zongora-javítást és hangolást vállalunk

OLSCHWANGER

Tel-Aviv, Pinkszer-utca 51
Telefon: 51737.

PELYHET, jó áron, minden mennyiségben vásárol. Au Bon Gout, Tel-Aviv, King George 22.

FODRASZULET, teljes felszereléssel, 3000 fontért eladó. Petach-Tikva, Sikun Fedza Vatikim, Corchánia mellett.

ELADUNK FRIGIDAIREKET - házit és üzleti - mákeleteknek, mérszázalékos, kávéházaknak, stb., alkalmi áron, kényelmes feltételekkel. "Frigotherm". Tel-Aviv, Allenby 54-56, faszorban.

HARMADAROT! Olasz brokát bútorra, ágycitire, függönyre, 7.500. Angol mohair, 12.500. Jersey 10.-, bukli 8.500. Tweed 6.-, mind 110 széles, tiszta gyapjú. KLEIN, Tel-Aviv, Ben Jehuda 101.

JAGUAR SZEMÉLYAUTÓ 46-os model, jókában, olcsón eladó: Rivka Ben Zeév, Tel-Aviv, Hásoffim-u. 35.

EXCENTER VAGOPRENT kerek megvételre. David Rozalia, Tel-Aviv, Ezra 6.

ZENE

"HAMAASIN" lemezkönyvtár, nagy választék. Továbbá új lemezek eladásra 4 havi részletfizetésre. Tel-Aviv, Ben Jehuda 21/a; Jeruzsálem, Román, Háchvácalet-u. 2.

Könyvek - Könyvtárak

JÓ ES ÚJ KÖNYVEKET olvashat Jambor (Hartstein) kölcsönkönyvtárából. Tel-Aviv, Allenby 84. sz. udvarban. Könyveket a legmagasabb áron veszek.

Rejtvénypályázatunk nyertesei:

- Abádi Ervin: „Bál után” című regényét a 600-as számú rejtvény megfőtői közül Rossmann Rivka, Moszad Bét Méir, Doar Ná Hárjé Jehuda.
- Benjámin L. „Egyetlen Élet” című könyvét a 601-es számú rejtvény megfőtői közül Ben-Chaim Mirjam, Sikun Gimmel 299/8, Kirját Smoná.
- Züssmann A.: Tíz éves jubileumi évkönyvet a 602-es rejtvény megfőtői közül Stein Vilmos, Bechovoit, Gán Jozsef, Rechov Rochoch nyerték.

▲ könyveket postán elküldjük.

Levelezés - Házasság

Élettársát

minden kategóriából megtaláljuk általunk:

FORTUNA, Haifa

Becál-utca 6, III. emelet (4-8-ig - péntek kivételével)

39 EVES FIATAEMBER megismerkedne szolid, házias, nem magas nővel, házasság céljából. Haifa, POB. 4780.

Házassági problémáját a legjobban oldja meg az úri körökben legjobban bevezetett

"EXCLUSIVE"

házaszközvetítő iroda, TEL-AVIV, BEN JEHUDA 11. (10-1, 5-8, szombaton 1/2-9) Kiterjedt klientúra. Jómódú turisták. Orvosok, mérnökök, gazdag özvegyasszonyok, Szigorú diszkréció.

LILLI KETTER, HAZASSÁG-KÖZVETÍTŐ iroda kér fiatal nőket 22-32-ig, keressék fel; rendezett viszonyok között elő férfiakat ajánl. Beiratkozás díjtalan. Tel-Aviv, Rási-u. 42., ajtó: 3. (este 7-9-ig).

"ZENITH"

HAZASSÁGKÖZVETÍTŐ IRODA T. A., Nesz Cioná 7. (Mugrábinál), 11-1, 6-8, szombaton 6-8-ig. Ajánlunk igen jó pártokat; akadémiásokat; jóslókat; fiatal hölgyeket; fiatal diplomásokat; szép lányokat; minden korban és kategóriából. Turisták. Szigorú diszkréció.

HAIFAI LAKASSAL, állandó jövedelemmel bíró fiatal ember, magabiztos nő keres házasság-céljából. „30-ig” jellegre. Uj Kelt, Haifa, Schapira 13.

Jó házasságot csak jó iroda útján talál. Forduljon bizalommal a magyar intellektuál körökben kitűnően bevezetett irodánkhoz. Turisták. Akadémikusok.

"FORTUNA"

TEL-AVIV, Idelson-utca 20. (10-1, 4-8.30).

FIGYELEM, FIGYELEM! Bérsévaikat! T. A., Ramat-Avivból, Brodetsky-u. 41., sz. a., megérkezett a híres és közismert Gülich házasságkövetítő, akinek sok bel- és külföldi összeköttetése van és turisták, turisták előjegyzésben. Forduljanak hozzá teljes bizalommal és megtartják szorosasságukat. Fogad a Stefan irodában, Beer-Séva, Hedráta-u. 65., dec. 5-én d. u. 5-9-ig, vasárnap, hétfőn és kedden d. e. 10-1-ig, d. u. 4-7-ig. Titoktartás biztosítva.

ALLAMI TISZTVEISELQ házasság céljából megismerkedne nem magas leánnyal, 25 évesig „Sikun van” jellegre. - Jeruzsálem, JOB. 7035.

OKTATÁS

Szabás! Varrás! Modellezés! Keddig lehet beiratkozni az új kurzusokra! 9-1 és 4-8-ig a

"LEONORE"

iskolában, T. A., Slomo Hámalech 72 (Állatkertnél)

LAKAS - BERLET

SZOBA (külcspezés), fűrdőszobahozzávaló (konyha nélkül) azonnal átadható. Dr. Balassáné, Tel-Aviv, Hajarkon 82. (Esetleg bútorral).

LAKASAT bérendjén, eladja gyorsan és kedvezően Münz Elenberg és Tsa útján, Tel-Aviv, Javne 34. Tel. 62514 „Maidan”.

LAKASAT KERESK - 2-3 szobásat, üresen, magas havibérré. Tel-Aviv, Rási 37/III. Gábor (1-4 között).

LAKAS, ÜZLETHELYISÉG a közismert „EXPRESS” iroda útján. Tel-Aviv, Merkáz Báálé Meláchá 5. sz. Telefon 63376 (10-1, 4-6)

LAKASAT, ÜZLETHELYISÉGET bérendjék, eladjuk gyorsan. Forduljon bizalommal a Weinberger irodához, Tel-Aviv, Merkáz Báálé Meláchá-utca 12. - Telefon: 64923. (10-1, 4-7.)

VENNEK BNE-BRAKBAN, vagy környékén 2 szobás lakást. Erdi Ferenc Kfir Jóna, Cholot 26/1.

LAKASOK, PÁRNASZAK Jeruzsálemben Blechner által, Hotel Zion, tel. 2367, 10-12, 4-6 este, reggel tel. 71789.

1/2 szoba komplett, külön udvarral, azonnal beköltözhető, rechoy Jeruzsálim ramát-gáni részén kiadó 1800.- fontért. Érdeklődni: Guttermann, Bné-Brák, Rabbi Akiba 50.

MAKOLET, GAZOZ és üres üzlethelyiségek, valamint örök- és külcspezés lakások eladók, kiadók. Tel-Aviv, Rási 37/III. sz. Gábor, 1-4 között.

IRAS - TENYER alapján TANACSOT AD: SANDRA TEL-AVIV 235. DIZENGOFF 235. Magyarul is tud. - Vasárnap, hétfő, kedd, szerda 11-19 óráig

ALLAS FOGLALKOZAS

BÉBISZITER, több nyelvet beszél, ajánkozik az esti órákra. Bál-Jám, POB. 43.

IRODAI MUNKAERŐT, angolul és írvitül íróképeket, keresek Francia, magyar, cseh nyelvtudás kívánatos, Pantourist, Tel-Aviv, Dizengoff 101-103, passzáz. Bemutatókiosz d. e. 9-10-ig. Telefon 52195.

ELSŐRENĐÜ szakács(női) keres

bét-hávráa, egész évi munkára

Megbízható, vallásos érdeklelte forduljanak irásban, megfelelő ajánlások csatolásával, a következő címhez: Tel-Aviv, POB. 911. „No. 470”. részére

EGYEDÜLLŐ FÉRFI kóser háztartásba házevetőnöt keres. „Tel-Aviv környéke” jellegre a kiadóra.

FODRASZT és fodrásznöt keres. Jó fizetéssel. Szalon „Dora”, Tel-Aviv, Ben Jehuda 100., tel. 29382.

MEGBÍZHATÓ, rendező háztartás alkalmazottat keresek, bentslakással, kétszemélyes háztartásban, házasszony hiányában. Nem meg vagy irvít tudás szükséges. Levelek: „Dachau”, Tel-Aviv, Dizengoff 116. „No 23855” címre küldendők.

BESZERZÉS

MENYASSZONYI KOSZORU különlegességek készen és rendelésre kaphatók. David Rozalia, Tel-Aviv, Ezra 6.

KERESÉS

1944-BEN JASZBERENY, Budapest, Balf, Mauthausenben keresztül Gunkirchenben felszabott munkaszolgálatos tanúkat keresek kölcsönös igazolásra. Weisz Teodor, Haifa, Ben Jehuda 29.

1942 októbertől 1944 márciusáig a Satoraljaihegy melletti garanyi internálótáborban velem volt tanúkat keresek igazolásra. Gábréil Kohn, Givatáim, Hácínchánim-u. 11.

KERESK TANUKAT kölcsönös igazolás végett, akik 1942 szeptembertől velem együtt voltak a Széksefővár melletti bauxit-bányában. Goldstein Elemér, most Gátz Eljáhu, Ramat-Gan, Arlozoroff 22.

TANUKAT KERESK, akik 1941-1944-ben Nagybanya-Bor munkatáborban velem együtt voltak. Deutsch Mose, Chedera, S'chunát Növő Chájim.

108/41-42 testvérszázad. Munkács, Dolha, Brusztura, Felsőkaloesa, Ungvár, onnan a Donig, Szabodkán megsebesültem. Csernigovban muszos betegágyamiban voltam - tanukat keresek kölcsönös igazolásra. Lebovits Sajé Sándor, Haifa, POB. 4094.

KASSA ÉLO-RAKTAR 1942 október, Aranyida, Lajosmenház, Nagyszőlősről. 1944 Ukrajnában volt bajtársakat keresek kölcsönös igazolásra. Groszmann Mor. Tibériás, Riváikj 8.

110/15 ukrainai munkásszázadbeli bajtársakat keresek kölcsönös igazolásra, akikkel a visszavonulások Kolomea-, Huszt-, és Csapon keresztül 1944 novemberéig együtt voltam. Költséget fizetek. Friedman Pali (Pál), Kfir-Szabás, Sikun Szirkín 8.

KERESK BAJTÁRSÁKAT igazolási céljából, akik velem a 199/31 munkásszázadban 1942 végétől 1944 végéig Ukrajnában voltak. En Körösmezőre vonultam be. Ertesítést kér Lebovits, Ludd, Sikun Növő Zájit 113.

TANUKAT KERESK, akik 1947 január elejétől a koblenzi D. P. ágerben együtt voltak David Herschkovitssal és feleségével, Herschkovits Erzsébet (Chájával). Sirgós jelentkezést kér: Daskal, Jeruzsálem, Hájésivá-utca 2.

Ne várjon,

míg értékes, pótolhatatlan iratait elveszt. Másoltassa le azokat előbb és őrizze az eredetieket biztos helyen. Ne adja ki soha kezéből az eredetit. Foto Brenner gyorsan, jól és szigorú diszkrécióval másol iratokat.

PRIMA amerikai kosztümök 15.- fonttól. Orlonkabatok, jerseyruhák, corduroy-nadrágok. - Haifa, Hechaluc 34., udvari félmelet.

A Hitachdut Olaj Hungária közleményei:

TEL-AVIV - A tel-avivi HOH. 1959 december hó 7-én, hétfőn este 8 órakor, a Hayarkon 61. sz. alatti kultúrteremben

folytatólagos társadalmi törvényszékét rendez:

„Jár-e a magyar jűsvnak képviselet a Kneszetben” címmel.

A törvényszék elnöke: Dr. Földi Marton; tanácsbírák: Csengeri Imre és dr. Rados Miklós; ügyész: dr. Hermann Dezső; védő: Sauber Sándor.

A bíróság további vállomástelre beidézett tanút: Lérine Stemo képviselet, Jambor Ferenc, Schön Dezső és dr. Ungár Bélát, akiket az idő előrehaladottsága miatt az első tárgyaláson nem hallgathattak ki, a fenti folytatólagos tárgyaláson fogják kihallgatni.

Ezen a tárgyaláson a vád- és védőbeszéd után hozza meg a bíróság részült érdelkötéssel várt ítéletet.

Költséghozzájárulás: 500 pruta.

HAIFA - A haifai Hitachdut Olaj Hungária ünnepi chanukaestje december hó 28-án, hétfő este 8 óra kezdettel a Belyeggyűjtők klubjában, Herzlia-u. 24. sz. alatt dr. MARTON LAJOS részvételével.

Figyeljék közleményeinket!!!!!!

PETACH-TIKVA - A HOH petach-tikvai csoportja közli, hogy 1950 január 2-án, szombaton este chanuka 8-ik napján rendezi vidám műsoros

CHANUKA BALJAT az Ulám „GII”-ben, Petach-Tikva, Nachlat Cvi 31. Hejligénylés: Klein „Alja” kölcsönkönyvtár, Mohleber 11; és Bleich David bórdiszmbűzletében, Mohleber 1.

CHOLON - MEGHÍVJA - A HOH choloni helyicsoportja 1959 december 16-án este 8 órakor a Hísztrudt kultúrtermében („Migdál” mozi épület) tartja

ujjalakulo közgyűléset, melyre ezúton is szeretettel meghívja a choloni magyar jűsvot. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó; 2. az ötös bizottság jelentése; 3. a vezetőség megválasztása; 4. Dr. KOVACS ELEMÉR ügyvéd előadása.

KÜLÖNFÉLE

BODOR ORTOPEDIA, T. A., Ben Jehuda 48/a - Fizikágyvölők, mellprotézis, plasztikbetelek mértékre, gumharisnyák, FEDIKOR.

SZOBAFESTÉS és MAZOLÁS a legkülönbözőbb kivitelben készítenek GEIGER és GLANZ festők. Tel-Aviv, Feuerberg-u. 24. és Mapu-u.19. Telefon 10-12, 4-6-ig 27848.

A. ZUCKERMANN FOGASZATI LABORATORIUM, express javítások, 1/2 óra alatt. Tel-Aviv, King George 5., tel. 62429.

ON IS JOL JAR, ha oráját Somogyinál - Slomovitsnál - javíttatja. Minden létező órá megjavított, garanciával. 12 éves szakmai gyakorlat. Tel-Aviv, Ibn Gvrai 152. (rechov Bázelenél).

MUFOGSORT javítok legolesőben, gyorsan, garanciával. Tel-Aviv, Keren Kájemet 29., Ben Jehuda-sarak.

Bűtorszállítás, beraktározás és csomagolás: OREX TRANSPORT, JERUZSALEM, Ben Jehuda 6. sz. Telefon 2783.

Elsősztályú MUSTOPPOLAS, európai módszerrel, legolesőben Frankenstein, Tel-Aviv, King George 22/1.

MUFOGSORT javítok legolesőben, gyorsan, garanciával. - Tel-Aviv, Keren Kájemet 32., Emil Zola-u. sarak 17.

„MABUAF” VILLANYBOILER szerelés, javítás, 5 év garanciával. Gyenes vívezetékcsere, Tel-Aviv, Shekhta 61. Tel. 67808.

HAIFAI APRÓHIRDETESEK

SAROKREKAMIE, asztal 2 fotellel, eladó. Rosenfeld, Haifa, Meichel-u. 4.

50 szlovák szépirodalmi könyv olcsón eladó. Fischer könyvkioszk, Haifa, Hechaluc 18.

JÓL BEVEZETETT hölgyfodrász szalon keres elsörendű forrás, vagy fodrásznöt részvételét, tőkével. Irásbeli ajánlatok: Éli hirdetőirodába, Haifa, Bét Hákranon, Herzl-u. 16.

NAGYFORGALMU KAVÉHAZ, Haifa gepontján, garanciaképes üzlethelyiséget és iskolázott személyzetet keres. (Egy évi bérelt is lehetséges). Ajánlatok: Haifa, POB. 4094. „Aranybánya” jellegre.

Hol kapható áru ingyen?

A KOL-BO „MERKAZ”. Tel-Aviv, Alja-u. 1. (Kikár Hámosávot), 20 éves jubileuma alkalmából, minden vevőjének egy családi takarékkönyvet ad, amelybe 1959 dec. 31-ig történő minden vásárlást bejegyznek. Ha a 1959 december végéig 50.- fontért vásárolt, vásárlása szerinti 10.- font értékű árut kap ingyen

Rádión

Az izraeli rádió magyar adása 19.15 órakor a 33.3 méteres rövid hullámra. 21.45-ker a 469. 428.8 középfülámhosszon hallható.

PENTEK - 6.30: Máb tova, 6.35: rövid hírek, 6.37: zenélő óra, 7: hírek, 7.17: hanglemezek, 7.58: rövid hírek, 11: Lolo „Isi király”-nyitány, Poulenc: Kétszongorás Szonáta, Carel Salmon: Szvit egy görög témára, Chabrier: Lengyel ünnepség, 12: „Dal a világ körül”, 12.45: Haydn: Oktett F dur, fuvósangszerre, 13.30: hírek, 13.45: „Hová menjünk sábatkor?”, 15.30: kábbalát sábat másóra, 16: ifjúsági műsor, 17: rövid hírek, 17.05: Haydn: Szimfonia, G dur, Brahms: Hegedűverseny, a moll, Isaac Stern előadásában, 18.10: péntekesti szöltárok és dalok, 18.30: a Kol Jisraél könnyűzene másóra, 19: hírek, 19.50: hanglemezek, 19.59: műsorművészet, 20: Cháná Mérnon előadása, 20.54: Palestina: Madrigál és Motette, 21: hírek, 21.15: Aviászáf Barnea: Izraeli ének, 22: 24.40: néptáncok, 23: hírszefoglalás, 23.10: tánczene, 24: Hatikva.

A hadsereg műsora - 18.03: Kivánságmezek, 18.45: Klarinett-verseny, A dur, 20.10: népi legendák, 19.10: Bach: Brandenburgi verseny No. 5, Mozart: kedvelt melódiák, 20.30: Bellini és az olasz opera- operaszíntetek, 21.15: „1905-ös postaláda”, tarka művek, 22: tánczene.

SZOMBAT - 7.30: Adon olám és könnyű klasszikus zene, 8.30: hírek, 8.50: szórakoztató hanglemezek, 9.20: szombat délelőtti hangverseny, 10.15: zongoraszámok, 10.30: Smetana: Részlet az „Eladott menyasszony”-ból, 11.30: színház- és filmszemle, 12.10: könnyű klasszikus zene, 12.30: izraéli dalok kívánság másóra, 13: népdalok, gyermekdalok, 13.30: szórakoztató zene, 16: Gluck: Tüngenie Aulisban - nyitány, Chopin: Andante és Polonaise, Esz dur, Offenbach: Szvit, 16.30: „A függöny felgördül”, 17.30: Mozart: Szonáta, e moll, Csajkovszki: Melódie, Wienavsky: Polonaise, D dur, Mark Lubiczki-hegedű - előadásában, 18.30: könnyű zeneszámok, 19: hírek, 19.15: „Vendégek a mikrofon előtt”, 19.30: „Hámávdil és Meláve Málka műsor, 19.59: műsorművészet, 20: szórakoztató tarka műsor, 21: hírek, 21.45: izraéli dalok és táncok, 22: olasz melódiák, 22.30: tánczene, 23: hírszefoglalás, 23.10: tánczene, 24: Hatikva.

A hadsereg műsora: 18.03: Kedvelt melódiák, 19.10: néptáncok, 19.30: „Sávúá tov”, 20: zenei mozaikok, 20.30: Sábát kimenetelek, 21.15: tánczene.

DELPHIN-BAR

igazgatósága T.-A., Sálom Aléchem 16. tisztelettel közli, hogy naponta, déli 12 órától ebédet is fejszolgá. Kifűző konyha • Polgári árak.

BENCION WITLER

SUPRA LERER Kirját-Motzkin, dec. 4. péntek, 8.45 Haifa, dec. 5. szombat, 9.15

LAKODALOM A FOGHAZBAN

TEATRON HAOLIM következő műsora: Román lakodalom zenés vígjáték Rendezi: Chájim Avroa

DZIGAN és SCHUMACHER

Cholon, dec. 4. péntek Armon, 8.30 Ramat-Gan, dec. 5 szombat Rama, 6.30-9.30

Marad a régi ORION mozi Tel-Aviv

GYENGE NÖK Miléne Demongoit, Jacqueline Sassart, Pascale Petit, Alain Delon, Peul Auka és a zenekar. Mercure film

Haifai mozik műsora:

GAL-OR - Nappal: péntek, vasárnap, hétfő: ELŐ VITORLAK Kedd, szerda, csütörtök: A BAGDADI ÓRIÁS Este: 5 JO FIU ES EGY LANY

ORION - A SZÖKEVÉNY

ACMON - MACSKA A FORRÓ BADOGTETON

MIRON - HÁROM EMBER A HOBAN

ARMON: - HOSSZU AZ UT A SZABADSAGHOZ

EN-DOR - Szombat, vasárnap, hétfő AZ AGGLEGÉNY SZERELME Kedd, szerda, csütörtök A KIKÖZÖSITETT

AMFITEATRUM - A KÉK ANGYAL

ORAH - LES TRICHEURS

HADAR - Tel. 2509 Szombat, vasárnap, hétfő: ATTILA Kedd, szerda, csütörtök EGYIPTOMI BLÖFF

Sokezes főmeg kísérte utolsó útjára Schreiber Akiva volt pozsonyi főrabbit

Tüdővérzésben halt meg a Chátám Szófér 82 éves unokája

Jeruzsálem, (Az Uj Kelet tudósítójától). — Néhányhetes betegség után jeruzsálemi otthonában tegnap hajnalban meghalt 82 éves korában Schreiber-Akiva volt pozsonyi főrabbi.

Rabbi Akiva Szófér, a nagyhirű pozsonyi Szófér-dinasztia leszármazottja, a Chátám Szófér unokája volt. Húsz évvel ezelőtt, a második világháború kitörése idején jött Izraelbe, miután 33 éven keresztül volt az évszázados pozsonyi hitközség főrabbija és feje az Európa-szerte híressé lett pozsonyi jesivának. Mint ilyen, sokezer rabbit és Tóra-tudóst nevelt, akik részint Izraelbe kerültek, részint a világ más részeibe, de mindenütt fenn-tartották az állandó kapcsolatot nagyrabecsült és szeretett rabbiikkal és tanítójukkal. Egyike volt az Aguda alapítóinak és élete végéig vezető tagja volt az agudista rabbi tanácsának. A híres pozsonyi jesivát itt Jeruzsálemben is új életre hívta, de annak aktív vezetését fiára, Szófér Smuel Binjaminra bízta s ő csak a szellemi felügye-

letet gyakorolta az évszázados talmudiskola felett. Továbbra is aktív részt vett az ország vallásos életében, az ortodox rabbi gyűléseiben és a vallásos segélyezési munkában. A patriarkális megjelenésű főrabbi óriási tekintélynek örvendett. A vallásos életben szavának döntő súlya volt.

Az előrehaladott korú főrabbi felesége tavasszal hunyt el, ami nagyon levertséssel volt rá. A nyáron két fia meglátogató-

sára, Svájcba és Londonba utazott. Két hónappal ezelőtt tért vissza és azóta majdnem állandóan gyengekedett. Két hét előtt állapotja komolyra fordult és tegnapelőtt éjjel tüdővérzés lépett fel az agg főrabbinál. Három fia és két leánya, valamint számos unokája gyászolja. Freudiger Lipót, a pesti ortodox hitközség volt elnöke apását és egyben nagybátyját gyászolja az elhunyt főrabban. Temetése tegnap a koradélután volt a Háneviim-

Anglia csak utasszállító repülőgépeket készül eladni Egyiptomnak

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet katonai tudósítójától). — Az itteni angol nagykövetséghez közelálló körök tegnap közölték, hogy Egyiptom és Nagybritannia között helyreállt diplomáciai kapcsolat első eredménye az lesz, hogy Anglia három darab „Comet 4” lökhajtasos repülőgépet ad el az egyiptomi állami repülőtérsaságnak.

Ezek a körök valószínű-

nek tartják, hogy az erről folyó tárgyalások felől szűrődtek ki hírek és ezek alapján terjedt el Izraelben az a hiedelem, hogy Anglia most már fegyvert fog szállítani Egyiptomnak. A tel-avivi nagykövetséghez közzétett álló körök váltig hangoztatják, hogy erről szó sincs, hanem kizárólag lökhajtasos utasszállító gépekre vonatkozóan indultak meg a tárgyalások, amelyekért Egyiptom valószínűleg gyapottal fog fizetni.

Ezzel kapcsolatban a new-yorki Daily-News azt jelenti, hogy az angol kormány biztosította Izraelt, hogy az Egyesült Arab Köztársasággal való diplomáciai viszony felújítása nem fogja károsan befolyásolni Anglia és Izrael együttműködését. Az angolok előre közölték az izraeli kormányval, hogy ismét felveszik a kapcsolatokat Nasszerrel.

Egyébként az arab-izraeli viszály tegnap két diplomáciai fronton váltott ki akciókat. Egyrészt az UNO-ban tovább folyt az amerikai kísérletek a „palesztinai békeltető bizottság” felállítására, amit meglepő módon Franciaország is támogat, másrészt pedig az izraeli külügyminisztérium felkészült a diplomáciai ellenlépésekre Abdul Nasszer legújabb kísérletével szemben, hogy a Jordán-terv elmozdításának ürügye alatt újabb felélessze a „palesztinai kérdés” egész komplexumát.

New-Yorkban dr. Mahmud Fauzi az EAK külügyminisztere felkereste Hammarskjöld UNO-főtárgyalót — a kairói El Ahrám jelentése szerint — közölte vele, hogy az arabok ellenzik az izraeli Jordán-terv végrehajtását és tiltakoznak „a Kineret tó lecsapolása ellen”.

A másik oldalon Golda Meír külügyminiszter magához kérte Ogden Reid amerikai nagykövetet, hogy kifejtse előtte Izrael ellenkezését a palesztinai békeltető bizottság újabb működésével szemben. Bár hivatalosan mit sem közöltek a találkozóról, feltételezhető, hogy azon szóba került az Egyesült Államok és Nasszer között folyamatban lévő közeledés, amely aggodalmakat váltott ki Izraelben.

Szíria újra elzárta a vizet Sámir kibúctól

Szíriai beszivárgók a tegnap virradó éjjel ismét elzárták Sámir kibuc öntöző vizét. Izraeli területen, mint egy 200 méterre a szíriai határtól és nem messze az UNO megfigyelő puszttól, esővízcsapás miatt a kis kibuc vízvezeték-mestersége nem tudta megvédeni a vízvezeték csatlakozását a szíriai határ felől érkező víz ellen. A kibuc elvezető csatlakozásánál a szíriai határ felől érkező víz ellen védekező falat építenek ki, amely megakadályozná a víz beáramlását.

A gyász miatt De Gaulle elnök lemondta a franciaországi utazását. A Földközi tenger partjain felében tartózkodó francia VI. flotta szintén szüneteltetett a tengeri tevékenységét, hogy a francia kormány-

utcai gyászszöveget, ahová már reggel óta özönlött Jeruzsálem vallásos közönsége, rabbi, a vallásos élet vezetői és a jesivák tanulói majdnem teljes számban. A főrabbi halálát nagy plakátokon a jeruzsálemi vallási tanács, a pozsonyi és egri jesiva-vezetőség, a különféle vallásos segélyegyesületek és Jeruzsálem városi tanácsa külön-külön tették közhírré. A temetési menet több ezer fővel menő közönséggel a főrabbi koporsóját a Meá Seárim-beli pozsonyi templomba kísérték először, ahol hosszú éveken keresztül imádkozott, onnan a gyászbeszédet elhangzása után a givat-sauli temetőbe kísérték, ahol a nagy halottat végső nyugalomra helyezték.

Nemzetközi kongresszus lesz Rechovoton Ázsia és Afrika legégetőbb problémáiról

Világhírű tudósok részvételére számít a Weizmann-intézet

Aba Even, a Weizmann-intézet elnöke tegnap bejelentette Rechovoton, hogy 1960 augusztus 15-ike és 30-ika között nagyszabású nemzetközi tudományos konferenciát rendeznek a Weizmann-intézetben, melynek „A tudomány feladata az új államok fejlesztésében” lesz a címe. A kongresszuson világhírű tudósok fognak találkozni új ázsiai és afrikai államok politikai, gazdasági és technikai képviselőivel, hogy megtárgyalják velük a tudományos lehetőségeket legégetőbb problémáik megoldására. Eddig 40 tudós ígerte meg részvételét a kongresszuson és bár a névsor még nem végleges, valószínű, hogy ebből az alkalomból olyan személyiségek fognak Izraelbe érkezni, mint Robert Oppenheimer professzor, az atombomba megteremtője és Izidor Rabi professzor, a Nobel-díjas fizikus.

A Weizmann-intézet a következő államok képviselőit hívta meg a kongresszusban való aktív részvételre: Burma, Beiga-Kongo, Gána, Guinea, India, Abesszinia, Cambodia, Libéria, Csád, a Filippinek, Ceylon, Thailand, Nigéria, Elefántcsontpart, Perzsia, Törökország, Malaja és Vietnam.

KÜLÖN KATONAI JELVÉNYT KAP A TANIN TENGERALATTJÁRÓ SZEMÉLYZETE

Tel-Aviv, (Az Uj Kelet katonai tudósítójától). — Minden előkészület megtörtént a most nyílt tengeren lévő „Tanin” tengeralattjáró ünnepélyes fogadtatására, amint az izraeli bázisára érkezik, — közölte tegnap katonai hírforrás. A 700 tonnás tengeralattjáró körül 60 tagú legénysége különjelvényt kap, amint a hazai kikötőbe érkeznek. A haditengerészet már hónapokkal ezelőtt pályázatot

A kongresszus egyik célja az lesz, hogy az atomenergiaival szemben politikai okoknál fogva ellenséges érülettel viseltető kormányok előtt rámutasson arra a döntő szerepre, amelyet az atomenergia felhasználása országaik fejlesztésében játszhat. Ezenkívül a föld konzerválásáról, az új nemzedékek tudományos neveléséről és más hasonló kérdésekről fognak előadások elhangzani a kongresszuson. — Hammarskjöld főtárgyaló az UNO támogatásáról biztosította Aba Even-t a kongresszus megszervezésében.

Dr. Kücsük lett Ciprus helyettes államelnöke

Nicosia, (Reuter). — Dr. Faddil Kücsüket, a ciprusi török kisebbség vezetőjét tegnap hivatalosan az új ciprusi köztársaság alelnökévé nyilvánították, miután nem volt ellenjelöltje. Az új alkotmány előírta, hogy a köztársaság elnöke görög, alelnöke pedig török nemzetiségű legyen.

December 13-ikán választák meg az elnököt és a 440 ezer görög nemzetiségű ciprusinak Makariosz elnök és dr. Joanes Clerides között kell választatania.

De Almeida portugál herceg Izraelbe érkezett

Rotary-klubok meglátogatására

Megjelent a tel-avivi Sevach-gimnáziumban folyó néprajzi diákversenyen is

A tegnapi virradó éjjel a Világ Rotary küldöttségében az országba érkezett dr. Bernardo De Almeida portugál herceg. A világtörténelem színpadáról lejutott portugál királyi ház sarja egy hetet fog Izraelben tölteni és ennek során végiglátogatja a Rotary-klubokat.

Tegnap délelőtt a tel-avivi Rotary fogadást rendezett tiszteletére az amerikai cionisták házában, majd a herceg látogatást tett a Sevach gimnáziumban, ahol a

gyerekek a Rotary által kezdeményezett és Ogden Reid amerikai nagykövet védnöksége alatt folyó néprajzi versenyben vesznek részt. A verseny, amely eredetileg 27 ezer diákot ölelt fel, arra kötelezi a résztvevőket, hogy leírják más népek életmódját és szokásait, ami a nemzetek közötti megértésre neveli az ifjúságot. A verseny döntőjében nyolcan fognak részt venni és azt december 17-én rendezik meg nyilvánosan a Tel-Aviv moziban.

A franciaországi katasztrófa

(Folytatás az első oldalról) ter távoltságban fekvő Fréjus városkára. Tegnap este úgy, ahogy helyreállították a rendet Fréjusban, ahol reggel teljes káosz uralkodott.

A városban nincs ivóvízszolgáltatás, nincs villany és a dombokon fekvő házak kivételével, nincs egyetlen megrongálatlan épület.

Fréjus egyébként nemcsak ismert fürdőhely, hanem a francia történelemben is szerepet játszik. A származott Napoleon itt szállt partra, amikor vis-

szatért Elba szigetéről, hogy további 100 napig uralkodjon Franciaországban.

A francia flotta Toulouból egész hajórajt indított Fréjusba, mert szárazföldön majdnem lehetetlen bejutni a városba az óriási iszaptenger miatt.

Fréjus öblébe befutott a La Fayette repülőgép-anya hajó is, amely helikoptereket és repülőgépeket vetett be a mentési munkálatokba.

A városban egész családok pusztultak el. A 70 kilométeres sebességgel lezúduló áradat felkapott és messzire elvitt gépkocsikat, sőt a víz egy egész vonat elsodort.

A város mellett repülőbázisnak nyoma sem maradt. Az alvörös úgy néz ki, mintha bombázták volna és itt volt a legtöbb áldozat. Az alacsonyban fekvő városrészből csak néhány ember menekült meg, akik a háztetőikön várakoztak órák hosszat, míg a mentők eljutottak hozzájuk.

De Gaulle tábornok felhívást intézett a francia néphez, hogy segítse a szerencsétlenség károsultjait. Golda Meír külügyminiszter az izraeli kormány nevében részvétárvitát intézett a francia kormányhoz.

A gyász miatt De Gaulle elnök lemondta a franciaországi utazását. A Földközi tenger partjain felében tartózkodó francia VI. flotta szintén szüneteltetett a tengeri tevékenységét, hogy a francia kormány-

40
órák át ég egyfolytában
 hozzátöltés nélkül, a „Fire-perfect”, hála a benne lévő különleges tartályoknak.

Ezek az üvegtartályok, ellentétben a rozsdásodó fémtartályokkal, láthatóan teszik a bennük lévő üzemenyanyag mennyiségét.

Ezért a **»FIREPERFECT«**-et csak **40** óránként kell megtölteni.

Fireperfect

Szúrágja bútorát?

Telefon 85712
TEL- AVIV,
 Derech
 Szálame 28.

JAVÍTÁSOK ÉS POLITUROZÁS SZÜKSÉG SZERINT.

KISPULYKA
 EMPIRE - FEHÉR,
 DUPLAMELLŰ,
 egynapostól kétéhesig,
 szapora, kitűnő és
 egészséges kenyérszételből

Megrendelhető:
FALK KÉLTETŐ
 Petách-Tikva, Kifár Avraham.
 Telefon: 911622.

Be az

Ne tikai kisfát súlt A nemes külse éleszt hárítj mely Izrael zött. aki n sajtón minisz pott

Az ellenk az a k nek n nem t tot a hanem ázsiai

Megj po

Chas — M minisz talos nyitót teket, róleum Földkö A cső hét óta a vele tette, ügymin gasran nokok, lökhaj keztek egy h ségeke hogy a vezeté fejezet ország ben. emelte mult e petróle ték.

196

H a dósító köté kezelési lyamát köztöt (Fark ügyi szeti vezető szeti é

Gu Cos Col Ke Bra

Ezek aromát VIT-ó kávésk kávésk székek jobba